

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 5. OKTOBRA 1978

ŠTEVILKA: 38., LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DELOVNI USPEH DELAVCEV V VALJARNI PROFILOV

V osmi številki Železarja letos smo lahko prebrali, da je valjarna profilov v TOZD Valjarna žice in profilov dosegla rekordno mesečno proizvodnjo. V tem sestavku smo lahko spoznali tudi kratko zgodovino tega starega obrata pri čemer moram ponovno poudariti, da se z dobro organizacijo dela in s še boljše volje slehernega delavca lahko tudi na starih agregatih dosega dobra proizvodnja.

Valjarna profilov, ki deluje v okviru TOZD Valjarna žice in profilov, običajno dosega oziroma celo presega z družbenim planom predvideno mesečno proizvodnjo. V mesecu septembru pa je planirano mesečno proizvodnjo 2240 ton z 2896 tonami res krepko presežila in izboljšala rekordno mesečno proizvodnjo doseženo v letošnjem februarju za 247 ton.

TOZD Valjarna žice in profilov zaradi težav, ki jih imajo v valjarni žici s konstantno prekomernimi zastoji, le s težavo rentabilno posluje. Kljub prizadevanju vodstva TOZD, kakor tudi samoupravnih organov, se tem zastojem ne da priti na kraj. V valjarni žici je že skoraj leto in pol montirana tretja žila za valjanje okroglega profilnega jekla do dimenzije 32 mm. Tudi na tej žili, na žalost, doslej še niso dosegli pravih rezultatov. Seveda ni izključeno, da te naprave ne bi upravičile investicije, če bi TOZD Jeklovlek

imela možnost jeklo navito v kolo-barje odviti, poravnati in predelati. Zato menim, da je bilo zgrešeno že pri planiranju, ker se ni investicija izvajala istočasno, namreč tretja žila v valjarni žici za valjanje profilnega jekla do dimenzije okroglo 32 mm in odvijalne naprave v jeklovleku. Seveda je razumljivo, da je pri tem po sredi denar, še bolj pa devizna sredstva.

Iz vsega tega razloga še vedno obratuje valjarna profilov, ki bi že davno glede na težko fizično delo morala biti ukinjena, kar se postopoma že izvaja, trenutno le do dimenzije okroglo 22 mm, bo vsekakor do tega tudi prišlo. Zato je resen namen vseh odgovornih v Železarni, da s 1. 1. 1979 ustavimo v valjarni profilov še eno izmeno. Tako bo valjarna profilov obratovala le še z eno izmeno dokler časa še bo, ostali del potrebne vločka za TOZD Jeklovlek pa bo proizvedla valjarna žice, delno pa naj bi se Jeklovlek

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIPRAVE ZA PLAN ZA LETO 1979

V skladu z načeli, ki izhajajo iz sprejetih samoupravnih sporazumov, statutov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti železarne Jesenice ter zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja, pričnemo v Železarni v oktobru z javno razpravo o planu za leto 1979.

Rezultati razprave bodo sprejete smernice na osnovi katerih bomo pristopili k izdelavi predlogov planov temeljnih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in celot-

ne delovne organizacije za leto 1979. S sodelovanjem pri postavljanju in sprejemanju smernic in z aktivnim vključevanjem pri postavljanju planskih ciljev si delovni ljudje v Železarni zagotavljamo predvsem:

- svojo pravico dela z družbenimi sredstvi za delo,
- določanje pravice, medsebojnih obveznosti in odgovornosti,
- enakopravnost v delitvi osebnega dohodka glede na dosežene rezultate dela,
- ustvarjanje materialnih pogojev za čedalje popolnejše uresničevanje skupnih delovnih, ekonomskih, socialnih, kulturnih in drugih interesov.

V Železarni smo pričeli s pripravi na plan za leto 1979 že v avgustu, ko smo na osnovi ocene gospodarskih gibanj in ciljev sprejetih v srednjeročnem planu izdelali preliminar-ni plan za leto 1979. Vseboval je okvirne količine in vrednosti za naslednje leto, upoštevali pa smo že tudi

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZAKON O ZDRUŽENEM DELU IN INOVACIJE

Zakon o združenem delu (čl. 130) določa, da ima delavec, ki z inovacijo prispeva k večjemu dohodku temeljne organizacije pod pogoji, določenimi v samoupravnem splošnem aktu, v skladu z zakonom pravico do posebnega nadomestila.

To določilo zakona nalaga organizacijam združenega dela velike obveznosti. Dnevno ugotavljamo, da je potrebno storiti nekatere ukrepe, ki bodo inovacijam v združenem delu zagotovili hitrejšo rast in s tem povečan dohodek. Pri obravnavi nado-

mestila za inovacije se pojavlja vrsta vprašanj, ki zavirajo razvoj, če niso pravilno rešena. Pri inovacijah ne bi smeli biti preveč ozkosrčni in zaradi nekaj dinarjev zavlačevati rok plačila, seveda pa je potrebno s primernimi ukrepi onemogočiti posameznikom pridobiti nadomestilo brez rezultatov njihovega dela.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

LETNI REMONT VALJARNE ŽICE

V valjarni žici se je začel 26. septembra glavni planirani letni remont, ki bo trajal do 10. oktobra s tem, da ta termin pogojuje tudi popravo Custodis peči, na kateri se izvajajo velika dela, oziroma praktično nova peč. Izvajalci del računajo, da bodo mehanska in električna dela zaključena do 8. oktobra tako, da bodo dva dneva uporabili za hladno testiranje naprav po remontu.

Pri popravilih sodelujejo delavci TOZD Vzdrževanje, TOZD Strojne delavnice in TOZD Remontne delavnice, poleg delavcev Hidromontaže Maribor in delavcev Vatrostalne - TOZD Jesenice, ter delavcev valjarne žice.

Po rekonstrukciji valjarne žice v lanskem letu so naprave relativno slabo delovale. V tem času obratovanja pa so ugotovili glavne težave in pomanjkljivosti, oziroma nepravilnosti ter s planom remonta predvideli odpravo teh šibkih točk tako na peči kot na napravah.

Zaenkrat dela potekajo neprekinjeno in po programu. Računajo, da bodo morale naprave po remontu bolje delovati.

V prvih dneh remonta so imeli delovno nezgodo, ki pa se je na srečo končala brez težjih posledic, ker je delavca težjih posledic obvarovala zaščitna čelada.

GLAVNI PLINSKI CEVOVOD NA JESENICAH DECEMBRA

Zaključujejo se dela na zadnjem odsepu magistralnega plinskega cevovoda, ki poteka od Ceršaka kot prvega odjemalca do Jesenic, kjer se cevovod konča.

Zemeljski plin iz Sovjetske zveze je speljan po cevovodu pod pritiskom 50 barov katerega gradnjo vodi Petrol, ki je investitor. Pri gradnji sodelujejo kot dobavitelji, monterji in nadzorni organi firme iz Francije, Holandije in Avstrije. Vsem je znano, ko se vozimo iz Gorenjske proti Štajerski, kaj pomenijo ti dolgi izkopi in cevi, ki se pripravljajo ob trasi. Moramo reči, da to delo poteka izredno hitro in da bo rok, ki so ga po-

stavili za december, res dosežen.

Po rentgenski kontroli zvarov in tlačnem preizkusu, je potrebno še z detektorji tipa Holiday, kontrolirati izolacijo. Vsa ta dela morajo biti kvalitetno in brezhibno izvedena. Pri ogledu njihovega dela ugotavljamo odlično organizacijo dela saj imajo odlične delavce - varilce in cevarje ter specialne naprave in

(Nadaljevanje na 2. strani)

POLITIKA CEN V LETOŠNJEM LETU

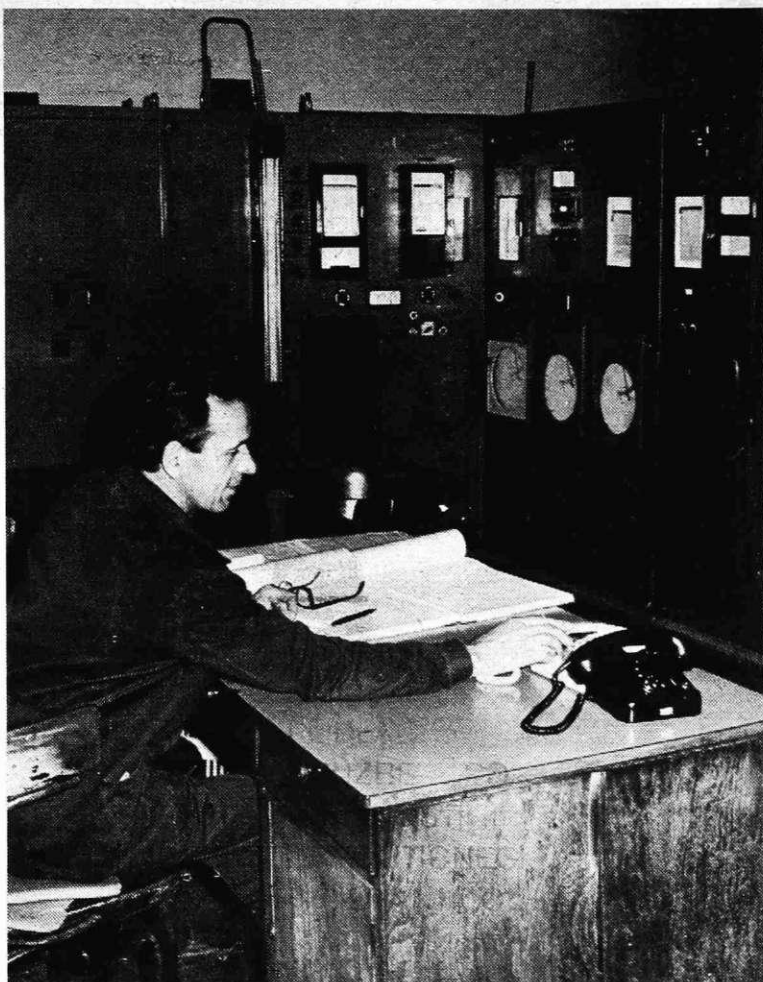
Čeprav izvajanje politike cen proizvodov in storitev iz občinske pristojnosti ni bila osrednja točka dnevnega reda 18. seje izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, pa je izvršni svet temu vprašanju vendarle posvetil precejšnjo pozornost.

Pravzaprav je obravnavanje tega področja v nekem smislu tudi preverjanje, kako se izvajajo določeni predpisi. Izvršni svet je namreč soprodnik dogovora o izvajanju politike cen proizvodov in storitev iz pristojnosti republike in občin v l. 1978, torej področja, kjer ima kot izvršni organ skupščine občine neposreden vpliv na gibanje cen. Omenjeni dogovor podpisnike obvezuje, da bodo v mejah svojih pooblastil sprejemali takšne ekonomske in druge ukrepe, da globalna rast cen v letu 1978 ne bo bistveno višja kot v preteklem letu. Cene naj bi rasle postopno, predvsem pa selektivno, kar pomeni, da bi s cenami reševali le izrazita nesorazmerja v

cenah proizvodov in storitev. Dogovor je pri določenih področjih dokaj konkreten, marsikje pa postavlja le ustrezne meje.

Če analiziramo posamezna področja, ugotovimo, da so stanarine v povprečju višje za 30 %. V naši občini so se v poprečju za 40,47 % povečale stanarine za tista stanovanja, ki so ogrevana iz individualnih kotlovnih in linearno za 27,81 % za tista stanovanja, ki niso ogrevana oziroma so ogrevana iz vročevoda. Najemnina za poslovne prostore je porasla za 30 % oziroma za 15 % za tiste poslovne prostore, kjer zasebni obrtniki opravljajo osebne storitve.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Sodelavec v merilni postaji na plavžu

9. kongres ZSS

OSNOVNA ORGANIZACIJA
ZVEZE SINDIKATOV
PODLAGA
DRUŽBENOPOLITIČNE
AKTIVNOSTI
IN POLITIČNEGA
DELOVANJA ČLANOV

Že samo dejstvo, da naša ustava opredeljuje sindikat kot najširšo družbenopolitično organizacijo delavskega razreda kaže na to, da v zvezi sindikatov delavci morajo imeti tudi odločilno vlogo. Da morajo čim bolj neposredno oblikovati njeno politiko in dogovorjena stališča sprejemati kot svoj in skupen interes in cilj. Zato morajo biti tudi organizacijsko-politični pogoji taki, ki bodo omogočali čim širše vključevanje delavcev v politično delo in v uresničevanje oblasti delavskega razreda. To se pravi, da mora biti delovanje zveze sindikatov tako, da bodo delavci v njej lahko izražali, usklajevali in uresničevali svoje konkretne in skupne interese, upoštevaje pri tem interese delavskega razreda kot celote.

Povsem jasno in razumljivo je, da je to vlogo in naloge zveze sindikatov mogoče uresničevati oziroma uveljavljati le v osnovnih organizacijah zveze sindikatov kot podlagi družbenopolitične aktivnosti zveze sindikatov in kot obliki organiziranega političnega delovanja svojega članstva. Zato je v osnutku statuta Zveze sindikatov Slovenije opredeljeno, da se v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih praviloma ustanovi ena osnovna organizacija. V večjih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih pa se lahko ustanovi v soglasju z občinsko organizacijo zveze sindikatov več osnovnih organizacij. Seveda vse bo s ciljem, da bi delavci, oziroma člani zveze sindikatov lahko kar najbolj neposredno sodelovali v delovanju sindikata.

Vsebinski in organizacijski krepitvi osnovnih organizacij je bila že po osmem kongresu namenjena velika pozornost, vendar pa so osnovne organizacije le s težavo premagovale svoje ozke ovire delovanja. Verjetno tudi zatrdaj, ker so se vsa pomembnejša stališča oblikovala in sprejemala preveč forumsko, to je v konferencah osnovnih organizacij ali celo izvršnih odborih in v občinskih svetih zveze sindikatov. Tako delovanje je poleg objektivnih težav zaviralo vsebinsko poglobljanje in razširjanje delovanja osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Organizacijski in vsebinski krepitvi osnovnih organizacij mora veljati vsa predkongresna še posebno pa pokongresna dejavnost, ob premagovanju forumskega dela in uveljavljanja konference osnovnih organizacij in občinskih organov kot usklajevalnih teles med osnovnimi organizacijami, kot mest za dogovarjanje in usklajevanje stališč in vprašanj, ki so skupnega interesa vseh delavcev v delovni organizaciji, oziroma v občini. To pomeni tudi prizadevanja za zmanjševanje superiornosti konference osnovnih organizacij zveze sindikatov na nivoju delovne organizacije, oziroma občinskih svetov zveze sindikatov in njihovo večjo povezanost z osnovnimi organizacijami, katerim bodo morali nuditi tudi večjo pomoč.

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA NAČRTA NA SEJAH SKUPŠČIN ZA ZAPOSLOVANJE GORENJSKE

Tretja seja skupščine za zaposlovanje Kranj bo v četrtek, 12. oktobra ob 12. uri v prostorih skupnosti za zaposlovanje Kranj. Razen poročila o izvršenih sklepih in poročilih izvršnega odbora skupščine skupnosti, bodo obravnavali: analizo izvajanja srednjeročnega načrta skupnosti, kratkoročno analizo zaposlovanja in zaposlenosti v letošnjem prvem polletju, zaposlenost v negospodarskih področjih dejavnosti, finančno poslovanje v prvem polletju in dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljnih plana. Na seji bodo izvolili tudi delegate za skupščino zveze skupnosti SR Slovenije.

Seje skupščin enot za zaposlovanje v vseh petih občinah pa bodo že prej in sicer v ponedeljek, 9. oktobra, z enakim dnevnim redom le na kranjski seji bodo delegati razpravljali še o socialni politiki in socialnem razlikovanju v občini Kranj. Podrobneje bodo obravnavali predvsem sistem zaposlovanja in socialne intervencije ter položaj invalidov v delovnih organizacijah.

(Nadaljevanje na 9. strani)

DELOVNI USPEH DELAVCEV V VALJARNI PROFILOV

V tem mesecu se bo po vseh temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih pričela razprava o ciljih in planskih nalogah temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter delovne organizacije Železarna v prihodnjem letu 1979, to je predzadnjem letu petletnega razvojnega programa. To, da bodo delavci neposredno sodelovali pri opredeljevanju planskih ciljev in nalog v prihodnjem letu pomeni, da tudi prevzemajo obveznosti za njihovo uresničevanje seveda, ob nenehnem sodelovanju in sporazumevanju z delavci v drugih temeljnih organizacijah združenega dela s katerimi so tehnološko in delovno povezani. Tako samoupravno družbeno planiranje pa je bistveni pogoj, da bodo delavci obvladovali pogoje, sredstva in rezultate svojega dela in tokove družbene reprodukcije v celoti. To pa je tudi pogoj za stabilnejši, dinamičnejši in usklajenejši razvoj temeljnih organizacij, oziroma delovne organizacije v celoti in z razširjanjem samoupravnega planiranja na vse sfere, tudi države.

Seveda, če bomo hoteli, in to moramo, narediti kvalitetni premik v samoupravnem družbenem planiranju, potem se bodo morale v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih pa tudi na nivoju Železarne aktivno in ustvarjalno vključiti v te razprave vse subjektivne sile socialistične družbe, to je samoupravni organi, zveza sindikatov, zveza mladine, zveza komunistov, strokovna društva in organizacije, strokovne službe in poslovodni organi, to je vsi tisti, ki lahko na različne načine vplivajo na družbeno oziroma samoupravljalno zavest naših delavcev in na optimalne ter samoupravno dogovorjene in usklajene cilje in naloge v prihodnjem letu.

Ob neodgovornem ravnanju nekaterih dejavnikov v veri- gi subjektivnih socialističnih sil v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, pri obravnavanju in reševanju nekaterih drugih vprašanj v preteklosti, bi se morali v teh razpravah resnično dobro organizirati in sodelovanju pridobiti slehernega delavca. Iluzorno bi bilo misliti, da bodo vsi delavci ustvarjalno in zavzeto sodelovali pri opredeljevanju nalog in ciljev v prihodnjem letu, vendar pa bo že njihova prisotnost ob ustreznih informacijah o predvidenih planskih ciljih in nalogah v posameznih TOZD in delovnih skupnostih ter konfrontacija in usklajevanje mnenj, stališč in interesov, pomenila hkrati njihovo mobilizacijo in osveščanje, kar bo vplivalo na drugačno gledanje na sprejete cilje in naloge. To pa je zelo pomembno, ker delavci s samoupravnim sprejemanjem nalog in ciljev, prevzemajo tudi obveznosti za njihovo uresničevanje.

V teh razpravah bi morali biti čim bolj konkretni in prepričljivi, ker samoupravljalna zavest se ni razvila pri vseh delavcih enako, ker je še mnogo mezdne in podjetniške miselnosti in podobno. Zelo enostavno bomo morali s številkami in argumenti razlagati pomen optimalno zastavljenih nalog in ciljev ter seveda tudi njihovo dosledno in odgovorno uresničevanje za nadaljnji razvoj socialistične družbe, za nadaljnjo krepitev ekonomsko-socialnega položaja in varnosti slehernega delavca v združenem delu in delovnih ljudi ter občanov v družbi kot celoti. Zelo prepričljivo bomo morali povedati vsem delavcem, da so edino delo, ustvarjalnost in rezultati dela resnični temelji socialne varnosti slehernega človeka v naši družbi.

LE V ZAVESTNEM IN ODGOVORNEM DELU JE SREČA VSAKEGA POSAMEZNIKA IN NAŠA SKUPNA SREČA

V planskih ciljih in nalogah mora biti tudi trajno prisotno prizadevanje oziroma akcija za humanizacijo dela in življenja ter za stalno izobraževanje delovnih in življenjskih pogojev. Med naloge in cilje sodi tudi nadaljevanje boja za delitev po delu in rezultatih dela. Seveda bodo morale biti naloge in cilji s teh področjih zelo konkretno opredeljeni, kajti prepogosto se je v preteklosti dogajalo, da smo v družbenih planih te cilje le politično deklarirali. Konkretna opredelitev nalog ob letu tudi omogoča ocenjevanje doseženega.

Pomembno področje, ki sodi tudi v okvir samoupravnega dogovarjanja o ciljih in nalogah v prihodnjem letu je svobodna menjava dela za zadovoljevanje osebne in skupne ter splošne porabe. Ravno v teh razpravah imamo priložnost, da povemo, da je zadovoljevanje teh potreb — stanovanjsko gospodarstvo, komunala, vzgoja in izobraževanje, kulture, znanost, zdravstvo, otroško varstvo, šport in rekreacija, oddih in podobno — odvisno od rezultatov dela in delovnega prispevka delavcev na podlagi tekočega in minulega dela in povečevanje skupne produktivnosti dela ter ustvarjenega dohodka. To je tudi priložnost, da delavci vidijo in spoznajo splošne pogoje družbene reprodukcije in da na tej podlagi realno gledajo na probleme razpolaganja z dohodkom.

In ne nazadnje bi morali v razpravah o temeljih, oziroma nalogah in ciljih za prihodnje leto, spregovoriti in razmišljati tudi o možnostih nadaljnega združevanja dela in sredstev, v čemer imamo tudi mi v Železarni še velike možnosti za povečevanje produktivnosti dela.

Seveda bomo morali v vseh razpravah zasledovati predvsem to, da bodo naloge in cilji naših planskih prizadevanj v prihodnjem letu stvarni in ekonomsko upravičeni in da bodo upoštevani interesi temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, oziroma delovne organizacije kot celote pa tudi družbenopolitične skupnosti in družbe kot celote.

V razpravah o planskih ciljih in nalogah v prihodnjem letu bodo morala biti še kako prisotna tudi prizadevanja, da ob sprejetih ciljih in nalogah zagotovimo tudi odgovornejši odnos do dela in družbenih sredstev, boljše izkoriščanje delovnega časa in delovnih naprav, varčevanje z družbenimi sredstvi in podobno. Spregovoriti bomo morali tudi o nadaljnjem pospeševanju in spodbujanju novatorstva in racionalizatorstva, o znanstvenoraziskovalnem delu, o spodbujanju znanja in uporabe znanstvenih in tehničnih dosežkov. Te razprave, naj ponovimo še enkrat, pa bodo imele svoj ustvarjalni prispevek le, če bodo pogojene s konkretnimi predlogi in stališči, ki bodo po razpravi vgrajeni v temeljne cilje in naloge letnih planov za prihodnje leto.

Teh nekaj misli, ki pa prav gotovo še niso izčrpane, ker bo razprava o planskih nalogah za prihodnje leto verjetno odprla še vrsto drugih, naj bi predvsem spodbudile široke razprave, v katere bi resnično morali vključiti vse delavce. Široke razprave zato, ker smo se v preteklosti verjetno le preveč zadrževali pri tonah in mnogo manj pri ostalih faktorjih, ki pogojujejo optimalne rezultate in dobro gospodarjenje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

oskrboval s vložkom prevajanjem v železnah Store in Ravne. V to, koliko bo prevoz blumsov v Store ali Ravne in prevoz profilov nazaj na Jesenice za TOZD Jeklovlek rentabilen, se v tem sestavku ne bi spuščal. To prepuščam času, ki bo pokazal, ali je bila upravičena ukinitve valjarne profilov.

Sicer se pa ne smem spuščati predaleč, ker je namen tega sestavka le analiza proizvodnje v valjarni profilov v mesecu septembru. Znano je, da so bile na progah v zadnjih nekaj letih izvedene manjše inovacije, ki so odpravile nekaj najtežjih delovnih mest in pri tem znatno dvignile proizvodnjo. Naj povem še to, da je bil s temi inovacijami odpravljen tudi velik del termične obdelave v TOZD Jeklovlek. Tem inovacijam se je letos pridružila še inovacija vodje proizvodnje tovariša Ljuta in gospodarja obrata tovariša Kavčiča, ki sta preuredila demontirane valjnice v valjarni žice in jih z minimalnimi stroški montirala k škarjam srednje proge. S tem sta uspela rešiti rezanje na škarjah brez zastaja in znatno razbremenila rezalce na teh delovnih mestih. Razen tega je sedaj možno rezati v toplem stanju vse dimenzije, ki se valjajo na srednji progah. Ker se lahko sedaj vse poraze na škarjah je odpadlo tudi zelo umazano delo avtogenskega rezanja kvadrata. Zaradi te inovacije in še zaradi nekaterih manjših reorganizacij v valjarni profilov, smo uspeli, da je valjarna lahko obratovala z zmanjšanim številom zaposlenih delavcev. Trenutno valjarna obratuje s komaj 100 delavci.

Glede na finančni položaj v TOZD Valjarna žice in profilov, ki nikakor ni rožnat in na veliko potrebo po vložku v TOZD Jeklovlek, se je vodstvo TOZD z vodstvom valjarne profilov v začetku meseca odločilo, da forsira proizvodnjo v valjarni profilov. Programi so bili ugodni, predvsem valjanje debelejših dimenzij na srednji progah. Mnenja smo bili, da se da proizvodnjo profilov približati na količino 2000 ton, seveda pri zadostni, pravočasni in po sortimentu ustrezni preskrbi z vložkom. To pa bi bilo mesečno največ, odkar valjarna obratuje na dve izmeni.

Toda lepi ukrepi so nam splavali po vodi! Z dobrim startom v prvi polovici meseca smo ustvarjali res lepo proizvodnjo. Ker pa vemo, da je v Železarni prisoten problem jekla za vložek v valjarnah, smo tudi v valjarni profilov okoli 20. septembra ostali praznih rok. Izvaljana je bila sicer zadostna količina profilov, kar nam predpisuje družbeni plan, toda do konca meseca je ostalo še dosti dni.

Ker pa progla mora vrteti in proizvajati, se je vodstvo TOZD odločilo, da se organizira valjanje in prodaja betonskega železa iz drogov, ki nastajajo kot nezaželen proizvod ob zastojih v valjarni žice. Teh drogov ima TOZD na zalogi okrog 3000 ton, toda vedeti moramo, da

GLAVNI PLINSKI CEVOVOD NA JESENICAH DECEMBRA

(Nadaljevanje s 1. strani)

orodje za tovrstno delo. To omenjam zaradi tega, ker delo na odcepih po Sloveniji in tudi pri nas v Železarni ne poteka tako gladko. Na omenjenih odcepih od glavnih reduciranih postaj, ki jih še montira Petrol, namreč izvajajo dela domača podjetja, ki so manj izkušena za tovrstno delo in nimajo vsega potrebnega orodja in naprav.

Ob vsem tem pa je ravno na teh področjih najtežje delati zaradi terena, ki poteka na težje dostopnih mestih, kjer so že razne napeljave pod zemljo in podobno ter zaradi so- glasij za prekope.

Tako ugotavljamo, da bo magistralski vod do roka končan oziroma je delno že končan, ni pa še realizirana odzema po potrošnikih, ker potrošnikom ni uspelo v istem času končati dela na plinovodu in predelavi peči s preklpom na novo gorivo.

Letošnja planirana poraba zemeljskega plina za vso Slovenijo je bila 220.106 kub. metrov verjetno pa jih bomo porabili samo 85.105 kub. metrov.

Prvi so pričeli uporabljati sovjetski zemeljski plin v tovarni lepenske v Ceršaku in papirnici na Sladkem vrhu. Vendar tudi samo delno, saj imajo trenutno priklopljen samo en kotel na zemeljski plin. Ostale agregate, ki so planirani na kurjenje z zemeljskim plinom pa tudi še niso predelali, oziroma usposobili za novo gorivo.

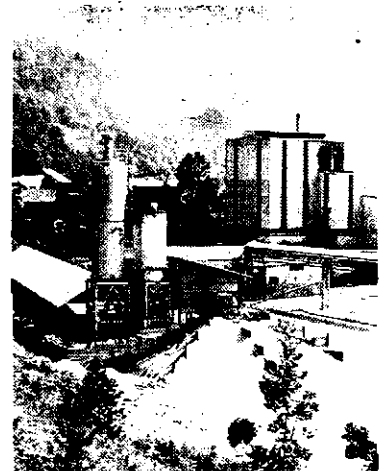
Cevovodno omrežje je napolnjeno s plinom še na odcepih Podloga pri Celju, proti Ravnam in Storam ter Lendavi, dočim se sedaj pripravljajo na priklop v Celju in Mariboru. Konec meseca pa upajo, da bodo spusti-

cene betonskega železa ne moremo primerjati s ceno kvalitetnih valjanih profilov za TOZD Jeklovlek. Drogovi, ki jih ima TOZD na zalogi, nas seveda finančno bremenijo, zato je zaželeno, da se zaloga le-teh zmanjšuje. To je vsekakor za TOZD pozitivno. Pozitivna je tudi prodaja tega betonskega železa glede realizacije za TOZD, kakor tudi za Železarno. Valjanje betonskega železa je bilo zato organizirano delno v rednem, delno pa tudi v izrednem delovnem času.

Da prikažem uspeh, ki ga je dosegla ta stara valjarna, tako rekoč le nekaj mesecev pred ustavitvijo, moramo uporabiti številke. Planirana mesečna proizvodnja valjanih profilov za vložek v Jeklovleku v količini 1.260 ton, je bila presežena za 195 ton. Prevajanje kvadrata 120 mm, ki ga dobimo iz valjarne bluming za lastne potrebe, je bilo planirano 980 ton, prevajane pa je bilo 941 ton. V rednem delovnem času je bilo izvaljanega 238 ton betonskega železa. Torej je bila skupna gotova proizvodnja od planirane 2.240 ton, presežena za 394 ton. Ker pa so proizvodnjo betonskega železa v izrednem delovnem času ustvarili tudi delavci valjarne profilov, moramo sem prišteti tudi to. Proizvodnja le-tega je bilo v 52 urah 262 ton. Tako je bila mesečna proizvodnja v septembru v valjarni profilov ki je znašala 2.896 ton, kar pomeni 656 ton preko planirane. Skupno je bilo izvaljanega 500 ton betonskega železa kar pomeni v denarju 3.235.000,00 dinarjev. To je

vsekakor lep denar oziroma prispevek k realizaciji v TOZD kakor tudi v Železarni.

Uvodoma sem že omenil, da je rekordna mesečna proizvodnja iz meseca februarja presežena za 247 ton. To je vsekakor uspeh, na katerega je lahko ponosen sleherni član kolektiva v valjarni profilov. S tem uspehom delavci valjarne dokazujejo, da ne glede na negotovost, ker marsikdo ne ve, kje in kakšno delovno mesto ga čaka po ustavitvi, zavestno delajo in s tem upravičujejo tradicijo valjarne v kateri je sleherni izbral večji del svojih moči. BJ

Regeneracija kislin za HVB

ZAKON O ZDRUŽENEM DELU IN INOVACIJE

Zakon o združenem delu določa, da je osnova za nadomestilo povečan dohodek temeljne organizacije združenega dela, to se pravi, da mora delavec predlagatelj z inovacijo ustvariti določen denarni učinek. V praksi pa je vedno težko določiti denarni učinek. Drugo vprašanje je, razmerje med delovnimi nalogami in posebnimi nadomestili za inovacije, kjer največ problemov nastane pri raziskovalnem, razvojnem, projektnem in tehnološkem delu. Z uveljavitvijo opisa del in opravil bo razrešena dilema razmeritve odnosa med redno delovno dolžnostjo in nad povprečno učinkovitostjo v inventivnem delu, ki se obravnava zaradi posebnega nadomestila. Problem se namreč pojavi takrat, ko je slabo opredeljeno delo, njegov obseg in kvaliteten nivo. Če delavec delo uspešno opravi in doseže cilje, določene v nalogi, je to vsekakor njegova delovna dolžnost, če pa je njegova tehnična rešitev boljša, cenejša, izvedena hitreje in podobno, je to preseganje naloge, ki jo je treba obravnavati kot posebno nadomestilo v skladu s samoupravnim sporazumom o inovacijah.

V Železarni smo presojali o upravičenosti do posebnega nadomestila zaupali odboru za gospodarstvo v TOZD. Ti odbori dokaj kritično ocenijo vsako inovacijo in predlagatelje. Na žalost pa na relaciji od ideje do realizacije nastopajo številni zaviralci in pospeševalci inovacij. Kot je znano so zaviralci zelo pogosti in nastopajo v različnih funkcijah in iz različnih vzrokov. Značilno je to, da inovacija dobi pospešek, če je »soavtor« nadrejena oseba ali član gospodarskega odbora v TOZD. Če pa je avtor nekdo iz druge TOZD pa nastopijo vse mogoče težave. Pri tem so vzroki za zaviranje največkrat očitni in se pri tem sproščajo najslabše osebnostne poteze ljudi kot so zavist, ljubosumje, užaljenost, prepri, sovraštvo itd. V velikih primerih pride do pritožbe, največkrat pa se ves inovacijski proces ustavi, na ta način pa se zaustavi vsa nadaljnja iniciativa predlagatelja.

Jasno je, da se to ne dogaja v vseh TOZD enako, kar pa zavisi od zrelosti vodstvenih delavcev v TOZD in sestave gospodarskega odbora. Z večkrat smo načeli vprašanje kako onemogočiti vplive zaviralcev inovacijskih procesov. Običajno smo naleteli na ljudi, ki so prepričani, da z zaviranjem idej in koristnih predlogov ščitijo dohodek TOZD pred zgrešenimi vlaganji v inovacije. Take ljudi je težko prepričati, da je vsaka novost povezana tudi z rizikom, kateremu se ne moremo izogniti. Zavedati se moramo, da je značilnost inovacijskega procesa »nezanesljivost«. V nekem znanem ameriškem podjetju ugotavljajo, da so dosegli zelo dober rezultat, ko jim je uspelo uspešno realizirati 30 % inovacijskih nalog. Ideja je osnovni element inovacijskega procesa, kateremu pa v naši železarni posvečamo zelo malo pozornosti. Originalne domače ideje so za delovno organizacijo bogostvo, ki ga ne bi smeli tako zanemarjati. Zdi se, da imajo pri nas v Železarni pravico do idej samo določeni ljudje, ki suvereno zavirajo vse kar predlagajo drugi. V nekaterih delovnih organizacijah sta katalog idej in katalog tehničnih problemov sestavni deli inventivne dejavnosti. Katalog idej naj bi bil potencialni vir invencij in inovacij, katalog tehničnih problemov pa svojevrstna »analiza tržišča« inovacij. Oba kataloga naj bi služila usmerjanju dela novatorjev. Če bo organizacija množično inventivno dejavnosti uspešna, če bodo ustvarjalci dobili zaupanje, se bodo za vsak problem javljali sposobni reševalci in bodo inovacijske rešitve hitro vplivale na boljši dohodek TOZD.

Navzlic vsemogočim kritikam naše množične inventivne dejavnosti v Železarni pa rezultati zadnjih nekaj let le kažejo napredek. V letošnjih osmih mesecih so v TOZD potrdili za 20.556.000,00 din inovacijskega čistega dohodka, ki ga prinaša 75 tehničnih izboljšav. V lanskem letu (12 mesecev) pa je ta dohodek znašal 20.840.000,00 din, ustvarjen pa je bil z 80. tehničnimi izboljšavami.

Čim bolj bo razvita ustvarjalnost in čim bolj jo bomo obravnavali tako, kot določa zakon o združenem delu, tem več bomo imeli novih tehničnih rešitev in novih izdelkov.

M. Podrekar

Tone Strajnar

PRIPRAVE ZA PLAN ZA LETO 1979

(Nadaljevanje s 1. strani)

predvideno aktiviranje novih investicij (kontiliv). Pri sestavi preliminarne plana so v veliki meri sodelovali tudi vodje temeljnih organizacij združenega dela in člani poslovnega odbora, kar je pripomoglo k njegovi realnosti.

Težnja, da z letnim planom dosežemo zahtevane srednjeročne obveze, mora biti prisotna tudi pri postavljanju smernic za izdelavo dokončnega predloga plana za leto 1979. O teh smernicah bomo razpravljali na zborih po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, ker želimo, da ima sleherni delavec možnost vplivati na njihovo dokončno vsebino.

Smernice za plan temeljnih organizacij združenega dela za prihodnje leto obravnavajo naslednja področja:

- proizvodnja,
- prodaja,
- kadri,
- koriščenje delovnega časa,

- investicije,
- amortizacija,
- dohodek in nagrajevanje,
- kvaliteta in razvoj,
- ljudska obramba in družbena samozashita.

- zastoji, izdelavne ure, remont (storitvene TOZD).

Smernice za plan delovnih skupnosti zajemajo v glavnem naloge, ki jih bodo delovne skupnosti predvidoma v naslednjem letu opravljale za temeljne organizacije.

Smernice za delovno organizacijo kot celoto pa obravnavajo skupne cilje in naloge, ki se nanašajo na:

- področje skupne politike razvoja,
- obseg proizvodnje, storitvenih dejavnosti in naložb,
- področje raziskovalne dejavnosti in inovacij,
- področje oskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom,
- področje prodaje in prometa z izdelki,
- področje kadrovske politike, izobraževanja in strokovnega izpo-

polnjevanja za opravljanje proizvodnih in samoupravnih funkcij, zaposlenosti, razvoja in usposabljanja kadrov.

- obveznosti do drugih delovnih organizacij v okviru SOZD Slovenske Železarnice.

- pogoje in oblike združevanja dela in sredstev ter na usklajevanje medsebojnih odnosov temeljnih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in delovne organizacije v pridobivanju in razporejanju dohodkov.

- združevanje sredstev za realizacijo skupnega programa investicijskih vlaganj.

- področje skupne in osebne porabe,

- področje oblikovanja in zagotavljanja sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih ter splošnih potreb in sredstev v samoupravnih interesih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbeno političnih skupnosti.

- področje ljudske obrambe in družbene samozashite.

Rezultati začrtanih smernic bi nam predvidoma omogočili doseči naslednje poslovne rezultate:

- skupna proizvodnja	1.598.000 ton
- gotova proizvodnja	476.000 ton
- prodaja	471.000 ton
- grodelj	168.000 ton
- jeklo	500.000 ton
- od tega kontiliv	40.000 ton
- dohodek	1.8 milij. din
- čisti dohodek	1.1 milij. din

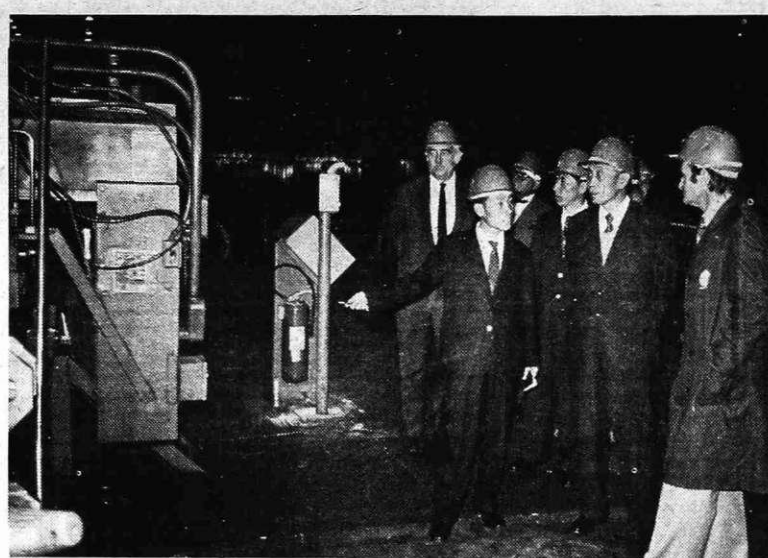
Zaradi pomanjkanja lastnega jekla bo treba za polno izkoriščenost naših proizvodnih naprav nabaviti 150.000 ton polproizvodov (slabi, TVT, gredice, valjana žica, vlečena žica, profili). Pri tem bo potrebno vložiti vse napore, da se prične z njihovo dobavo že takoj z začetkom leta in da bo dinamika nabave sledila proizvodnim potrebam.

Predvidevamo, da bi nam taki rezultati ob dobrem delu vseh delavcev v TOZD in DS omogočili dvig osebnih dohodkov za 14 % nad povprečjem letošnjega leta, pri čemer pa bi morala fizična produktivnost porasti najmanj za 5 %, računano na količino gotove proizvodnje.

Razprava bo trajala 14 dni. Pričakuje se, da se bodo vanjo ustvarjalno vključili vsi delavci in s tem uresničili svojo neposredno pravico in dolžnost planiranja.

Zavedati pa se moramo, da si bomo s sprejetimi smernicami postavili obvezo, ki jo bomo nato morali v prihodnjem letu tudi uresničiti. To pomeni, da moramo v skladu s srednjeročnimi cilji sprejeti take smernice, ki bodo predvsem realne, vendar pa nam morajo zagotoviti nenehno rast materialne osnove dela, družbenega proizvoda in produktivnosti, s tem pa tudi rast osebnega in družbenega standarda ter socialno varnost slehernega delavca.

D. M.

V petek, 29. septembra, je našo železarno obiskal direktor firme China National Metals and Minerals tovariš Tien Sung-Yao v spremstvu sodelavcev Ling Chuna in Sun Te-Sheng. Po opravljenih komercialnih razgovorih v SOZD Slovenske železarnice, so si gostje ogledali hladno valjarno na Beli in bili nad napravami in tehnologijo zelo navdušeni. S to firmo ima naša železarna že daljša poslovna stika in že nekaj let dobavlja kitajski industriji kotlovsko pločevino. V prihodnje pa se bo to sodelovanje še razširilo na dobavo naše hladno valjane pločevine, dinamno pločevine in elektrod.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 9. 10.	BURJA ANTON, st.	BERNIK FRANC
TOREK - 10. 10.	MLAKAR FLORIJA	BURJA ANTON, ml.
SREDA - 11. 10.	DROLČ MARJAN	POGAČAR KAREL
ČETRTEK - 12. 10.	STARE BRANKO	VEHAR JANEZ
PETEK - 13. 10.	MARKEŽ VALENTIN	SLIVNIK ALOJZ
SOBOTA - 14. 10.	PEZDIRNIK JOŽE	NOVAK FRANCI
NEDELJA - 15. 10.	NEČIMER FRANC	KOVAČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvode v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 9. do 14. oktobra, bodo delale naslednje obratne ambulente: dopoldan: II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar in III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec.

Popoldan: I. in IV. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh. V soboto, 14. oktobra, samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

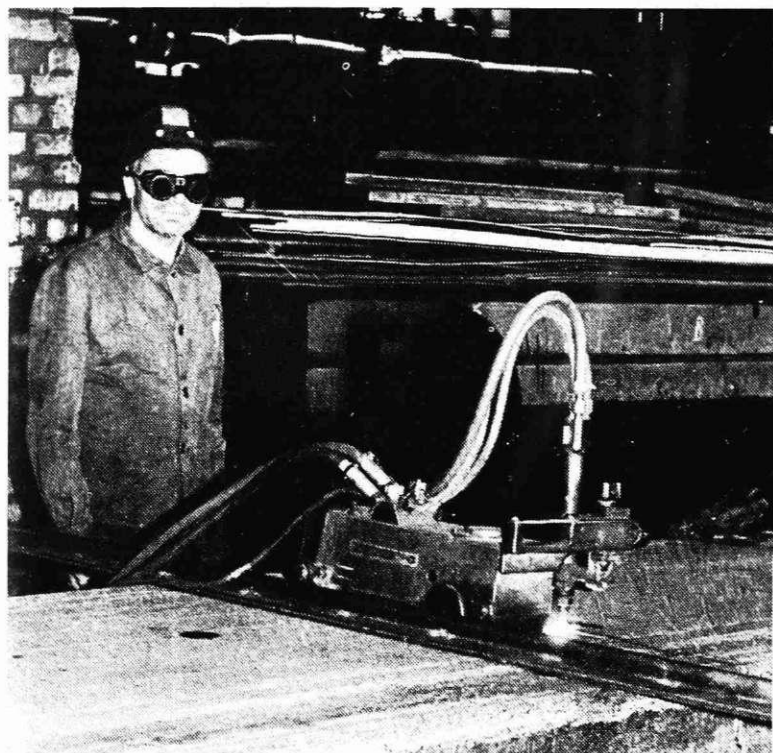
V zobni ambulanti:

dopoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

Popoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražičar.

V soboto, 14. oktobra samo dopoldan II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Sodelavec

POLITIKA CEN V LETOŠNJEM LETU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Cene komunalnih storitev so rasle v dovoljenih mejah. Tako je odvoz smeti v letošnjem letu sicer dražji za 34,17 %, vendar znaša povečanje le 9,40 %, saj so cene vode in kanalizacijske ostale nespremenjene. Nekoliko višje povečanje cen gre na račun pogrebne službe; 10 % višje cene pa so še vedno nižje kot istovrstne storitve v ostalih gorenjskih občinah. Tudi cene toplotne energije so višje in sicer za 8,05 %. Vozovnice v mestnem prometu so se letos podražile dvakrat, obkraj v skladu z dogovorom.

Cene obrtnim storitvam naj bi se v povprečju povišale za 12 %. Tako v zasebnem kot v družbenem sektorju ni odstopanj nazaj. Pri gostinskih storitvah naj bi v okvir možnega povišanja upoštevali le višje stroške nabave blaga in storitev. Na podlagi evidentiranja cenikov je moč ugotoviti, da so v letošnjem letu gostinske storitve dražje za 11,08 %. Pri ostalih storitvah je največji porast pri cenah oskrbnin v vzgojnovarstvenih enotah. Mesečna oskrbnina se je v vseh petih enotah zvišala za 36,5 %. Tudi cene oskrbnega dne v domu dr. Fr. Berglja so letos višje za 29,17 %. Pri tem je treba povedati, da je bil takšen porast cen sprejet po poprečnem soglasju oziroma mnenju ustrezne samoupravne interesne skupnosti. Maloprodajne cene mesa so višje za 14,5 %, kar je v glavnem posledica ukinitve posameznih kompenzacij. Čeprav dogovor ne predvideva višjih cen mleka, pa je to od 18. maja dražje, in sicer za 0,20 din pri litru. Povišanje gre na račun velikih zalog posnetega mleka v prahu, zaradi česar je republikni izvršni svet sprejel sklep, da se polovica sredstev za odpravo zaloga zagotovi iz sredstev, ki se zberejo na podlagi omenjenega povišanja.

Analiza cen, na katere ima vpliv izvršni svet ali upravni organi pove, da le pri nekaterih storitvah ugotavljamo malenkostno povišanje preko določenih oziroma dogovorjenih meja, vendar je splošna ocena ta, da sprejeti dogovor v naši občini spoštujemo.

Izvršni svet je obravnaval tudi osnutek odloka o prispevku za povišanje kmetijstva v občini Jesenice. Odlok temelji na zakonu o blagovnem prometu, ki med drugim ureja tudi način in razmerja pri odkupovanju kmetijskih pridelkov. Kmetijske pridelke, ki niso pridelani v organizirani proizvodnji, smejo od-

kupovati le tiste organizacije združenega dela, ki izpolnjujejo ustrezne pogoje. To pa povzroča na tržišču nered in nestabilnost, prav tako pa te OZD ničesar ne prispevajo za razvoj kmetijstva v občini, v kateri so pridelki pridelani. Osnova za plačevanje prispevka je odkupna cena kmetijskih proizvodov, medtem ko višino in način določajo občine same. Osnutek odloka določa, da kupci, ki nimajo ustreznih kooperacijskih pogodb s proizvajalci, plačujejo od odkupne cene pridelka prispevek, in sicer 20 % od telet, 15 % od goved in prašičev ter 20 % od ostalih kmetijskih pridelkov. Prispevek naj bi se zbiral na posebnem žiro računu pri kmetijsko zemljiški skupnosti, pri čemer naj bi se ta sredstva strogo namensko uporabljala za pospeševanje razvoja kmetijstva.

Izvršni svet je na 18. seji sprejel tudi odredbo o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede. Ta predpis, ki je nastal po uskladitvi določenih vprašanj z OZD s področja predelave mesa, določa pristojbine za obvezne veterinarsko-sanitarne preglede pošiljk živali, živalskih proizvodov, živalskih surovin in odpadkov, pristojbine za izdajo dovoljenj za promet z mlekom in mlečnimi proizvodi, za obvezne preglede ob zakolu na domu, za obvezne preglede ob zakolu na klavnici ter pristojbine za obvezne preglede v objektih predelave živil živalskega izvora. Zaradi lažjega poslovanja odredba določa, da se pristojbine obračunavajo letno, na osnovi dogovorjenega pavšala, ki znaša din 521.866,00.

Obširno razpravo je izvršni svet namenil osnutku odloka o izvršnem svetu skupščine občine Jesenice. Izkušnje pretečenega mandata dobja so pokazale, da je potreben ustrezen predpis, ki bo konkretno urejal sestav, delo, predvsem pa pristojnosti izvršnega sveta kot izvršilnega organa skupščine občine. Doslej je bila pravna podlaga za delo izvršnega sveta vsebovana le v statutu občine in v nekaterih drugih predpisih. Odlok, ki bo predložen v sprejem skupščine občine, bo predhodno posredovan v razpravo tudi družbenopolitičnim organizacijam.

Naslednja, 19. seja izvršnega sveta, je bila 3. oktobra, najpomembnejše točke dnevnega reda pa so bile predlog odloka o opravljanju blagovnega prometa z osebnim delom v občini Jesenice ter osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini Jesenice.

Ahec Božo

MEDSEBOJNI ODNOSI, ALI KAKO DOLGO ŠE PROTEKCIJAŠTVO IN PRIVATIZACIJA

Nekega dne sem med iskanjem dela in zaslužka prišel tudi v jeseniško železarno. Saj brez dela ni denarja, brez denarja pa ni moč živeti. Slučaj je hotel, da sem postal delavec delovodja Branka Resmana v valjarni debele pločevine. Delal sem in še vedno delam in opazujem dogajanja okoli sebe. Med svojim delom v obratu sem si nabral tudi nekaj izkušenj in opazil vrsto dobrih pa tudi slabih stvari. Ker pa ljudje »dobro« kmalu pozabijo in »slabo« dolgo pomnijo, sem si tudi jaz zapomnil precej slabih stvari na svoji izmeni.

Pogosta snov pogovorov med delavci je razmerje med delovodjo in delavko Anko, dnevno je moč slišati pripombe kot so: »Kako si mojster lahko to privoščil?«, »V čemu je ona pametnejša od nas?« »Ona je nadmojster«. Seveda pa iz vseh ostalih komentarjev izhaja mnenje, da gre tu za dosti več kot zgolj za navadno prijateljstvo ali dobro delovno sodelovanje.

Če se zgodi, da je na sestanku samoupravne delovne skupine ona predmet razprave, oziroma kritike, ponavadi z zvišanim glasom odgovarja: »Dolgo že delam v tovarni in še nikoli nisem neopravičeno izostala z dela, ali zamudila«. In še marsikaj v tem stilu.

Delavci pa vemo, da tudi če izostane neopravičeno, nima »plavega«, kar bi katerikoli drug delavec imel. Saj pride na prosto soboto nadoknaditi manjkajočo dnino, vendar pa sumimo, da ob sobotah ne opraviči le manjkajočo dnino ampak, da ima tudi nadure.

Vsak dan tiči v pisarni in kuha kavice. Na delovnem mestu precej spi, čeprav je od njenega varnega dela odvisno življenje treh delavcev. Če jo kdo vpraša zakaj spi, mu odvrne: »Vsi spe«. Ali pa: »Ko bi ti delal na polju toliko kot jaz, bi tudi spal«. In ob tem se sprašujemo, ali pride v tovarno delat, ali počivat po napor-

nem delu doma? O tem kako je na nočni izmeni je pa boljše da molčim, ker bi lahko šli komu lasje pokonci. Če njeno spanje kdo omeni delovodji on samo molči. Saj se ne mara spreti z njemu tako dragoceno sodelavko. Do nje je zelo popustljiv in blag, nasproti nam ostalim delavcem pa povsem drugačen. Če kdo od delavcev zamudi pet minut ali pa zapusti delovno mesto ima avtomatično uro manj. Če delavec izostane z dela in naslednji dan pride k delovodju, da bi mu pisal dopust za ta dan, ga zavrne z besedami »imaš plavega«. Sploh se ne želi približati človeku in sprašujem se zakaj, še posebno, ker so danes medčloveški odnosi še kako pomembni.

Pred kratkim se je zgodilo nekaj kar me je zelo pretreslo in pripravilo do tega, da napišem te vrstice za naše glasilo Železar. Tega dne je okoli petnajste ure nepričakovano prišlo do potrebe zamenjave nožev na krožnih škarih. Delovodja mi je ukazal naj jih zamenjam, kar pa sem odklonil. Kajti to je delo prvega rezalca in njegove pomočnice Anke, ki pa tega ne zmore, ker je to delo za moške in je delovno mesto tudi tako uvrščeno.

Sprašujem se, čemu potem dela na tem delovnem mestu, če svojega dela ne opravlja v celoti? Ponudeno ji je bilo že drugo delovno mesto, ki je enako dobro stimulirano, če ne celo boljše kot sedanje. Seveda pa je pa tam osebni dohodek odvisen od prizadevnosti posameznika, ker je delo po osebnih normi. Odgovor je treba iskati pri delovodji in njej, ki ne želi zapustiti sedanjih ugodnosti!

Seveda je moja odklonitev delovodja ne le prizadela, ampak tudi presenetila. Saj sem dotlej veljal za enega boljših delavcev. Dejal mi je naj zapustim delovno mesto in da imam sedem ur neupravičenega izostanka. Tega seveda nisem naredil.

delovodja je pa svojo grožnjo uresničil in mi pisal izostanek kljub temu, da sem delal do konca dneva.

Prepričan sem, da je ravnal v nasprotju s pravilnikom o delovnih razmerjih in da je iz čistega samoljubja prekoračil svoja pooblastila. Kajti če ne more delavec zamenjati svojega sodelavca na njegovem delovnem mestu zgolj zato, ker nima opravljenega izpita za to delovno mesto in temu ustreznega papirja, ki bi to potrjeval (kajpak je to upoštevano le, če gre za bistveno bolj plačano delo, ki je ponavadi tudi manj umazano in fizično manj naporno), potem tudi delovodja nima pravice zahtevati od mene, da opravljam delo za katerega nimam potrdila, da sem zanj usposobljen. V primeru težje poškodbe ne bo hotel za mene nihče odgovarjati. Vsakdo bo dejal, da sem kriv sam, ker poznam pravilnik o varstvu pri delu in sem bil seznanjen s tem, da lahko opravljam zgolj takšno delo za katero sem usposobljen.

Sicer je pa bil eden od vzrokov, da sem to delo odklonil tudi to, ker mi je Anka v prisotnosti delovodje in prvega rezalca dejala, da sem mulec. Če misli, da me lahko pita za žaljivkami in da bom potem še delal na mestu nje, se pa krepko moti!

Na sestankih delovne skupine nihče nima dovolj poguma omeniti kakoli o teh stvareh, da ne bi dobil česar ne potrebuje. Se pravi, da ga ne bi delovodja zasovražil in da bi za malenkost imel kakšno uro manj, ali plavega več. Ne vem koliko časa bo takšen položaj še trajal. Domnevam le lahko, da tako dolgo, dokler bo Anka na naši izmeni, oziroma dokler ne pojde v pokoj.

Hašim Mujkić

21. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne Jesenice Božo PANČUR je v petek, 29. septembra, sklical 21. sejo odbora. Poleg pregleda sklepov 19. in 20. seje odbora, so na seji obravnavali še: analizo finančnega rezultata za mesec avgust in kumulativno za prvih osem mesecev letošnjega leta; oceno izvrševanja operativnega programa za mesec september in kumulativno do meseca septembra ter na osnovi teh zadolžitve za IV. tromesečje; predlog operativnega programa za mesec oktober; potrditev stališča ZJŽ do samoupravnih sporazumov o prodajnih cenah proizvodov črne metalurgije in blagovnega prometa ter razno.

Pri pregledu sklepov 19. in 20. seje odbora, katere je navzočim posredoval podpredsednik poslovnega odbora Ivan Arzenšek, so navzoči ugotovili, da so sklepi 19. seje izvršeni, nekateri, ki so dolgoročne značaja, pa se še izvajajo.

Glede izvajanja sklepov 20. seje v zvezi s povišanjem osebnih dohodkov za 5 % s 1. septembrom dalje, pa so navzoči ugotovili, da sta temeljni organizaciji Hladna valjarna Jesenice in Jeklovlek sklepali šele 26. septembra in tako prekrakali rok. Zato so sklenili, da bodo ti dve temeljni organizaciji opozorili, da je to nepravilen odnos do ostalih temeljnih organizacij, ki so sklepe sprejele pravočasno in pričakovale njihovo realizacijo.

Predstavnik finančno računovodskega sektorja Boris Pesjak je navzočim seznanil s finančnimi rezultati za mesec avgust in kumulativno za prvih osem mesecev. Iz analize je razvidno, da smo v mesecu avgustu proizvedli več kot smo planirali. Vrednostno realizacijo pa smo presegli za 44 milijonov dinarjev. Po plačani realizaciji smo dosegli 17,9 milijonov din čistega dohodka, kar pa še vedno ne zadostuje za pokrivanje negativnega salda iz meseca julija.

Po podani oceni izvrševanja operativnega programa za mesec september in kumulativno do meseca septembra, ki jo je obrazložil vodja oddelka za operativno planiranje Avgust Karba, so navzoči ugotovili, da nekatere temeljne organizacije bistveno odstopajo od planskih obvez tako po količini kot asortimentu. V zvezi s tem odbor za gospodarstvo priporoča temeljnemu organizacijskemu Jeklarni, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine in Hladna valjarna Bela, da naj poslovne strukture zagotovijo v bodoče tak program, ki bo omogočil izpolnitev družbenega plana za IV. tromesečje 1978. Zato je odbor predlagal tem temeljnim organizacijam, da proizvedni program za IV. tromesečje skrbno proučijo tudi z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi, ter sprejmejo ustrezne ukrepe, ki bodo zagotovili izpolnitev zadanih planskih obvez.

Vodje omenjenih temeljnih organizacij so dolžni o vseh obveznostih, ki bodo na osnovi te analize sprejeti, seznaniti celoten kolektiv. To problematiko pa morajo temeljne organizacije obravnavati do 15. oktobra ter posredovati odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne povratno informacijo, kako je ta akcija stekla.

Na podlagi stališč izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice o gospodarskem stanju v železarni so navzoči predlagali samoupravnim organom vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, predvsem pa odboru za gospodarstvo v temelj-

nih organizacijah, da te sklepe dobro proučijo ter na osnovi teh sklepov zavzamejo stališča in sprejmejo ukrepe pri izvajanju planskih obvez. Rezultate teh razprav pa naj preko poslovnega odbora posredujejo odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne Jesenice.

Na seji so spregovorili tudi o osebnih odgovornosti pri izpolnjevanju planskih obvez ter predlagali tistim temeljnim organizacijam, kjer planskih obvez ne dosegajo, da na osnovi analize ugotovijo osebno odgovornost za neizpolnjevanje planskih obvez, ter po potrebi izvedejo ustrezne kadrovske spremembe.

Odbor za gospodarstvo je zadolžil prodajni sektor, da naj do prihodnje seje pripravi poročilo o neizpolnjenih količinah po temeljnih organizacijah in predobavah ter problematiko v zvezi s tem. Na osnovi tega poročila pa naj bi utrdili prodajno politiko za leto 1979.

6. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole železarne Anton Tišov je v četrtek, 28. septembra sklical 6. sejo odbora, kateri so poleg članov prisostvovali še predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, član poslovnega odbora Božidar Bartelj in vodja splošnega sektorja Dušan Stare.

Člani odbora samoupravne delavske kontrole železarne so obravnavali: pregled sklepov prejšnje seje; izvajanje ukrepov in sklepov poslovnega poročila za I. polletje 1978; program ukrepov za odpravo poslovnih izgub v TOZD Hladna valjarna Bela; polletno poročilo o službenih potovanjih, polletno poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco in razno.

Predsednik poslovnega odbora je navzočim posredoval pregled sklepov prejšnje seje. Člani odbora so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni. Na podlagi izida vprašalnika o času začetka seje, ki so ga člani odbora izpolnili na podlagi sklepa prejšnje seje, so sprejeli sklep, da se v bodoče seje sklicujejo ob 6.15 zjutraj.

V nadaljevanju so člani odbora obravnavali poslovno poročilo za I. polletje 1978 in z njim soglašali ter podprli dodatne sklepe in ukrepe za boljše delo, ker bo le tako poslovni rezultat še boljši. Odbor samoupravne delavske kontrole je zadolžil odbore za gospodarstvo in odbore samoupravne delavske kontrole TOZD, da temeljito in redno obravnavajo gibanje stroškov v svoji temeljni organizaciji. Prav tako naroča ustreznim službam, da pri planiranju predvidenih rednih letnih remontov zagotovijo potrebne rezervne dele, tako da bodo remont v redu in nemoteno potekali in da bodo kvaliteto opravljeni.

Največ razprave je bilo pri tretji točki dnevnega reda, kjer so člani odbora obravnavali program ukrepov za odpravo poslovnih izgub v TOZD Hladna valjarna Bela.

Obravnavali so tudi predlog programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec oktober in ga potrdili, ker so ugotovili, da je odstopanje od planskih obvez le v TOZD valjarna žice in profilov zaradi predvidenega remonta.

Na osnovi planskih obveznosti posameznih temeljnih organizacij, so izvedeni tudi plani temeljnih organizacij, ki predelujejo proizvode predhodnih temeljnih organizacij v končne. V kolikor temeljne organizacije z osnovnimi polizdelki ne bodo izpolnile svojih planskih obvez, s tem tudi onemogočajo izpolnjevanje planskih obveznosti tistim temeljnim organizacijam, ki so v tehnološkem zaporedju. V zvezi s tem so sklenili, da so te temeljne organizacije soddgovorne v primeru, če je neizpolnjevanje planskih obvez drugih, posledica neizdobave ustreznega vložka.

V nadaljevanju seje so bili seznanjeni s stališči ZJŽ do samoupravnih sporazumov o prodajnih cenah proizvodov črne metalurgije in blagovnega prometa in vztrajali pri določilih tega samoupravnega sporazuma, ker so ugotovili, da ni vzrokov za spreminjanje.

Sejo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne so sklenili s potrditvijo popravka sklepa o prenosu pravice uporabe na zemljiški sklad občine Jesenice, katerega je predlagala pravna služba.

dM

Program ukrepov je prisotnim obrazložil član poslovnega odbora Božidar Bartelj. Člani so imeli precej vprašanj v zvezi s to točko dnevnega reda, ob koncu razprave pa so sprejeli naslednje sklepe:

- kritična dela in naloge je treba ustrezno specifično in diferencirano stimulirati, kader, ki se sprejema, pa naj bo čim bolj tehnično izobražen in seznanjen s proizvodnimi navadami;

- pospešeno je treba delati na vrednotenju del in nalog in ne čakati na končni rezultat. Temeljne organizacije naj še naprej solidarnostno pokrivajo izgube temeljne organizacije Hladna valjarna Bela, ker le tako bodo pripomogle k boljšemu in hitrejšemu saniranju stanja;
- tehnološka in delovna disciplina nista zadovoljivi, zato naj poslovni organi temeljnih organizacij in železarne sprejmejo ustrezne ukrepe za izboljšanje discipline in s tem tudi proizvodnje.

Za izvršitev teh sklepov je odbor zadolžil kadrovske sektor in SEO — oddelek za študij dela in časa.

Odbor samoupravne delavske kontrole je sprejel poročilo vodje splošnega sektorja o opravljenih službenih potovanjih v I. polletju 1978 in ugotovil, da so službena potovanja v okviru planiranih. Na seji je bilo poudarjeno, da odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu železarne zelo resno in zavzeto rešuje, oziroma odobrava službena potovanja. Odbor je zadolžil SEO — oddelek za zaščito industrijske lastnine, da ugotovi, ali so katera od predlaganih racionalizacij rezultat

izkušenj iz službenih potovanj in o tem poroča na naslednji seji odbora.

Vodja splošnega sektorja je posredoval prisotnim tudi poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco v I. polletju. Na poročilo člani odbora niso imeli pripomb.

Odbor samoupravne delavske kontrole je ponovno obravnaval nekatera pisma racionalizatorjev, ki so jih naslovili na ta odbor. Člani so sprejeli sklep, da naj se odbori za gospodarstvo v temeljnih organizacijah držijo sklepov prejšnje seje odbora. Odbor samoupravne delav-

ske kontrole priporoča temeljnimi organizacijam, da medsebojne spore v bodoče rešujejo med seboj in naj skušajo pred posredovanjem problema odboru samoupravne delavske kontrole železarne pridobiti mnenje obeh spornih strani ali spor rešiti same.

Predsednik odbora se je ob koncu seje zahvalil za udeležbo in zaključil z ugotovitvijo, da udeležba na seji ni bila najboljša, kljub temu, da so člani odbora dobili pisna opozorila, naj se seji udeležujejo redno.

Z. B.

TOZD Elektrode

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 21. septembra, je bila 19. redna seja delavskega sveta TOZD Elektrode, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač.

Sprejeli so predlog za predčasno delno izplačilo akontacije osebnih dohodkov.

Obravnavali so osebne dohodke in sprejeli predlog za 5 % povečanje osnovnih postavk, s katerimi so ovrednotena dela in naloge s 1. septembrom dalje.

Potrdili so predlog, da se za delegata samoupravne delavske kontrole SIS za železniški in luški promet izvoli Jože Lenar iz TOZD Transpota.

Obravnavali in sprejeli so predlog povečanja obsega izgradnje I. faze strojnih delavnic in predlog združenja amortizacijskih sredstev za TOZD Remontne delavnice.

— asistentu za delovne naprave	iz 16. v 17. kategorijo,
— kalkulantu	iz 10. v 11. kategorijo,
— evidentiraju	iz 5. v 6. kategorijo,
— administratorju za odpremo	iz 5. v 6. kategorijo.

Obravnavali so pritožbi Tahire Smajić in Lucije Kešina, ker nista bili izbrani in sprejeti na razpisana dela v TOZD. Delavski svet je na podlagi dokumentacije kadrovskega sektorja ugotovil, da imenovani nista bili sprejeti zato, ker ne izpolnjujeta vseh kriterijev, ki jih je sprejel odbor za delovna razmerja v TOZD.

Ob sklepu seje so obravnavali problematiko kvalitete vlečene EO

žice iz TOZD Žičarna, ki občasno ni zadovoljiva.

Delavski svet je zadolžil vodstvo TOZD, da celotno problematiko preko vodje posreduje delavskemu svetu TOZD Žičarna. Potrebno je, da se sprejmejo ustrezni ukrepi, ki bodo privedli do izboljšanja kvalitete EO žice. Pri tem naj sodeluje tudi služba OTK-KK.

M. S.

16. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 25. septembra svojo 16. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Zaveljcina.

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili:

- da je Bogdan Smolej iz TOZD Žebljarna umaknil prošnjo za preместitve v TOZD Elektrode,

- da nočno delo v oplaševalnici ni bilo realizirano zaradi pomanjkanja vlečene žice,

- da delavcev za dela oplaševalcev še vedno primanjkuje.

Drugi sklepi so bili izvršeni.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti delavcev v TOZD v mesecu avgustu. Skupna odsotnost je znašala 26,9 %, od tega je bilo bolezenske odsotnosti 8,4 %, odsotnosti zaradi rednih dopustov 17,9 % in druge odsotnosti 0,6 %.

Potrdili so sprejem delavca, ki je v mesecu avgustu pridobil lastnost delavca v TOZD. Nadalje so potrdili prenehanje delovnega razmerja delavcu zaradi odhoda v JLA in delavki, ki je bila invalidsko upokojena.

Potrdili so tudi preместitve in razporeditve šestim delavcem.

Sprejeli so informacijo o analizi bolezenske odsotnosti v železarni in enake odsotnosti v TOZD za mesec julij, ki je znašala 10 %.

Odbor je menil, da je v prizadevanju za zniževanje bolezenske od-

sotnosti potrebno stalno sodelovanje zdravnikov s TOZD pri obravnavanju posameznih prečih problemov. Obenem pa je potrebno posvetiti vso skrb, da se delovni pogoji izboljšujejo, kjer je to mogoče.

M. S.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

V jeklarni železarne v Hamburgu, ki pripada železarski družbi Korf so razvili novo vrsto oboka za oblačno električno peč, ki je 85–90 % celotne površine vodno hlajen. Poraba hladilne vode se giblje okoli 70 litrov na minuto in kvadratni meter površine. Iz varnostnih razlogov je tudi njena temperatura kontrolirana. Skupaj z vodo hlajenim obokom in steno, ki so jo razvili že prej je na razpolago celoten paket vodno hlajenih elementov z znanimi prednostmi na področju ekonomike in povečane proizvodnje, nižjimi stroški obzidave in manj remontov s krajšimi roki.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo prejeli 22 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Čeprav bi resnično že kazalo zaključiti razpravo o obeh sporazumih, ki so šli v obravnavo na delovne skupine pred skoraj dvema mesecema pa takrat lahko k tistim, ki so ju že obravnavale prištevamo le še tri delovne skupine. Treba pa je reči, da so v večini TOZD, razen v sedmih, delavski sveti že sprejeli ugotovitvene sklepe v zvezi s samoupravnim sporazumom o svobodni menjavi dela med delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb slovenskih železar in da so tudi v TOZD Remontne delavnice, kot pravi predsednik delavskega sveta, že vse skupine obravnavale navedeni sporazum, vendar pa od 16-tih še vedno nismo prejeli zapisnika.

Iz TOZD valjarna debele pločevine smo prejeli prvi zapisnik, ki kaže, da so tudi tu prišli z obravnavo omenjenega sporazuma. Sestala se je SDS proga 2400 — 1, ki je razen sporazuma obravnavala še problematiko oddelka in med drugim predlagala, da se odpre delovno mesto za čistilko garderobe.

V TOZD bluming štel se je sestala SDS adjustaža bluming 4.

Razpravljala je o neizpolnjenih ciljih v mesecu avgustu in o problematiki v obratu. Skupina ugotavlja, da probleme povzročajo predvsem zastoji žerjavov. Opozarja pa tudi na preveliko odsotnost brusilcev in na pomanjkljivo čiščenje brusilnih strojev. Razen tega meni, da je stanovanje v samskih domovih predrago.

V TOZD hladna valjarna Jesenice so se sestale vse samoupravne delovne skupine. Obravnavale so isto problematiko in sicer izpolnjevanje plana ter proizvodno in kvaliteto problematiko. Skupine ugotavljajo, da izpolnjevanje plana ogrožajo okvare na ključnih strojih (Demagu in Siemagu) in da bo potrebno boljše izkoriščanje naprav, če bodo hoteli povečati proizvodnjo. Nekateri skupine so izrazile mnenje, da so osebni dohodki glede na delo, ki ga opravljajo prenizki. SDS žarilnica 1 pa opozarja na problematiko bivalnega prostora v žarilnici ter predlaga, da se ocene delovne uspešnosti javno objavljajo na oglasni deski. SDS žarilnica 2 opozarja, da je potrebno čimprej popraviti ročni varilni aparat za delavce na konti peči. SDS žarilnica 3 ugotavlja, da so zvonaste in konti peči slabo izkoriščene zaradi pomanjkanja materiala. Zanima jo tudi, kdaj se bo pričelo z deli pri odsesavanju žarilnih plinov. Vodja je navzoče žarilce opozoril na možne sankcije, zaradi malomarnega odnosa žarilcev globinskih peči do dela pri izstavljanju kotlov iz peči in nameščanju plinskih priključkov. Tudi SDS žarilnica 4 vprašuje, kako daleč je že urejeno vprašanje odsesavanja plina na globinskih pečeh in, če je mogoče zgraditi prostor v katerem bi se zadrževali, ko čakajo na delo. SDS karisti ugotavlja, da se zaradi občasnega malomarnega dela žičarjev dogaja, da se kolobarji pri transportiranju zmedejo. Skupina razen tega meni, da je v žičarni 2 potrebno urediti tudi pot, saj sedaj vozijo po kanalu. SDS odprema pa se pritožuje, da vozniki viličarjev slabo nameščajo material, kar otežkoča dela v skladišču. Tudi prostor v katerem je skladišče, je premajhen.

V TOZD Jeklovlek sta se sestali dve delovni skupini. SDS adjustaža 1 je razpravljala o bolezenski odsotnosti in bila seznanjena s sklepi 21. seje delavskega sveta TOZD. SDS adjustaža 2 pa je razpravljala o spremembi kategorij za drugega kontrolorja in drugega prekladalca. Obe skupini sta razen tega obravnavali tudi osnove plana za leto 1979.

Iz TOZD žičarna smo prejeli dva zapisnika SDS žičarna I — 1. Skupina je na prvem sestanku obravnavala samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela z delavci delovne skupnosti skupnih služb SŽ in predlog sprememb pravilnika o osnovah in merilih, za delitev osebnega dohodka v TOZD žičarna, na drugem pa se je seznanila z rezultati proizvodnje v avgustu, polletnim poslovanjem, kvaliteto problematiko ter s sklepi odbora za delovna razmerja.

V TOZD vzdrževanje je SDS vzdrževanje Bela 1 razpravljala o lokaciji delavnice vzdrževanja. Bila je mnenja, da je zaradi vročine, prahu, ropota in kislinskih hlapov neprimerna za normalno delo. Razen tega opozarja, da še vedno ni rešeno vprašanje čistilke obrata. Potrdila je tudi predlagane delegate za ocenjevanje delovne uspešnosti.

SDS splošna varnostna služba v delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje pa je obravnavala polletno poslovno poročilo in potrdila samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela z delovno skupnostjo skupnih služb SŽ. Razen tega se je seznanila tudi s spremembami kategorizacij v tej službi in z njeno reorganizacijo. Govora je bilo tudi o nediscipliniranosti nekaterih delavcev, ki predčasno zapuščajo delo ter se pripravijo z vratarji ali pa koristijo nedovoljene izhode. Vratarji menijo, da so temu krivi posamezni delovodje, ki ob koncu dneva ne kontrolirajo delavcev.

SDS operativna novogradnja v delovni skupnosti za ekonomiko. TKR in novogradnja je obravnavala samoupravni sporazum o posebnih finančnih službi železarne, sklepe 12. seje delavskega sveta železarne in 19. seje odbora za gospodarstvo ter analizo gibanja dohodkov. Skupina zahteva, da se ji posreduje odgovore na vprašanja, ki jih je postavila na prejšnjih sestankih.

DELEGAT NA X. KONGRESU ZSMS:
IVO ŽELEZNIKAR

Danes v mladinski rubriki predstavljamo še enega delegata za X. kongres ZSMS in sicer Ivo Železnikar. Tudi za njega moramo že uvodoma povedati, da med mladimi aktivisti v jeseniški občini ni neznan ime. V mladinsko organizacijo se je aktivno vključil leta 1973, ko so mladi v krajevni skupnosti Javornik - Koroška Bela začeli urejati svoj mladinski prostor v spodnjih prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernik. Ivo Železnikar, ki živi v tej krajevni skupnosti, je bil zatem leta 1975 izvoljen za predsednika osnovne organizacije ZSMS, leta 1976 pa je odšel v JLA. Po prihodu domov je prevzel delo na področju idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja v OO ZSMS, postal pa je tudi član predsedstva občinske konference ZSMS Jesenice. Zaposlen je v TOZD Energetika v železarni Jesenice. Tudi v svoji temeljni organizaciji je aktiven mladinec in sicer je zadolžen za idejnopolitično delo.

Ivo Železnikar bo na X. kongresu ZSMS, ki bo prihodnji teden v Novi Gorici, zastopal mlade iz jeseniške občine za področje krajevni skupnosti. Ker je obenem tudi predsednik konference mladih iz krajevnih skupnosti pri OK ZSMS Jesenice, ima na tem področju že precej izkušenj. O tem je najprej povedal:

»V teh letih sem si resnično pridobil dosti izkušenj, ki so mi sedaj dobrodošle pri delu. Že v samem začetku sem čutil večje veselje do dela v krajevni skupnosti, kot v delovnem kolektivu. Delni vzrok za to je verjetno ta, ker v Viatorju, kjer sem bil najprej zaposlen, praktično ni bilo mladinske organizacije. Za aktivno delo v OO ZSMS Javornik - Koroška Bela pa me je stalno spodbujal Alojz Tišov, ki je mentor naše OO ZSMS.«

Kakšna je predkongresna aktivnost mladih v krajevnih skupnostih v jeseniški občini?

»Javne razprave o kongresnih dokumentih, ki potekajo med mladino v posameznih krajevnih skupnostih, odkrivajo vrsto problemov s katerimi se mladina na terenu srečuje že več let. Kot ugotavljamo, je največ težav zaradi neustreznih prostorov za sestajanje mladih. Ta problem imajo rešene edine mladi v krajevnih skupnostih Javornik - Koroška Bela in Rateče. Razen tega pa je javna razprava tudi pokazala, da predsedstva OO ZSMS še vedno delajo forumsko in da ni prave povezave med osnovnimi organizacijami ZK in krajevnimi konferencami SZDL. Večina predstavnikov teh organizacij se tudi ni odzvala na javne razprave, ki so jih organizirali mladi. Seveda pa smo v teh javnih razpravah naleteli tudi na pozitivne premike. Lep primer je brez dvoma v krajevni skupnosti Plavž, kjer so ustanovili štiri OO ZSMS.«

ODBOJKARSKI
TURNIR
ŽENSKIH EKIP
V POČASTITEV
X. KONGRESA
ZSMS

V soboto, 7. oktobra, se bo ob 9. uri v telovadnici železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah pričel odbojkarški turnir ženskih ekip v počastitev desetega kongresa Zveze socialistične mladine Slovenije, ki ga organizira koordinacijski svet ZSMS Železarne.

Na turnirju bodo sodelovale ekipe: šole za zdravstvene delavce, gimnazije, Železarne, Gorenjskih oblašci TOZD Jesenice, Iskre TOZD Blejska Dobrava in Planike TOZD Breznica. Vse sodelujoče ekipe bodo prejele spominske plakete, najbolje uvrščene pa pokale.

In kakšno je stanje v krajevni skupnosti Javornik - Koroška Bela?

»Lahko rečem, da je med 1155 mladinci aktivnih le okrog 60. Ostali se le občasno vključujejo v delo OO ZSMS, velika večina pa je povsem neaktivna. Sedaj razmišljamo, da bi ustanovili dve OO ZSMS v naši krajevni skupnosti. Tako bi skušali v delo vključiti več mladih in jih zainteresirati za delo na različnih področjih. Tukaj moram še povedati, da ima naša OO ZSMS zelo dobre stike z vojniki na karavli Karavanskih kurirjev v Javorniškem Rovtu, in z osnovno šolo Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli, razen tega pa tudi z družbenopolitičnimi organizacijami.«

Kakšno je tvoje mnenje o delu mladih na idejnopolitičnem področju?

»V naši OO ZSMS smo pri tem dosegli nekaj spodbudnih rezultatov. Organizirali smo seminar za mlade delegate, razpravo o dokumentih za VIII. kongres ZKS, sedaj pa pripravljamo še okroglo mizo o krajevni samoupravi. Seveda moram

RAZPRAVA O DOKUMENTIH ZA
X. KONGRES ZSMS V TOZD REMONTNE
IN TOZD STROJNE DELAVNICE

V torek, 26. septembra, je bila v spodnjih prostorih Kazine skupna javna razprava o dokumentih za X. kongres ZSMS, ki bo od 12. do 14. oktobra v Novi Gorici, za mlade iz TOZD Remontne in TOZD Strojne delavnice.

Najprej je predsednik OO ZSMS TOZD Strojne delavnice Boris Tolar poročal o delu mladih v njihovi TOZD. Povedal je, da je med mladimi največ zanimanja za šport, kjer so tudi največ dosegli (prvenstvo železarn, smučanje na Zatrniku). Udeležujejo se tudi raznih akcij.

Na drugih področjih pa so uspehi manjši. Prva in največja njihova naloga je bila, da so evidentirali kandidate za delegate v skupščino družbenopolitične skupnosti, SIS ter v drugih samoupravnih organih. Te kandidate so izbrali skupaj s sindikatom in ZK. V delegacijah in samoupravnih organih so dobro zastopani, toda delegatski sistem še ni najbolje zaživel. Razlog za to pa je zelo slabo informiranje. Gradivo, ki ga mladi delegati dobijo v roke ponavadi zadnji trenutek, je obširno, zato ga je težko obdelati, še manj pa je možnosti, da bi se o tem prej posvetovali.

Govoril je tudi o družbenoekonomskih odnosih in dejal, da imajo

ob tem poudariti, da imamo tudi tukaj dosti problemov. V idejnopolitično delo je odločno vključenih premalo mladincev, še posebno je zaskrbljujoč podatek, da je med 54 mladimi člani ZK v OO ZSMS aktivnih le osem.

Morda še nekaj besed o delu OO ZSMS TOZD Energetika.

»Ta osnovna organizacija je bila dalj časa povsem neaktivna. Sedaj v obdobju pred kongresom smo skušali delo poživiti. Razpravljali smo o dokumentih za X. kongres ZSMS, zaenkrat le predsedstvo OO ZSMS, sedaj pa bomo organizirali razpravo še za vse ostale mladince. Toda tukaj ugotavljamo kup napak in pomanjkljivosti. Omenim naj le to, da doslej sploh mladi nismo imeli predstavnika v delavskem svetu, v sindikatu pa samo enega mladince.«

In kaj pričakuješ od X. kongresa ZSMS?

»Predvsem želim, da nam da jasne smernice za delo v prihodnje. Upam, da bomo v razpravah resnično kritično obdelali vse naše napake in pomanjkljivosti med obema kongresoma ter da si bomo na podlagi sprejetih sklepov začrtali našo nadaljnjo pot.«

J. Rabič

mladi svoje predstavnike v delavskem svetu, in da so seznanjeni s problemi v TOZD.

Mlade v Strojnih delavnicah pestijo tudi kadrovske problemi, ker jim primanjkuje kadra.

Predsednik OO ZSMS TOZD Remontne delavnice Zvone Kovačič je poudaril, da v njihovi TOZD niso izpolnili tistega, kar so pričakovali. V osnovni organizaciji je 125 mladih, to je skoraj četrtnina vseh, ki pa niso dovolj zainteresirani za družbenopolitično delo. Od štirih jim je uspelo oživiti tri aktivne in sicer: SRD, RTA, ERD, nikakor pa še ne GRD.

V drugih družbenopolitičnih organizacijah imajo veliko podporo, predvsem v sindikatu. Tam imajo tudi svojega predstavnika, ki jih obvešča o vsem, kar se dogaja. Majhno svetovanje pa imajo z delavskim svetom in z vodstvom. Še vedno se namreč dogaja, da ZSMS ne jemljejo tako resno, kot ostale družbenopolitične organizacije.

Tudi v TOZD Remontne delavnice je informiranje premajhno.

O kadrovanju je Kovačič izjavil, da delegati na delavskem svetu večkrat zastopajo bolj svoje mnenje, kot mnenje, ki so ga na poprejšnjem posvetu izrazili drugi.

KZ

SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZSMS

V petek, 29. septembra, je bila na Jesenicah druga seja občinske konference zveze socialistične mladine, ki je bila posvečena pripravi na X. kongres slovenske mladine. Z udeležbo niso bili zadovoljni, saj so bili na seji le delegati iz sedmih osnovnih organizacij mladih iz Železarn in le en predstavnik družbenih organizacij in društev in sicer predstavnik občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV, predstavnikov ostalih družbenopolitičnih organizacij pa ni bilo. S tem se povezuje tudi ugotovitev mladih v občini, da je z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v posameznih sredinah, izjeme seveda so, slabo povezovanje.

Mladi so na seji spregovorili o poteku javne razprave o dokumentih na X. kongres slovenske mladine in osnovna ugotovitev je bila, da je javna razprava dobesedno predramila posamezne sredine, kjer delajo in živijo mladi in da daje razprava optimistične izglede za prihodnje.

Med drugim so na seji kritično spregovorili o delu predsedstva ob-

činske konference ZSMS ter zaradi neaktivnosti enega člana tudi razrešili ter izvolili novega. Ob tem so mladi predvsem opozorili na družbenopolitično odgovornost mladih komunistov, saj jih v občini le peščica dela v mladinski organizaciji ter da je potrebno njihovo aktivnost v vsej občini kritično oceniti in sprejeti učinkovite ukrepe.

Na seji so opozorili tudi na naloge, ki čakajo mlade v naslednjih nekaj mesecih in med njimi velja predvsem opozoriti na evidentiranje mladih za volitve v krajevno samoupravo, kjer so se dogovorili, da se bodo akcije takoj lotili.

Rk

O IDEJNO-
POLITIČNEM DELU
MED MLADIMI

V torek, 26. septembra, je oddelek dopisne šole marksizma na Jesenicah organiziral okroglo mizo na temo: mladi in idejnopolitično delo. Kljub slabi udeležbi, predvsem predsednikov komisij za idejnopolitično delo in osnovnih organizacij zveze socialistične mladine, so se pogovorili o problemih, s katerimi se srečujejo na tem področju dela mladih. Ugotovili so, da mladi večkrat ne poznajo vsebine dela na tem področju. Da metode niso pravilne, izobraževalne oblike večkrat niso usklajene med družbenopolitičnimi organizacijami, hkrati pa tudi ugotavljajo, da mladi komunisti pri tem niso dovolj aktivni.

Opozorili so, da je potrebno z akcijo začeti že v osnovni šoli in jo nadaljevati na srednjih šolah, kajti le tako lahko pričakujemo, da bodo mladi seznanjeni s svojimi nalogami na tem področju.

Opozorili so tudi na aktivnost vseh tistih, ki so končali razne oblike družbenopolitičnega izobraževanja. V občini ugotavljajo, da te mlade ne znajo dovolj vključiti v delo, zato bodo storili na tem področju odločne ukrepe ter zaostri odgovornost.

Rk

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

STALNE ZALOGE HRANE
V IZJEMNIH POGOJIH

Zaloge v gospodinjstvu so neke vrste zavarovanje. Zavarovali smo se proti vplomu, požaru, sklenili smo življenjsko zavarovanje, imamo domačo lekarno, zavarovanje z zalogami živil pa zanemarjamo. Številna gospodinjstva imajo le enodnevno zalogo živil, mnogo pa je lahko vzrokov, ki preprečijo, da bi jo naslednji dan spet dopolnili. Družinski člani nimajo primerne obutve, obleke in druge opreme za primere naravnih katastrof, nemitov ali vojne.

Preskrba z živili je zelo občutljiva, slabe letine, naraščanje cen, nemiri v svetu, vse to lahko vpliva nanjo. Iz izkušenj vemo, da se ob raznih izrednih situacijah tisti z višjimi dohodki prekomerno založijo z določenimi živili; ob vsakokratnih motnjah v preskrbi pa se znajdejo v kritičnem položaju predvsem oni z nižjimi osebnimi dohodki in z večjim številom družinskih članov.

Iz izkušenj, ki jih imajo, tudi ni težko predvidevati, da bi morebitna vojna - zlasti v začetnem obdobju - povzročila težave v proizvodnji in transportu. Porušene ali prekinjene bi bile peljane poti, viri preskrbe bi bili uničeni. Tudi če izključimo možnost večjih poškodb ali uničenja proizvodnih zmogljivosti - kar ni realno - moramo upoštevati še druge razloge, zaradi katerih bi bila preskrba s hrano otežkočena. Veliko števil mladih in delovno sposobnih ljudi - vojni obveznikov - bi bilo odpoklicanih iz industrije, kmetijstva in drugih dejavnosti, kar bi nujno povzročilo padec proizvodnje in motnje ter prekinitev v notranjem prometu. Preskrba iz rezervnih zalog, ki jih hrani država, bi bila le delno mogoča. Prav lahko bi nastale resne težave v preskrbi, morda bi nas ogrozila celo lakota.

Zato naj tudi v našem gospodinjstvu postane ustvarjanje zalog stalna navada. Ustrezna, pravilno načrtovana zaloga bo za vas in vašo družino varnostni dejavnik, ki ga doslej morda še niste dovolj upoštevali. Zaloga je potreba današnjega časa, je izraz sodobne preskrbe in pripravljenosti za vse primere, ki lahko nastopijo.

VRSTE ZALOG V GOSPODINJSTVU

Vsak mesec sproti potrebujemo osnovno zalogo hrane, ki jo sestavljajo meso in mesni izdelki, mleko in mlečni izdelki, mast in olje, sladkor, žitarice in moka, zelenjava in sadje. Ta hrana mora zadovoljevati potrebe človeškega organizma po energetskih in zaščitnih snoveh.

Za primere elementarnih nesreč ali vojne potrebujemo enotedensko zalogo suhe hrane, ki mora prav tako zadovoljevati vse potrebe človeškega organizma. Tej zalogi suhe hrane moramo dodati živila za posebno prehrano dojenčkov, malih otrok ter starih in bolnih ljudi.

Za primer evakuacije prebivalstva ali vojne moramo v gospodinjstvu predvideti dvodnevno zalogo mobilne hrane. Tudi ta mora zadoščati vsem potrebam človeškega organizma, zlasti pa mora biti visoko kalorična in lahko prenosna.

Običajna javna preskrba z vodo lahko popolnoma odpove za daljši čas. Zaradi tega je izdatna zaloga pitne vode prav tako potrebna za življenje kakor zaloga živil. V naši klimi potrebuje človek na dan - tudi če samo sedi - približno 2 do 3 litre tekočine za pitje in pripravljanje jedi. Za zalogo računamo najmanj 30 litrov vode na osebo.

Določen del zaloge pitne vode lahko nadomestimo z drugimi pijačami. Primerni so sadni sokovi v steklenikah ali konzervah, druge lahke in trajne pijače, predvsem pa mineralna voda, s katero v sili lahko tudi pripravimo kavo ali čaj in jo celo uporabimo za kuhanje.

Pripravljanje toplih jedi je skoraj onemogočeno, če je prekinjena dobava električne energije in plina. Gospodinjstva, ki imajo še štedilnik ali peči na trdo gorivo, si za silo pripravijo toplo jed tudi na peči ali v njej in so torej v dosti ugodnejšem položaju kot tista, ki nimajo več teh možnosti kuhanja. Oskrbeti pa si morajo ustrezno zalogo trdega goriva. Za vsak primer si je torej potrebno nabaviti kuhinjski na špirit, plin ali petrolej in zanj potrebno gorivo. To je predvsem potrebno, če so v družini majhni otroci in stari ljudje, za katere je topla hrana nujnost.

OBISKALI SMO ŠKOCJANSKE JAME
IN LIPICO

V soboto, 23. septembra, smo bili delavci druge izmene obrata martinarna na enodnevnem izletu. Namerili smo se v Škocjanske jame in Lipico. Z Viatorjevimi avtobusom smo se v jutranjih urah odpeljali proti Ljubljani in spotoma pobrali še delavce, ki stanujejo v Zirovnici in Radovljici. Krajši postanek smo imeli v Senožečah, od koder smo nadaljevali pot proti Škocjanskim jamam. Iz vasi Matavun nas je vodnik odpeljal v upadnico Globača, kjer je umetni vhod v Tiho jamo s »paradižem« in prostrano »veliko dvorano« z mogočnimi kapniki. Pot vodi navzdol do »šumeče jame«, po kateri teče podzemeljska notranjska Reka v ozki Hankarjev kanal ter izginja v odtočnem sifonu Mrtevga jezera. Od Hankarjevega mostu dalje, ki se boči 45 metrov nad rečno strugo, je ob desni strani, visoko v skalo vsekana galerija. Kmalu za tem smo zagledali dnevno svetlobo. Tu se odpira pogled na 163 m visoko skalno

steno v Veliki dolini, pod katero izginja Reka v podzemlje. Iz doline pelje pot na greben med Veliko in Malo dolino od koder se vrnemo v vas Maravun.

Po obisku Škocjanske jame, ki je trajal okrog dve uri in po kosilu, smo pot nadaljevali proti Lipicam. Tik ob jugoslovansko-italijanski meji sredi zelene oaze v značilnem kraškem okolju in v senci stoletnih lip in hrastov leži kobilarna Lipica, zibelka vseh Lipicancev na svetu, ki jo je ustanovil leta 1580 avstrijski nadvojvoda Karel.

Zvesta svoji 400-letni tradiciji vzgaja danes kobilarna čistokrvne lipicance za potrebe dresur, vožnje in turističnega jahanja.

Po ogledu Lipice smo se vračali prek Sežane in Postojne domov.

V Zirovnici, kjer smo imeli večerjo smo se zadnjič ustavili. Po večerji, ki je potekala v dobrem razpoloženju, smo se vsi zadovoljni, ker smo res veliko videli v enem dnevu, vračali domov na Jesenice. V avtobusu je zadonela pesem in razšli smo se v želji, da bi drugo leto imeli prav tako uspel izlet.

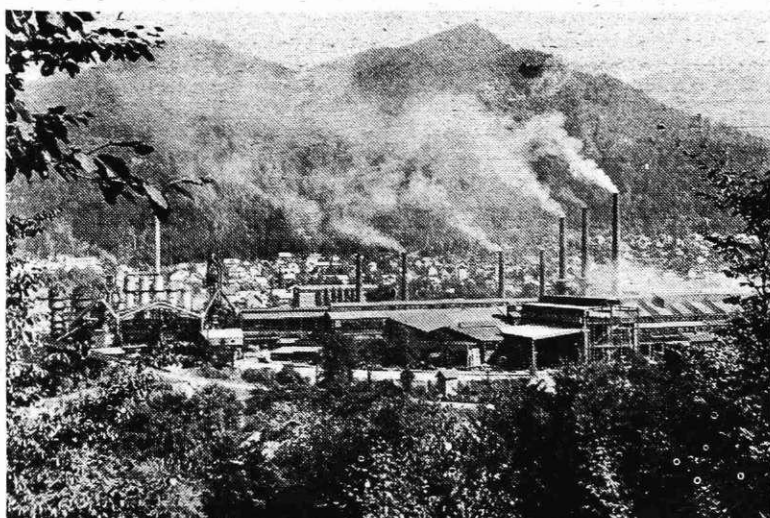
Izlet je zares uspel k čemur je prispeval tudi šofer Viatorjevega avtobusa Mato, ki je svojo dolžnost zelo dobro opravil. Seveda pa gre predvsem zahvala naši osnovni organizaciji zveze sindikatov, ki nam je omogočila ta, zares lep in koristen izlet in vodju izleta za vso skrb, da je izlet uspel.

Safet Imamović

ČESTITAMO

Na fakulteti za strojništvo v Ljubljani je 29. septembra diplomiral IVAN BORŠTNIK in si pridobil naziv diplomiran inženir strojništva

Čestitajo sodelavci iz ŽIC

Panorama Železarn

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Na 10. seji IO osnovne organizacije sindikata, ki je bila 13. septembra so obravnavali osnutke dokumentov za 9. kongres ZS Slovenije. Imeli so pripombe k 22., 27., 38. in 42. členu teh dokumentov. Predlagano je bilo naj bi v TOZD Valjarna žice in profilov imenovali desetčlanski odbor za uveljavljanje zakona o združenem delu, in sicer tako, da bodo v odboru zastopani poleg sindikalne organizacije tudi samoupravni organi ZK in ZSMS.

V razpravi je tov. Drab dejal, da inveno ugotavljajo, da mnoge SDS premalo poznajo probleme gospodarstva in zato težko sprejemajo odločitve z odgovornostjo. To je še posebej pereče v večjih delovnih organizacijah, tudi v Železarni, kjer o organizirane skupne službe, in je am zbran ves strokovni kader. Zaradi hitrega razvoja samoupravljanja, usposobljenost delavcev zaostaja, ki nikakor ne morejo z odgovornostjo odločati o pomembnih gospodarskih problemih (združevanje redstev, investicije, ukinjanje in preminjanje proizvodnih programov itd.). Zato bo morala zveza sindikatov po kongresu nameniti izredno pozornost usposabljanju samoupravljalcev. Prizadevati se bo treba, da bo v vsaki TOZD dovolj strokovno usposobljenih ljudi in da leti ne bodo samo v skupnih službah. V zvezi s tem ugotavljajo da je v 4. poglavju osnutka dokumentov v 55. točki precej nalog s področja izobraževanja samoupravljalcev, vendar menijo, da je problem precej bolj pereč in bo treba dodati še več konkretnih nalog za katere naj bi se zavzemala zveza sindikatov.

Proizvodni rezultati v skupni proizvodnji so v prvem polletju za 9,8 % ali 6.816 ton nižji od planiranih. Vzroke je treba iskati v težavah z elektro in drugo opremo za JUMPING valjavsko ogrodje. Delno je na nižjo proizvodnjo vplivalo tudi valjanje kvalitetnejšega asortimenta, ki naj bi v poslovnem smislu dalo pozitivne rezultate za TOZD Valjarna žice na Beli in v ostalih TOZD, ki vložek predelujejo. V blagovni proizvodnji ugotavljajo zaostanek za 5.595 ton ali 23,8 %. Zelo dobre rezultate so dosegli v valjarni profilov medtem ko v valjarni žice ne morejo normalizirati proizvodnje zaradi prevelikega števila vzdrževalnih zastojev. Za normalno izpolnjevanje letnega družbenega plana so planirali skupne zastaje 38 % obratovalnega časa. V prvem polletju pa so skupni zastoji močno porasli in sicer od 42 do 51 %, poprečni zastoji pa na 47,2 %.

Ob obravnavi poročila o izpolnjevanju proizvodnih nalog je bilo naročeno, da na Javorniku sicer proizvodne in planske naloge dobro izpolnjujejo, delavci pa živijo v napetosti zaradi predvidene ukinitve obrata. Težave bodo pri usposabljanju starejših sodelavcev, ki se težje privajajo na novo okolje kot mlajši. Predsednik tov. Jakopič je povedal, da bo ukinitve postopna, tako kot pred leti na težki prog, in sicer po izmenah. Poudaril je, da se bodo zaradi te problematike sestali na sestankih družbenopolitične organizacije skupaj s kadrovske službe ter vodstvom TOZD Valjarne žice in profilov. Posvetovali se bodo s posameznimi delavci. Pri delavcih, ki so pred upokojitvijo pa bodo upoštevali 38. člen samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih.

Člani IO so kritično obravnavali delovanje samoupravne delavske kontrole, ki ni dovolj aktivna. Delavskemu svetu v TOZD Valjarne žice in profilov predlagajo ponovno izvolitev predsednika samoupravne delavske kontrole. Obsirna je bila tudi razprava o odsotnosti z dela zaradi bolezni. Ugotavljajo da so v TOZD tudi takšni delavci, ki zahtevajo zdravniško pomoč ker pač ne dobijo dopusta zaradi prevelike odsotnosti. Takšnega načina se poslužujejo vedno isti delavci. Sodelavec Galič pripominja, da bi morali ob tem upoštevati delovne pogoje delavcev, ki se pritožujejo zaradi neustreznih prehrane, prehladov, oddaljenosti delovnih mest od kantin itd. O tej problematiki že dolgo razpravljajo na sestankih in tudi sejah delavskega sveta TOZD Valjarne žice in profilov, vseeno pa ni ustreznih ukrepov. Io predlaga sestanek predsednika IO sindikata Železarni, s predsednikom osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne žice in profilov, vodjem TOZD Družbena prehrane in vodjem TOZD Valjarne žice in profilov ter sekretarjem OO ZK v TOZD. Podpirajo predlog IO sindikata Železarni za ponovno uvedbo kontrolnih ležišč v obratni ambulantni in kontrole bolnikov na

domu. Med razpravo o planiranju oddihov so ugotovili, da so bili s planom seznanjeni šele v aprilu kar pa je zelo pozno in zato predlagajo naj bi bil plan pripravljen do februarja.

V sklepnem delu seje so predlagali tri kandidate za sodnike — porotnike, petčlansko komisijo za pripravo predlogov, za podelitev odlikovanj, ki jo bo vodil Ivan Kavčič, imenovali pa so tudi odbor za uveljavljanje zakona o združenem delu ki ga sestavljajo: Anton Drab, Franc Divjak, Zdravko Čufar, Ljubomir Galič, Roman Rižmarič, Albin Jakopič, Edhem Mešič, Čedo Borenovič, Mirko Zupan in Ivan Kočet.

V zadnjem času je precej delavcev prekinilo delovno razmerje z Železarno zaradi odhoda v JLA, upokojitve, ali na lastno željo, ki pa so bili delegati v samoupravnih organih. Zato bo treba pripraviti do 1. oktobra kandidate za člane delavskega sveta odbora za gospodarstvo, za zbor združenega dela skupščine občine, samoupravne delavske kontrole in za nekatere SIS.

Trem sodelavcem v valjarni žice in 12 sodelavcem v valjarni profilov so odobrili denarno pomoč.

TRANSPORT

13. seja IO osnovne organizacije sindikata je bila 26. septembra. Člani odbora so pregledali osnutke dokumentov za 9. kongres ZS Slovenije. Pripombi ni bilo. Vzporedno ugotavljajo, da so osebni dohodki vedno prikazani v poprečju, s tem so zajeti dohodki nočnih in nedeljskih dni ter praznikov in nadurno delo. Takšno poprečje dejansko ni enakovredno poprečju rednega delovnega časa v katerem so vsi člani kolektiva odnosno delovne organizacije, ki ne delajo v izmenah. Če bi ugotavljali dohodke delavcev, ki delajo 184 ur v Železarni in oseb z enakim številom ur v negospodarstvu, bi bil osebni dohodek pravično prikazan in bi ugotovili, kako slabe dohodke prejemajo delavci Železarni. IO meni, da bo na problematiko osebnih dohodkov moral opozoriti tudi delegat iz Železarni, ki se bo udeležil 9. kongresa ZSS v svoji razpravi.

Referent za šport in rekreacijo tov. Šmid je poročal, da je leta skladna s programom Železarni in da so delavci TOZD Transport na vseh tekmovanjih prisotni. Referent za izlete tov. Rozman je poročal o organizaciji izleta v Benetke ter v Mursko Soboto.

Obiskovalcem velesejma v Zagrebu bodo krili stroške v višini po 50 dinarjev.

Na zahtevo delavcev v delavnici tehtnic, prometa in proge je treba urediti, da bodo čistilke čistile tudi prostore delavnice tehtnic v Hrenovci na Javorniku in Beli ter prostore prometa v Hrenovci in na Javorniku ter prostore progovnih delavcev na Javorniku. IO se strinja z nakupom vstopnic za ogled hokejskih tekem.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

V sredo, 13. septembra, je bila 14. seja IO predsedstva osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice. Ob pregledu izpolnjevanja sklepov so ugotovili, da je šest sklep, ki obravnava beneficirana delovna mesta šele v izvajanju in gradivo ni bilo posredovano sindikalni organizaciji. Skladno z informacijo ima gradivo odbor samoupravne delavske kontrole in ga bodo pregledali na prihodnji seji predsedstva.

V drugi točki dnevnega reda je bila navzočim posredovana problematika finančnega poslovanja in stanja v Železarni. V celoti so se strinjali s sklepi 6. seje IO sindikata Železarni, vendar menijo, da naj odgovorni izčrpano obrazložijo sanacijske ukrepe in jih objavijo v Železarni. Ob pregledu analize odsotnosti z dela zaradi bolezni so se strinjali s predlogom uvedbe bolniških postelj v ambulantni Železarni. Zdravstveni pregledi naj bodo eno od meril za odsotnost zaradi bolezni z dela. V kolikor pa gre za simuliranje posameznikov naj se jih napoti v bolnico ali pa v obravnavo disciplinski komisiji. Nerazumljivo je, da ob strokovni zdravstveni službi ugotavljajo neupravičeno odsotnost z dela zaradi bolezni. Predlagajo tesnejšo povezavo med ambulanto in oddelkom medicine dela.

Med osnovnimi nalogami je tudi skrb za izvajanje remontov v planiranem času. To je tudi doprinos k uspešnemu delu proizvodnih TOZD. Izvajalci remontov naj si pred začetkom dela ogledajo objekt in skupaj s pripravo dela ugotovijo potrebnih popravil. Tudi po opravljenem remontu je treba opraviti ustrezen ogled, oceniti opravljeno delo in sestaviti zapisnik.

Predsedstvo osnovne organizacije sindikata bo posredovalo mnenja di-

sciplinski komisiji Železarni za dva sodelavca.

Navzoči podpirajo predlog pogodbenih del, ki naj bi se imenovala »normirana dela«. Hkrati predlagajo, da je treba delovno mesto prekalculanta ponovno ovrednotiti. Predsedstvo se strinja s predlogom povziranja osebnih dohodkov za pet odstotkov s pripombo, da poprečni mesečni dohodek na 42 urni delovnik in brez otežkočenega dodatka še vedno precej zaostaja za poprečnimi osebnimi dohodki izračunanimi pod istimi kriteriji negospodarskih organizacij jeseniške občine.

V sklepnem delu seje so predlagali pet kandidatov za sodnike porotnike, v odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pa so predlagali Dušana Thalerja.

ŽEVLJARNA

11. seja IO osnovne organizacije sindikata je bila 21. septembra. Najprej so ugotovili, da so bili sklepi prejšnje seje izpolnjeni. IO se strinja s predlogom kandidatov za sodnike porotnike. Imenovali so tričlansko komisijo, ki bo pripravila predloge za podelitev odlikovanj in priznanj.

V nadaljevanju seje so obravnavali še nekaj tekočih zadev, prebrali pa so tudi informacijo o nakupu vstopnic za ogled hokejskih tekem. Člani IO predloga niso potrdili. Spregovorili so še o obveščanju ter udeležbi na športnih tekmovanjih. Prav bi bilo, da bi bila tekmovanja organizirana tudi v okviru TOZD Ževljarni.

TOZD VRATNI PODBOJI

15. seja IO osnovne organizacije sindikata je bila 29. septembra. Poleg članov IO so se seje udeležili tudi vodja TOZD Srečko Mežnar, predsednik delavskega sveta Janez Vidmar in predsednik OO ZSMS Dragica Mitrovič.

Na seji so imenovali tričlansko komisijo ki jo sestavljajo: zastopniki OO ZK, OO ZSMS in osnovne organizacije sindikata z nalogo, da pripravi predloge za podelitev odlikovanj in priznanj.

Ob sklepu seje so razpravljali tudi o dodeljevanju denarne pomoči socialno ogroženim sodelavcem z nizkimi osebnimi dohodki.

VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

27. septembra je bila izredna seja IO osnovne organizacije sindikata. Sprejetih je bilo šest sklepov. IO se strinja s predlaganim odkupom permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem s tem, da podobori pripeljajo za svoje člane po 150 dinarjev, prejemniki vstopnic pa po 200 dinarjev. Prijave zbirajo delovodje in asistenti. Disciplinski komisiji bodo posredovali predloge za kaznovanje nekaterih sodelavcev skladno z veljavnim pravilnikom. Denarno pomoč bodo izplačali štirim sodelavcem.

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE

6. seja IO osnovne organizacije sindikata je bila 25. septembra. Predsednik osnovne organizacije sindikata Vinko Mežnar je poročal o stanju v Železarni in povedal, da je bila dosežena proizvodnja v prvem polletju ter v mesecu juliju nižja od planirane. Ker je stanje v nekaterih TOZD zelo kritično IO podpira akcije IO sindikata Železarni. IO tudi meni, da je problematična nabava rezervnih delov iz uvoza, ker nabavi in ne prejema pravočasnih naročil in zato pri uvozu nastajajo težave.

Na seji so zbrali odnosno imenovali tri kandidate za sodnike porotnike, o čemer so obvestili občinski sindikalni svet Jesenice.

Iz poročila Metke Urbanc je razvidno, da se je izleta po poteh AVNOJ udeležilo 34 sodelavcev in 12 svojcev.

Predsednik Vinko Mežnar je poročal, da je hokejski klub Jesenice ponudil odkup permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem v sezoni 1978/79 po 350 dinarjev. IO se strinja s predlogom nakupa nekaj vstopnic s tem, da OO sindikata prispeva po 150 dinarjev.

Strinjali so se s predlogom za dodelitev denarne pomoči osim sodelavcem. Dodatno so sprejeli predlog, ki ga bodo posredovali sindikatu Železarni da trem sodelavcem odobri denarno pomoč.

Sprejet je bil tudi predlog tov. Međića, naj bi se seje delavskega sveta udeležili tudi vodja oddelka glede na predlagani dnevni red.

Ob sklepu seje so se dogovorili in sprejeli priporočila da je treba vsa naročila za nakup raznih materialov v Železarni opraviti prek nabavne službe zaradi težav z osebnimi prevzemi pri likvidiranju računov.

Sodelavec pri čiščenju kobil

NOVICE IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV

V tovarni Plamen Kropa so izdali 9. številko časopisa Plamen. V prizadevanjih, da bo njihovo glasilo vsebinsko bogatejša in v njem tudi dovolj slikovnega gradiva, so sedanjo ciklostil tehniko tiskanja zamenjali s tiskanjem v offset tehniki. Ured-

ništvo Plamena pričakuje, da bo v bodoče pri oblikovanju časopisa s prispevki sodelovalo še večje število delavcev kot doslej.

PLAMEN KROPA

O DELU SINDIKALNE ORGANIZACIJE

Na tretji seji IO osnovne organizacije sindikata so pregledali izpolnjevanje sklepov prejšnje seje, nato pa ugotovili, da bi bila aktivnost v posameznih samoupravnih delovnih skupinah večja, če bi imela vsaka skupina vsaj dva člana v IO sindikata. Predlagali so, da naj bi dopolnilne volitve izvedli do konca septembra. Kritično so obravnavali nekatere člane IO osnovne organizacije sindikata zaradi premajhne aktivnosti pri ugotavljanju osnov in meril za vrednotenje dela. V obrav-

navi so imeli tudi osnutek statuta zveze sindikatov Jugoslavije, vendar pripomb ni bilo. Menijo le, da eno mesto v občinskem sindikalnem svetu Radovljica za OZD Plamen Kropa ni dovolj. Precej pozornosti so na seji posvetili letovanju v počitniškem domu v Pacugu, in dvema sodelavcema odobrili brezplačno letovanje. Komisiji za družbeni standard pri IO sindikata so naročili, naj prouči kateri člani kolektiva bi lahko brezplačno letovali v počitniškem domu.

PROIZVODNI REZULTATI ZA JULIJ IN AVGUST

Ob pregledu doseženih proizvodnih rezultatov v deveti številki »svojega glasila ugotavljajo, da so bili julijski slabši od poprečja v letošnjih osmih mesecih. V avgustu pa je bila proizvodnja za zunanji trg največja v letošnjem letu. Tudi tisti del proizvodnje, ki je bil namenjen interne-tnemu trgu je bil v obeh mesecih večji od planiranega. Podobno je bilo tudi z realizacijo, ki je v juliju znašala 81 % v avgustu pa 101 % predvidene količine. Vrednostna realizacija zaostaja in je v juliju znašala 68 % v avgustu pa 84 % v primerjavi s planom. Na to je vplival asortiment prodaje, ki se je razlikoval od tistega, ki so ga upoštevali pri sestavi letnega gospodarskega načrta.

VERIGA LESCE

V TOZD Viakarna je količinski plan proizvodnje v juliju dosegel 80 %, prodali pa so 5 ton več. Podobno je bilo v avgustu ko je bila prodana količina večja za 11 ton in je znašala 96 % v primerjavi s planom. Vrednostna prodaja je bila v juliju dosežena z 78 % in v avgustu 82 %. V kolikor bodo izpolnili pogoje za realizacijo sanacijskega programa bo TOZD Viakarna do konca leta izboljšala finančni rezultat.

TOZD Verigarne je v obeh mesecih uspešno izpolnjevala plan proizvodnje. V juliju je bila dosežena proizvodnja 352 ton in v avgustu 343 ton. Tudi prodaja ostalih izdelkov je bila uspešna.

V TOZD Sidrne verige so v juliju proizvedli 989 ton, od tega za zunanji trg 386 ton, v avgustu pa 1.204 tone

kar pomeni 105 % v primerjavi s planom. Od tega je bilo 46 % namenjenih zunanjemu trgu. V TOZD Sidrne verige niso dosegali poprečne prodajne cene predvidene s planom zaradi asortimenta proizvodnje.

V TOZD Kovačnica je bil plan v obeh mesecih presežen, plan realizacije pa količinsko v avgustu. Vrednostna izpolnitev plana realizacije je znašala 99 % v avgustu pa 102 %. V kovačnici so dosegli višjo poprečno prodajno ceno od planirane.

Kljub temu, da v TOZD Orodjarne poizkušajo pokriti potrebe orodja za proizvodnje TOZD, je bil vrednostni plan dosežen s 85 % in v avgustu 71 %. Lep uspeh je bil dosežen tudi v TOZD Vzdrževanje, kjer so v juliju opravili za 3.366.552 din in v avgustu za 6.025.849 din storitev. Zaradi posebnega položaja teh dveh TOZD, vrednostni plan proizvodnje ni najboljši merilo in bo treba poiskati drug način, ki bo omogočil primerjavo dejanskih potreb proizvodnih TOZD.

V TOZD Industrijska oprema so v juliju in avgustu proizvodni plan presežili, kar velja tudi za prodajo. Izvoz še vedno zaostaja, saj so v juliju izvozili le 192 ton izdelkov v vrednosti 171.945 dolarjev, med tem ko je bil v avgustu izvoz večji in je bil količinsko presežen plan za 13 %, vrednostni plan pa ni bil dosežen. Zaradi slabih poslovnih rezultatov ugotovljenih ob periodičnem obračunu ob koncu prvega polletja poudarjajo, da si bodo morale TOZD in skupne službe v še večji meri prizadevati, da bo delo čimbolj učinkovito, da bodo tako uspeli usresničiti sanacijske programe TOZD Viakarna in TOZD Sidrne verige.

IZDELUJEJO NAJVEČJO VERIGO V JUGOSLAVIJI

V 9. številki glasila Veriga objavljajo uredništvo na drugi strani zanimive podatke o izdelavi največje verige v Jugoslaviji. Izdelujejo jo v TOZD Sidrne verige in jo tamkajšni delavci poznajo pod oznako Ø 100, V III, kar pomeni, da je to veriga najvišje standardne kvalitete in izdelana iz najtršega materiala. To še posebej otežuje upogibanje in ob-

sekavanje zvarnih vencev. Vsak člen verige tehta nič manj kot 91 kg in je dolg 41 cm. V eni verigi je kar 67 takšnih členov in to pomeni, da bo veriga dolga okrog 27 m in teža 6 ton. Naročilo za izdelavo takšne verige so prejeli iz Romunije in bi radi imeli kar 54 takšnih verig za kar naj bi odšeli 270.000 dolarjev.

TOZD Vratni podboji

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo v TOZD Vratni podboji je 28. septembra sklical redno sejo, na kateri so obravnavali tehnično izboljšavo 2379, poslovne rezultate v mesecu septembru in operativni program za oktober. Predlagali so sklepe 19. in 20. seje odbora za gospodarstvo pri DS ZJ in gibanje OD v mesecu avgustu. Obravnavali so tudi predlog za občasne nagrade.

Glede na predlog, ki je bil izdan na 17. seji odbora za gospodarstvo, da se izračuna prihranek tehnične izboljšave 2379, ki se nanaša na popravilo žag, so člani odbora potrdili predlog, da sodelavca Kalamar in Paplar prejmeta po 350 din posebnega nadomestila.

Poslovni rezultati v mesecu septembru so pod planiranimi. Do zvišanja stroškov je prišlo predvsem zaradi slabšega izplesa in zaradi nove tehnologije barvanja, ki pogosto daje večjo porabo barve. Operativni program bo kljub pomanjkanju naročil dosežen, ker so v dne, ko ni bilo naročil, delali na zalogo. Operativni program za oktober so člani odbora potrdili, ker je naročil zdaj nekoliko več, vendar pa še ne pokriva celomesečne proizvodnje.

Odbor je potrdil tudi sklep, da prodajni oddelk od odgovor o izvajanju sklepa 2. točke 16. seje odbora za gospodarstvo pri DS ZJ, člani niso imeli pripomb.

Pri pregledu sklepov 19. in 20. seje odbora za gospodarstvo pri DS ZJ, člani niso imeli pripomb.

Odbor je pregledal gibanje OD za mesec avgust in glede na zelo nizke

osebne dohodke, ki so posledica majhne proizvodnje, dal naslednji predlog: Ker delavci TOZD niso sami krivi, da zaradi pomanjkanja naročil, ne dosežajo planiranih količin vratnih podbojev, naj bi tudi odgovorne službe za prodajo, občutile to pomanjkanje pri delitvi OD.

Predlog za enkratno nagrado Danielu Koritniku in Janezu Zupanu za izjemne dosežke pri delu in to v primeru izdelave razpir v zelo kratkem času, so člani odbora potrdili.

HK

TOZD Remontne delavnice

22. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 25. septembra je predsednik odbora za delovna razmerja v TOZD Remontne delavnice Janez Hočevar sklical 22. redno sejo, na kateri so pri pregledu izvajanja sklepov ugotovili, da so izvedeni in sprejeli dodatni sklep, da se predlaga DS TOZD RD, da da privoljenje, da se lahko v določenih primerih sprejme kader preko normativ in to samo za tiste delovne naloge, kjer se v prihodnjem obdobju predvideva pomanjkanje kadra. Razen tega je odbor spreminil tudi en sklep iz prejšnje seje.

Pri obravnavi izredno plačane odsotnosti so ugotovili, da v nekaterih primerih neposredno nadrejeni nima vpliva na odobritev le-te, zato v enem primeru te odsotnosti niso odobrili.

Na osnovi objavljenih prostih delovnih nalog je odbor izbral kandidate:

- izmed treh prijavljenih enega za asistenta GRD,
- izmed štirih prijavljenih tri za elektrotehniko v RTA in
- edinega prijavljenega za varilca — specialista v ERD

Ob tem so ugotovili, da se na objavljena prosta dela in naloge gradbenih strok nihče ni prijavil.

Odbor je sprejel 11 novih delavcev, pet jih je premeštil, obravnaval eno prošnjo za premešitev, eno za izredno plačano odsotnost ter dve prošnji za pridobitev delovnega razmerja.

Pri obravnavi analize bolezenske odsotnosti je odbor ugotovil, da je v obdobju porastu in zato predlagal, da se poostri kontrola bolnikov na domu in da se uvede stimulacija za

tiste, ki dalj časa niso bolezensko odsotni. Razen tega je odbor predlagal, da se na samoupravnih organih poostri odobravanje odsotnosti z dela, ki naj se kontrolira v samoupravnih delovnih skupinah.

Na predlog obratovodstva RTA je odbor razporedil enega pripravnika za opravljanje del na rednem delovnem mestu. Sprejel je informacijo predsednika odbora o poteku sestanka o kadrovski problematiki na vodstvu TOZD RD, potrdil odobritev izredno neplačane odsotnosti Šefiku Begišu iz montaže zaradi oddaljenosti od doma pred odhodom na odsluženje vojaškega roka, odobrili trem članom kolektiva GRD službeno potovanje v Ljubljano na seminar o PANG materialih ter šestim pripravnikom iz RTA določil mentorje.

Sklenili so, da se mentorje vedno določi s programom poteka pripravniške dobe za vsakega posameznika tako, da bo odbor skupno s sprejetjem programa že tudi imenoval potrebne mentorje po različnih obdobjih poteka pripravništva.

6. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Srečo Vengar je 25. septembra sklical 6. redno sejo, ki pa je bila nesklepna in je sklic ponovil 26. septembra z naslednjim dnevnim redom: pregled izvajanja sklepov zadnje seje odbora, pregled sklepov drugih samoupravnih organov TOZD, obravnavo poročil vodstva TOZD o investicijah, združenih sredstvih, delitvi sklada skupne porabe in terminskem izvajanju naročil in remontov, pristojnosti samoupravnih organov na nivoju Železarn pri izdaji sklepov, o katerih bi morala sklepati le TOZD, izvajanje pravilnika o samoupravnem informiranju in komunikaciji in informacijo o zakonu o samoupravnih delavski kontroli.

Na osnovi razprave o realizaciji sklepov je odbor zahteval, da vodstvo TOZD RD do določenih terminov dostavlja vsa poročila, ki jih je odbor zahteval v pisni obliki z zahtevanimi podatki, ki bodo omogočili odboru sprejemati učinkovitejše sklepe.

Razen tega je odbor od pristojnih služb zahteval pregled o gibanju osebnih dohodkov, kjer naj bodo po enotnih kriterijih primerjani poprečni osebni dohodki delavcev iz gospodarskih in negospodarskih organizacij naše občine. Predlagal je tudi, da naj se ta pregled objavi v glasilu Železar.

NZ

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Jože Starc je 25. septembra sklical 17. redno sejo delavskega sveta TOZD Energetika, na kateri so sprejeli naslednje sklepe:

— Novi delegat v SIS za ekonomske odnose s tujino je Vinko Rekar.

— SEO naj do 30. 10. 1978 izvrši potrebni pregled delovnih opravil in njihovo ovrednotenje za strojnike turboturbin in strojnike kisikarne.

— Delegati DS apelirajo na vse člane kolektiva TOZD Energetika, da se v naslednjih mesecih še bolj zavzemajo za boljše, uspešnejše in čimbolj neprekinjeno dobavo energetskih medijev.

— Potrdili so povišanje osnovne ovrednotenja del in nalog za 5 % od 1. septembra dalje.

— Potrdili so predlog prekategorizacije za kalkulante, evidenciarje, tajnice in fakturista s tem, da se višja grupa uskladi s strokovnimi službami, enotno s sklepi vseh TOZD v Železarni.

— Soglašajo z možnostjo izplačila akontacije osebnega dohodka.

kakor predlaga finančno računski sektor.

— Soglašajo s povečanim obsegom izgradnje I. faze strojnih delavnic s predlaganim načinom združevanja amortizacije. V združenih sredstvih mora biti zajeta tudi izgradnja vseh potrebnih energetskih naprav.

— Glede prenosa stare kisikarne na TOZD Remontne delavnice so bili mnenja, da je iz istega vira potrebno zagotoviti sredstva za izgradnjo aneksa RTP Javornik, ki bo nadomestil stavbo stare kisikarne na Jesenicah za potrebe energetike.

— Predlagajo, da se demontaža naprav v stari kisikarni Jesenice izvrši strokovno, pravilno zaščitni in uskladišči na primernem prostoru skladišča na Dobravi.

— Sladno z določilom statuta temeljne organizacije so naročili vodjo TOZD, da najkasneje do 2. oktobra pripravi predlog o osnovah plana temeljne organizacije za leto 1979. KN

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednik Franc Mertelj je 4. sejo odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Energetika sklical 29. septembra.

Obravnavali so nadure v TOZD in ugotovili, da je vzrok za tako število nadur v neustreznem kadrovanju v preteklih letih in v veliki fluktuaciji osebno zamenjavi kadra, kar negativno vpliva na zadovoljivo izvajanje delovnih opravil. Problematiko bodo rešili z ustreznim nagrajevanjem in nameščanjem ustreznega kadra.

Obravnavali so tudi vzroke za neudeležbo na sejah DS in delegacij SIS ter ugotovili, da je vzrok v tem, ker so vabila nepravčasno dostavljena. Naročili so, da je potrebno zagotoviti, da bodo vabila izstavljena v predpisanem roku.

Ugotavlja se tudi, da se člani in delegati ne opravičujejo v primeru zadržanosti.

Sklenili so, da je potrebno dohodkovne odnose urediti preko strokovnih služb za vse energetske medije z vsemi odjemalci.

Do konca novembra je treba narediti katalog delovnih opravil po posameznih dejavnostih, da se potem lahko uskladi do konca leta 1978.

Soglašali so s pravilnikom o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole v TOZD, upoštevajoč priložene pripombe centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja.

Kadrovski sektor naj skuša rešiti namestitve vodja dejavnosti toplotne energije z ustreznim kadrom, zaradi pereče problematike. KN

19. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Podpredsednik Savo Novkovič je 21. septembra sklical 19. redno sejo odbora za delovna razmerja v TOZD Energetika. Ugotovili so, da so bili vsi sklepi realizirani, razen enega, ki pa bo do naslednje seje.

Novosprejetih je bilo pet delavcev, premešteni štirje, podaljšali pa so tudi odločbe za upokojece do 31. 12. 1978.

Odbor je ugodil prošnji delavca, ki prosi za premešitev na drugo delovno mesto. Ugodili so tudi prošnji koordinacijskega sveta ZSMS Železarn za štiri dni izredno plačanega dopusta za enega mladince, ki se bo udeležil X. kongresa ZSMS v Novi Gorici.

Odbor je pregledal in obravnaval analizo bolezenske odsotnosti v Železarni in sprejel sklep, da se analiza da v obravnavo SDS v TOZD Energetika. KN

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Aleš Soklič je 21. septembra sklical 13. redno sejo odbora za gospodarstvo v TOZD Energetika. Obravnavali so poročilo o gospodarjenju v mesecu juliju in avgustu.

Odbor je soglašal s povišanjem osnovne ovrednotenja del in nalog, oziroma kategorij za 5 % od 1. septembra dalje. Soglasni so bili tudi s predlogom za združevanje sredstev za povečan obseg I. faze izgradnje

strojnih delavnic in načinom združevanja sredstev in amortizacije po predlogu. Pripomnili pa so, da je v okviru tega potrebno pokrivati tudi dodatne potrebe za energetske naprave in da ne bi kasneje od TOZD Energetika zahtevali dodatno reševanje z lastnimi sredstvi.

Pripomba odbora je, da bi morali za odločanje o združevanju sredstev imeti boljše obrazložitve, ne pa samo informacijo centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja.

Mnenje odbora glede prenosa stare kisikarne na TOZD Remontne delavnice je, da mora TOZD Energetika gradnjo skladišča in delavnic pokrivati iz lastnih sredstev, istočasno pa bi morali brez obveznosti odstopiti lastne prostore drugim. Zato so postavili zahtevo, da se v istem naslovu združi reševanje financiranja nadomestnih objektov TOZD Energetika. KN

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Po zahodnonemških podatkih obsegajo danes znane svetovne zaloge črne premoga, katerih izkoriščanje je ekonomsko upravičeno, 495 milijard ton. Od tega je 138 milijard ton ali 28 % preno, ki je primeren za proizvodnjo koksa. Največje zaloge tega premoga imajo naslednje države: Sovjetska zveza 33 %, ZDA in Kanada 30 %, LR Kitajska 17 % in Zahodna Evropa 10 %.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V INDIJI GRE SVOJO POT

Indija je s svojimi 600 milijoni prebivalcev za LR Kitajsko druga največja država na svetu. Tudi Indija se kakor tudi druge države v razvoju zaveda, da je močna in sposobna železarska industrija ena izmed glavnih osnov nadaljnje in uspešne industrializacije dežele. Zato je v preteklih 30 letih vložila precej finančnih in tudi drugih naporov za njen razvoj. Vendar doseženi rezultati iz raznih objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov niso bili vedno enaki vloženi naporom.

V zadnjem času je Indija nekoliko spremenila svojo gospodarsko politiko in namenja veliko pozornost razvoju kmetijske proizvodnje. To je na eni strani razumljivo zaradi problemov, ki jih ima s prehranjevanjem naglo naraščajočega prebivalstva. Po drugi strani pa so k takšni usmeritvi gospodarske politike pripomogle tudi navedene težave in razočaranja povezana z izgradnjo in obratovanjem indijske železarske industrije.

Zato se je indijska vlada tudi odločila, da pri izgradnji železarske industrije ne bo sledila takšnim državam, kot so LR Kitajska, Iran in Brazilija. Le-te želijo v čim krajšem času izredno povečati proizvodne zmogljivosti svoje železarske industrije. Indijska politika razvoja železarske industrije predvideva v prihodnjih petih letih povprečno rast proizvodnje za 10 % na leto. To pomeni, da se bo iz sedanjih deset milijonov ton letne proizvodnje surovega jekla do leta 1985 povečala na okoli 15 milijonov ton. V omenjenih treh državah so količine za povečanje proizvodnje v prihodnjih letih znatno večje. V indijskih železarnah bodo dosegli povečanje proizvodnje z modernizacijo in rekonstrukcijo že obstoječih integralnih železarn, ki so vse z jemo železarn Tata v državni lasti.

Vzporedno s tem računajo z gradnjo vsaj ene železarne ob morski obali, ki bi bila s svojo proizvodnjo usmerjena predvsem v izvoz. Razen tega bodo precej povečali tudi proizvodne zmogljivosti na področju posebnih in visoko legiranih jekel s posebnim poudarkom na nerjavna jekla in jekla za potrebe elektrotehnične industrije. Veliko zanimanja kažejo indijski železarski krogi tudi za postopek proizvodnje surovega jekla prek železove gobe. Zaloge premoga, ki je primeren za proizvodnjo koksa v Indiji niso posebno velike in zato ga del že danes uvažajo.

V Indiji je tudi precejšnje število mini železarn. Vendar iz raznih vzrokov tudi njihovo obratovanje ne poteka najbolj uspešno. Njihova skupna proizvodna zmogljivost je okoli 2,9 milijona ton surovega jekla. Toda pred dvema leti so proizvedle indijske mini železarne samo nekaj več kot pol milijona ton surovega jekla. V zadnjem času je bilo vloženo precej naporov, da bi te železarne dosegle vsaj en milijon ton proizvodnje surovega jekla. Kljub temu je s tem v zvezi povezanih precej problemov predvsem zaradi slabe konkurence in močne konkurence velikih integralnih železarn.

Indijske železarne se v zadnjem času vedno bolj trudijo, da bi se močnejše uveljavile na inozemskem tržišču. Zato imajo vse potrebne pogoje: zadosti potrebnih delavcev, kvalitetno železo v rudo in tudi ostale surovine ter določeno tradicijo. Z ustreznimi izboljšavami pri svojem delu in predvideno rekonstrukcijo velikih integralnih železarn se bodo lahko brez dvoma tudi na tem področju uveljavile.

RASTOČA UDELEŽBA KONTINUIRANIH TEHNOLOŠKIH PROCESOV V ŽELEZARSTVU

Kadar govorimo o neprekinjenih tehnoloških postopkih v železarstvu, nas zavede misel najprej na neprekinjeno vlivanje. Leta 1977 so odšli že okoli 117 milijonov ton surovega jekla, medtem ko kapacitete zgrajenih naprav znašajo 140 milijonov ton in z novimi napravami, ki so v gradnji, se bo ta količina iz leta v leto še večala.

Japoncem je uspelo, da so na eni napravi za vlivanje ploščatih polizdelkov brez prekinitev odliči nekaj več kot četrto milijona ton. Razvoj išče rešitve v takojšnjem valjanju še vročega neprekinjenega odlitega polizdelka na taki napravi. Znani sta dve poti za prihranek energije in to običajno pot, tako da gredice ali slabe razrežejo na zahtevane dolžine in jih še vroče vlijejo v peč, ogrejejo na temperaturo valjanja ter nato valjajo v željen profil. Druga rešitev išče že v konstrukciji naprave zagotovitve čim nižjih izgub toplote. Ogrevanje, zelo sprejemljivo je induktivno ogrevanje valjanca, je vključeno pred valjanjem na poti transporta. Valji istočasno opravljajo delo redukcije preseka in delo gonilnih valjev transporta. Da bi dosegli čim bolj enakomerno strukturo jekla pri neprekinjenem vlivanju, je firma ASEA skupaj s Contastom razvila induktivno mešanje taline v kokili med vlivanjem, podobno kot je mešanje v električnih pečeh z induktivnim mešalcem ali v ponvi pri ASE-SKF postopku. Neprekinjen postopek je tudi s kombinacijo naprave za neprekinjeno vlivanje in kovaškim strojem, kateremu sledi valjanje v končni izdelek. Takšna kombinacija je možna pri manjših zmogljivostih ali za težko preoblikovana jekla kot na primer avstenitna.

Od 22 zgrajenih naprav za neprekinjeno vlivanje, ki imajo vgrajeno istočasno valjanje (In-line-rolling), jih sedem ne uporablja več valjanja, dve napravi sta v obratovanju kot pilotni napravi, ostale pa redno delajo. Naprave, pri katerih so funkcije valjanja opustili, so imele samo po eno ogrodje za valjanje ali največ dva, kar se je pokazalo kot nezadostno ali pa naprava ni dajala pričakovani tehnološki in ekonomski rezultat.

Največja naprava je v U. S. Steel Corp. South Works, Chicagu. Vlija 190 kvadrat in valja 152 kvadrat s tremi ogroddi, 127 kvadrat s petimi ogroddi in 127 kvadrat s osmimi ogroddi. Letna proizvodnja je 635.000 ton, največja mesečna 73.000 ton in najdaljše docela neprekinjeno delo: 31 ur s 7.156 tonami proizvodnje.

Vsekakor bo neprekinjeno vlivanje ostalo člen v zaporedju od rude do gotovega izdelka, ne žudi možnosti za izpopolnitve neprekinjenega postopka v povezavi z valjanjem.

Klasičen postopek od rude prek plavža, odnosno surovega železa, do jekla, bo ostal še nekaj časa prekinjen po proizvodnji surovega železa. Od rude iz skladišča do sestave vsipa za plavž je ves postopek docela avtomatiziran, prav tako tudi transport do plavža, polnjene plavžev in sam proces v plavžu, vse je vedeno s procesnim računalnikom.

S tem, da so najnovejša aglomeracije grajene tako, da sledi sintranju na istem traku hlajenje, je dana možnost neprekinjenega postopka z vključitvijo bogatenja vložka, odnosno priprave do vsipa v plavž in s tem do izliva surovega železa iz plavža.

Pri proizvodnji jekla še niso našli industrijsko sprejemljive rešitve za neprekinjeno proizvodnjo in rafinacijo, čeprav stoji že več polindustrialnih naprav, ki dajejo obetajoče rezultate.

Verjetno so zelo blizu rešitve po tako imenovanem IRSID-ovem postopku neprekinjene rafinacije. Sedaj so uvedli kontrolo in avtomatizacijo postopka do te stopnje, da se da voditi delo računalniško in sproti prilagajati vse komponente spremembam poedinih vplivov spremenljivk vložka in prav tako na podlagi kontrole dogajanj v tekočem jeklu prilagajati vložek in dodatke.

Želja, da bi povečali izkoristek proizvodnih naprav v valjarnah je pripeljala v razvoj železarstva do vrste neprekinjenih postopkov v procesu valjanja.

Kontinuirane valjarske proge so dosti razširjen način valjanja, predvsem za velike količine valjanih trakov, profilov, žice in pri proizvodnji cevi. Pri valjanju trakov so uvedli tako imenovano brezkončno valjanje leta 1971 na Japonskem pri Nippon Kokan v Fukujami. Tri leta kasneje je prišla v Rusiji obratovati valjarna profilov v Makejevki, za profile do 28 mm okroglo, nekaj kasneje pa je prišla z delom v zahodni sibirski jeklarni že druga proga, ki so jo razvili v sodelovanju z DDR. Takšno valjanje »brez koncev« da 15 do 20 % boljše rezultate.

Uporaba procesnih računalnikov v valjarnah je pripeljala do popolne

avtomatizacije in omogočila proizvodne linije brez prekinjanja, z vgrajeno kontrolo kvalitete in selekcijo v samem postopku proizvodnje.

Tudi linije za toplotno obdelavo, za luženje in linije za površinsko obdelavo, kot so: pocinkanje, kositrenje, itd., so delane kot neprekinjene proizvodne linije, ki združujejo pripravo vložka, vse faze tehnološkega procesa, kontrolo kvalitete, pripranje proizvoda končni porabi, embalaranje kot zaščito površine in pripravo za odpremo. Podobne neprekinjene tehnološke linije so tudi pri nadaljnji predelavi kot na primer: proizvodnja varjenih cevi, proizvodnja odprtih hladno oblikovanih profilov in drugo.

Najbližji proces neprekinjenemu postopku je v mini železarnah, grajenih z direktno redukcijo železove rude po postopkih, ki so neprekinjeni, s trdimi in plinastimi reducenti. Vroč predreduciran, me-

taliziran vložek zakladajo neprekinjeno v električne peči. Pri proizvodnji jekla je zaenkrat še prekinitev. Doslej je uspela neprekinjena rafinacija in proizvodnja jekla na mali električni obločni peči z jakostjo transformatorja, 4,2 MVA v 32 urah neprekinjenega obratovanja. Po neprekinjenem vlivanju je mogoče neprekinjen postopek predelave in adjustiranja do končnega izdelka in priprave za odpremo.

Docela neprekinjen postopek proizvodnje jekla trenutno le ni treba pričakovati. Mogoče so bližje rešitvi pri proizvodnji jekla izven peči – v ponvi, vendar še precej časa tudi to ne bo neprekinjen postopek. Tehnološka rešitev za proizvodnjo ene in vedno enake kvaliteta jekla je blizu, ni pa še rešena. Za popolno rešitev problema in široko uporabo, kar bomo v metalurgiji kar dve desetletji. Verjetno je, da bo do leta 2000 uveden postopek, ki bo zelo blizu neprekinjenemu postopku, kar bo pomenilo nadaljnji prihranek energije in izboljšanje izplena ter ekonomike v proizvodnji jekla.

Milan Marolt

REŠEVANJE UTOPLJENCA

»ZGODOVINSKI PREOBRAZ« IMENUJEJO POSLOVNI KROGI UKREPE VLADE ZA REŠITEV KRIZE V ŽELEZARSTVU – »POTUHA KAPITALU« PRAVIJO SINDIKATI IN STRANKE LEVICE. KI NAPOVEDUJEJO ŠE VEČJO BREZPOSELNOST

Odločitev vlade je prav gotovo pomembna, kajti sicer predsednik republike Giscard d'Estaing ne bi sam po televiziji razložil, kako namerava Francija rešiti svojo železarsko industrijo, katere stanje je že nekaj let katastrofalno. Predsednik gleda v prihodnost in meni, da se mora Francija z zdravim železarsko industrijo uspešno vključiti v mednarodno gospodarsko življenje. Dosedanja praksa – občasna pomoč – je nemočna in treba je bilo ostro zasekati.

Francoska železarska industrija, ki jo predstavlja pet velikih družb, z izjemo dveh, iz leta v leto dela z izgubo. Po obsegu proizvodnje in številu zaposlenih je med prvimi na svetu: 22,1 milijona ton in 148.000 zaposlenih, torej je za ameriško, japonsko in zahodnonemško ter v približno istem položaju kot britanska ali italijanska. Francoska kriza je toliko hujša od drugih, ker je posledica tipično francoskih razmer.

Železarstvo je v zasebnih rokah (delniških in »velikodružinskih« družb), država se je od nekdaj vmešavala vanj s strogim dirigizmom na področju cen ter s podporami, kadar ni šlo. Vmes je seveda posegla še svetovna kriza, ki traja štiri ali pet let. Predvsem je težav kriva nižja produktivnost, kajti v Franciji je za tono jekla potrebnih enajst ur dela, v ZRN devet, na Japonskem pa samo šest. Razen tega je francosko železarstvo zadolženo do vratu, saj znesejo dolgovi kar 120 odstotkov letnega prometa. Zadolženost zahodnonemške železarske industrije je petkrat manjša, kajti finančna bremena so trikrat manjša (v Franciji znašajo 15 odstotkov letnega prometa). Velika napaka francoskih železarjev je tudi v tem, da so kljub napredku v stroki v svetu ohranili staro miselnost in ves svoj uspeh merijo s proizvodnjo v tonah, ne pa s proizvodnjo izdelkov, tako imenovano »plemenito proizvodnjo« in ne nazadnje je oblast – vse vlade v zadnjem četrto stoletju – hromila konkurenčnost železarstva: niso bili dovoljeni razvojni programi, ki bi sprožili brezposelnost, javnosti ni bila znana niti zadolženost železarstva itd. Država je raje dajala velike injekcije zasebnemu kapitalu, vse pa je bilo zaman.

Novi ukrepi pravnih pravzaprav prenašajo kontrolo nad železarstvom iz rok zasebnega kapitala v roke države, čeprav ne gre za nacionalizacijo. Tri nove finančne družbe, v katerih bo okoli 45 odstotkov državnega kapitala, bodo prevzele kontrolo nad tremi največjimi proizvajalci (Usinor, Sacilor, Chatillon-neuves-Maisons) ter njihovima podružnicama

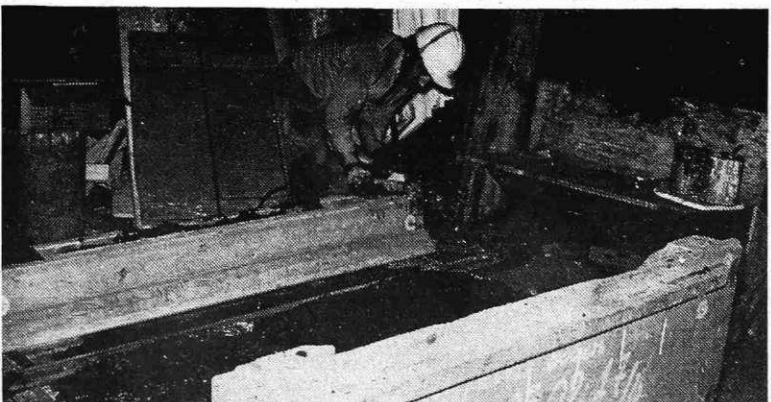
(Solmer in Sollac). Stopnja kontrole države bo različna, vendar precej izenačena: pri Usinorju bo na primer znašala dve tretjini kapitala.

Državi se bodo v novih finančnih družbah pridružili glavni upniki, se pravi banke in drugi finančni organizmi. Torej bodo »letele glave« na vodilnih položajih. Država bo izboljšala pogoje za najemanje kreditov, banke prav tako, oboji se bodo za pet let odpovedali visokim obrestim, vračanje kreditov pa razporedili na daljše obdobje. Finančni napor države bo v celoti znašal kakšne tri milijarde frankov (zaradi spremembe dolgov v kapital ter zaradi ustanovitve posebne »blagajne«, s pomočjo katere naj bi železarstvo moglo biti kos vračanju dolgoročnih kreditov). Vsi ukrepi naj bi zmanjšali finančna bremena železarstva s 15 na 5 odstotkov letnega prometa. Razen tega bo železarstvo moralo izpeljati obsežen program modernizacije in racionalizacije.

Prva ideja tega »reševalnega« programa je v prepričanju, da ima francosko železarstvo še vedno svoj »prostor pod soncem«, vendar s pogojem, da se odpove utopiji o proizvodnji na tone in preide na proizvodnjo visoko kvaliteten izdelkov. Druga ideja je v tem, da vrnitev v konkurenčnost nujno mora skozi razbremenitev finančnih bremen, se pravi, da država in drugi upniki »vrnejo« železarstvu del dolgov. Tretja ideja je v tem, da je zaradi stalnih napak in slabosti potrebna resnična kontrola nad železarstvom. Tako je država postala prvi delničar novih finančnih družb, ker je svoja posojila spremenila v delnice ali »participativna« posojila.

Po prvih kritikah naj bi novi načrt deloval bolj na papirju kot v resnici, predvsem pa podira osnovno tezo Barrove vlade, da je treba gospodarstvo prepustiti krutim pravilom liberalizma. Kajti po eni strani bo nujna sprostitev cen v francoskem železarstvu, po drugi strani pa bodo razni modernizacijski in racionalizatorski ukrepi nujno izzvali odpuste. Za zdaj nihče natančno ne ve, koliko bo brezposelnih, menijo pa, da gotovo okoli 20.000. Zaradi hudega odpora sindikatov – ki so že napovedali nove stavke ter zaradi neverjetnosti, da bo načrt mogoče strogo izvesti (vlada se bo morala ustrašiti naraščanja brezposelnih) napovedujejo premieru Barru težke trenutke, ki bodo zelo dolgi: trajali bodo od njegovega zagovora v parlamentu, ki naj sprejme reševalni načrt, pa do izvajanja te nove industrijske strategije.

Stane Ivanc
(Gospodarski vestnik 38
z dne 28. septembra)

Livar pri modeliranju kalupa

OSEBNI DOHODEK NI VEČ PLAČA

(Nadalj. iz prejšnje številke)

Zanimanje za uspešnost
dela raste

Ljubljanska Dekorativna je med tekstilnimi tovarnami eden najbolj produktivnih in akumulativnih proizvajalcev, po osebnem dohodku na zaposlenega pa so prvi med tekstilci. Že po teh ugotovitvah je mogoče soditi, da v tovarni veje zdrav organizacijski veter. Oktobra bo minilo že leto dni, odkar veljajo njihovi akti o nagrajevanju po delu. Letos so jih morali malce spremeniti, vendar pa, da jih bodo dopolnjevali tudi v bodoče, saj bo sistem terjal dalj časa, da se bo približal teoretičnemu modelu. Že prej so delno nagrajevali po delu, vendar jim je bilo merilo le izpolnjevanje planskih nalog, zdaj pa so vpeljali tudi realizacijo, proizvodnost, gospodarnost in donosnost. Ta nova merila veljajo tako za neposredne proizvajalce, kjer imajo ta merila 30 odstotni vpliv, individualna norma pa samo še 70 odstotnega (prej 100), kot za režijske delavce, kjer pa je vpliv teh faktorjev nedvomno večji, odvisen pa je od posameznih delovnih opravil.

Osebo ocenjevanje so obdržali, vendar ocenjujejo celovitost dela in osebnosti posameznega delavca na vsakih šest mesecev. Ocenjevanje je javno, v majhnih delovnih skupinah, tako so se izognili osebnim prepričim in nesoglasjem, ki bi lahko nastala. Z osebno oceno so skombinirali merila, ki imajo zdaj kolektiven in individualen značaj obnem. Delavci so novo nagrajevanje sprejeli z razumevanjem, res je, da so za obveščanje zasnovali zelo široko akcijo ter s širokimi pojasnjenjimi delavcem razjasnili sedanji sistem. Uspeh ni majhen, zanimanje delavcev za uspešnost delovne skupine, TOZD in delovne organizacije vse bolj raste. V neposredni proizvodnji imajo vpeljana tudi merila za kvaliteto, niso si pa na jasnem, kako bi bilo to mogoče tudi za režijske delavce. Mnenja so, da bi tako izpolnjen sistem, ki bi vključeval tudi ocenjevanje kvalitete kreativnih nalog, veljal mnogo preveč denarja.

V Alplesu v Železnikih so se pri snovanju novega sistema oprli na dve osnovni smernici: prvič, da bi bili osebni dohodki dejansko odvisni od poslovnih rezultatov in drugič, da bi se izognili uravnilovki, ki je bila v nagrajevanju v njihovi delovni organizaciji izrazito prisotna. Iz prejšnjega sistema skupinskega rangiranja so v Alplesu prešli na analitično vrednotenje, ki je bilo bolj razčlenjeno. Kot avtomatični stimulans so ukinili nagrajevanje za izobrazbo, za stalnost in za točnost prihoda na delo, kar je delovna dolžnost posameznega delavca. Osebnih dohodki so torej odvisni od vrednotenja dela po analitični metodi in delovne uspešnosti. Prednost v Alplesu pripisujejo predvsem analitičnemu vrednotenju, ker meril niso grupirali nazaj v kategorije.

V neposredni proizvodnji merijo po količini opravljenega dela, v kratkem pa bo zaživel tudi merjenje kakovosti dela. Železnikarji se zavedajo, da je mnogo enostavnejše meriti rezultate dela v proizvodnih obratih, mnogo težje pa na režijskih delih, kjer bodo tudi vnaprej uporabljali kolektivna merila. Realizacija planskih nalog in poslovna uspešnost v obliki pokritja – razlike med direktnimi stroški in prodajno ceno izdelka – sta glavni merili, ki sta se pokazali kot dokaj uspešni. Res je, da kolektivna merila še ne zagotavljajo plačila po vložnem delu, vendar v Alplesu ne bodo osebno ocenjevali posameznih delavcev, ker je tako ocenjevanje lahko plod subjektivnih sodb in tudi medsebojnih obračunov, mislijo pa, da je treba prizadevnost in sposobnost delavcev urejati s kadrovske politiko in jih spodbujati s premeščanjem na bolj ali manj zahtevne delovne naloge. Nekaj je pri Alplesu prav gotovo treba ponuditi: kar imajo v aktih predpisano, tudi izvajajo. Raje se ne zavežejo, če nekaj ne bi mogli obuditi v življenje. Akte bomo lahko še dopolnjevali, pravijo, saj se zavedamo, da je sistem nagrajevanja dolg proces in ga ni mogoče reševati na mah. To bi bilo celo škodljivo, saj bi na ta način vnesli v sistem nepopravljive napake in zanetili medsebojno nezadovoljstvo. Cesar ne moremo meriti s številkami in povsem jasnimi dejstvi, tega tudi ne merimo, trdijo v Železnikih. Tudi merila kvalitete, ki naj bi v vseh TOZD zaživel s prihodnjim novim letom, po vsej verjetnosti ne bodo mogli uveljavljati za posameznika, temveč za delovno skupino ali celo posamezno TOZD, kar pa bo seveda zahtevalo krepitev zavesti do delovnih dolžnosti. Fluktuacija jim ne dela problemov, ker imajo razmeroma visoke osebne dohodke, za parno sporazum pa menijo, da ga velja pozdraviti, saj v lesni branži nikakor ni tog. Še več, mnenja so, da bi morali zaživeti tudi družbeni do-

govori o osebnih dohodkih v okviru krajevne, občinske ali medobčinske skupnosti.

Do sedaj v Alplesu niso imeli večjih težav v plačilnih dneh, ker vse TOZD dokaj uspešno poslujejo, vedo pa, da bi bilo treba gotovo nekaj ukreniti, če bi delavec za povsem enako delo v dveh različnih TOZD dobil bistveno različen osebni dohodek, tudi za te primere imajo že pripravljene predloge rešitev. Mnogo večje težave jim predstavljajo krepki ostanki uravnilovke, ki jih tudi z novimi sporazumi in pravilniki niso mogli povsem odpraviti. Ne delajo si utvar, da bi bilo to mogoče popraviti s temeljito spremembo pravilnika, zato pripravljajo novo zdravilo v obliki razširjene lestvice stimuliranja, ki bi v končni fazi pripeljala do pravičnejšega vrednotenja dela odgovornih delavcev in strokovnjakov. Ko je lani nova vrhniška opekarna začela s poskusnim obratovanjem, so se v njej zaposlili skoraj vsi delavci iz starega obrata. Začetna zmeda pri določanju delovnih opravil in nalog posameznih delavcev je prinesla delovni organizaciji ob koncu leta kar precejšnjo izgubo. Ko pa so v začetku leta delo temeljito reorganizirali in se tako približali zahtevam nove tehnologije, so obenem morali postaviti tudi nova merila za merjenje delovnih prispevkov delavcev. Najprej so izdelali katalog del in opravil, saj menijo, da je brez njega delo nemogoče izmeriti. Toda na zboru delovnih ljudi so se odločili, da bodo vrednotenje opravil med letom še popravili in dopolnili, če bo potrebno. Z ocenjevanjem delavčeve uspešnosti pa bodo še počakali in raje najprej rešili vse težave, ki se zaradi novosti še pojavljajo pri obratovanju. Menijo namreč, da je uspešnost težko ocenjevati, če delavec zaradi slabe organizacije dela ne more vplivati na kvaliteto dela. Ker se zavedajo, da je za normalno delo opekarne najbolj potrebno urediti sistem nagrajevanja, v starem obratu vpeljano nagrajevanje pa delavcev ni dovolj spodbujalo k delu, so v katalogu del in opravil zajeli obseg vseh opravil in jih glede na zahtevnost ovrednotili. Pri tem so upoštevali odgovornost, zahtevnost dela glede na obseg opravil in pogoj dela.

Pri ocenjevanju uspešnosti dela pa bodo predvsem upoštevali delovno disciplino. Predvsem zato, ker se neredko zgodi, da delavci redne letne dopuste podaljšujejo z bolniškimi. To pa pomeni veliko škodo pri delu v opekarni, saj je proizvodnja skoraj povsem avtomatizirana. Med slovenskimi opekarni so po številu zaposlenih na milijon izdelanih opek namreč na zadnjem mestu. Torej bodo delovno disciplino skušali v tolikšni meri spodbujati, da bodo delavci redno prihajali na delo. Delovno uspešnost bo ocenjevala petčlanska komisija iz vrst delavcev, ki delo poznajo. Ker je proizvodnja v veliki meri avtomatizirana, bo ocenjevanje skupinsko. Zgornjo mejo osebnih dohodkov so po dogovoru postavili pri desetih odstotkih nad z normalno določenimi osebnimi dohodki. Ves preostali presežek dohodka bodo raje namenili za naložbe v nove izboljšave. Prav tako se spodnja meja ustavi pri desetih odstotkih pod s katalogom izračunanim osebnim dohodkom.

Ker je narava dela v veliki meri vezana na vremenske pogoje, delavci pogosto opravljajo opravila, ki so višje vrednotena od njihovih nalog. Če je ta razlika večja od deset odstotkov, delavec dobi osebne dohodek, kot pritičejo težjemu delu. Če bi skušali strniti vsaj poglavitno značilnost zadreg, ki tarejo večino OZD, katerim smo namenili našo pozornost, velja posebej poudariti: še dokaj neznane so razmejitve, od kod pravzaprav črpati merila kakovosti dela in jih neposredno vključiti v celotni sistem delitve? Bolj se to vprašanje tako rekoč povsod nanaša na režijska in strokovna dela in opravila. Povedati pa velja takoj, da prav letošnja naloga – priprava razvidna nalog in opravil – kakor jo terja republiški zakon o delovnih razmerjih utegne še kako pospešiti pripravljalna dela in končne odločitve. Vsekakor ni več možno, da delavci, ki opravljajo takšna opravila, ostajajo bolj ali manj pri plačah, na merjenih delih pa z vso prizadevnostjo preizkušamo razne metode, ki se jih da tako zlahka kupiti. In znova ostaja povsem ob robu minulo delo ter oblike nagrajevanja delavcev za vloženo minulo delo. Ob izjemnem poskusu v »Javorju« (o katerem smo nedavno pisali) ni drugih primerov, kjer bi na račun minulega dela delili, razen znanih dodatkov po sindikalni listi. Zakaj tako? Odgovori so jasni: ni pravih smernic! Očitno pa povsod nestrno čakajo nanje.

Vera Avšič
Dušan Skok
Janez Tušek

(Gospodarski vestnik št. 37 z dne 21. septembra 1978)

ANALIZA IZVAJANJA SREDNJEROČNEGA NAČRTA NA SEJAH SKUPŠČIN ZA ZAPOSLOVANJE GORENJSKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na Gorenjskem je bilo v tem obdobju zaposlovanje dokaj zmerno, saj je odstotek le malenkostno višji od srednjeročne predvidene stopnje. Bolj so zaposlovali le v občinah Radovljica, Škofja Loka in Trzin, vendar pa je to pogojeno z rastjo produktivnosti in družbenega proizvoda. Tudi v prihodnjem obdobju ni pričakovati posebnega odstopanja od planirane rasti zaposlovanja. Spremembe v zaposlovanju žensk verjetno ne bo, saj višje kot je, skorajda ni možno. Le v občini Jesenice, kjer je med zaposlenimi delež žensk najmanjši v regiji, pa je pričakovati v prihodnjih dveh letih postopno povečanje zaposlovanja žensk.

Potrebe po kadrih so se v prvem letu srednjeročnega obdobja zmanjšale, lani in letos pa že zmerno naraščajo v vseh gorenjskih občinah, le v Jesenici in Trzinu je več nihani. Organizacije združenega dela so v letošnjem letu napovedale 12.000 potreb po novih kadrih, kar je za šest odstotkov več kot lani, podobna dinamika pa se obeta tudi za prihodnji dve leti.

Lani in leto prej je bilo letno pokritih 5000 potreb po kadrih, letos pa bo to število nekaj manjše.

Lani in predlanskim je bilo nekaj več iskalcev zaposlitve, v letošnjem prvem polletju pa se število spet nekoliko manjša. Izrazitejši porast brezposelnosti je bilo opaziti v občinah Jesenice in Kranj, letos pa nekoliko več le v Radovljici. V prihodnjih letih ni pričakovati večanje brezposelnosti, ki je v regiji pod republiškim povprečjem. Med iskalci zaposlitve pa se stalno veča število žensk, posebno na Jesenicah. Med nezaposlenimi je okoli 40 odstotkov težje zaposljivih.

V omenjenem obdobju se je na leto na novo zaposlilo preko 4.000 delavcev, ki so prišli iz šol, iz drugih republik, tujine ali iz delovnih rezerv. Iz šol se je zaposlilo okoli 2.000 delavcev letno, iz drugih republik pa od 1.400 do 1.800 delavcev medtem, ko je bilo vračanje iz tujine skromno.

V preteklih dveh in pol letih je na Gorenjskem zaključilo osnovno šolanje, med 2.400 in 2.600 otrok, od tega skoraj polovico v kranjski občini, iz šol druge stopnje je prišlo 1.400 dijakov, z višjih in visokih šol pa 350 absolventov.

IZVAJANJE PROGRAMA

1. Plansko analitično delo: Plansko analitična skupina je opravila v prvi polovici srednjeročnega obdobja vrsto nalog, med njimi so kratkoročno spremljanje in analiziranje gibanj v zaposlovanju, proučevanje usklajenosti med prilivom in potrebami po delavcih, razne tekoče naloge planiranja, sodelovanje pri oblikovanju mreže usmerjenega izobraževanja, evidentiranje in objavljanje prostih delovnih mest, potrebe po učencih in študentih, evidentiranje iskalcev zaposlitve in premitve ter ostalo.

Razen tega je bila v tem obdobju izvedena tudi naloga o možnostih zaposlovanja invalidnih oseb v gorenjskih OZD vključena v raziskovanje možnosti za ustanovitev rehabilitacijskega centra za usposabljanje invalidnih oseb. Med neplaniranimi nalogami je bila opravljena še analiza zaposlovanja v družbenih dejavnostih. Razen tega skupina po-

sreduje tudi mnenja ob investicijskih OZD.

2. Usposabljanje in zaposlovanje: Služba je obravnavala več kot 3.500 prijavljenih iskalcev zaposlitve, od tega je bila zaposlitev posredovana 2.500 iskalcem. V obravnavi je bilo tudi 800 iskalcev premitve. Več kot 700 kandidatov je bilo deležno posebne strokovne obdelave od psihološke, zdravstvene, socialne do kombinirane. Služba je sodelovala pri organiziranem zaposlovanju delavcev iz drugih republik. V tem času je z Gorenjske odšlo na delo v tujino le 40 delavcev, večinoma za sezonsko delo, nekaj delavcev pa se je z dela v tujini tudi vrnilo in zaposlilo doma. Na strokovno usposabljanje je bilo v tem času napotenih 150 nezaposlenih, od njih se je večina tudi zaposlila.

Le zaposlovanje in usposabljanje invalidnih oseb ni šlo povsem po planu. Naloge iz zakona so se zaradi dolgega dogovarjanja o skupni porabi v letu 1976 začele izvajati z enoletno zamudo. Težave pa so bile tudi zaradi obsežnega pripravljalnega postopka.

3. Poklicno usmerjanje in štipendiranje: Razen vsestranske pomoči mladim, ki zaključujejo obvezno šolanje, je bila nudena pomoč tudi absolventom srednjih šol in odraslim. Kot vemo, so vse šole v celoti zajete v poklicno usmerjanje, ki obsega od izdelave programa, do anketiranja, testiranja, predavanja, ekskurzij, sodelovanja pri sprejemanju na srednje šole, informiranja o možnostih za vključevanje v šole in polklica in podobno. Razen skupinskih obravnav sodi sem tudi individualna obravnava ob pomoči strokovnjakov, če je to potrebno.

Podobno je tudi s poklicnim usmerjanjem na srednjih šolah, predvsem na gimnazijah, na ostalih srednjih šolah pa je izvedeno testiranje v zadnjem letniku, ni pa seveda manjkalo individualnih obravnav.

V tem času je bilo opravljenih tudi vrsta nalog, ki so potrebne za dodeljevanje štipendij. V tem obdobju so bila opravljena dela za okoli 4.500 štipendistov. V začetnem obdobju je bilo zelo veliko štipendistov iz solidarnostnih sredstev, da je le teh že zmanjkalo, ob tem pa so se zmanjšale še kadrovske štipendije. Po zaostrenih ukrepih, ki so znižali število upravičencev do solidarnostnih štipendij, se je normaliziralo tudi število kadrovskih štipendij. V šolskem letu 1976/77 je bilo na Gorenjskem 2.283, v lanskem šolskem letu pa 1.996 štipendistov, ki so prejeli solidarnostno štipendijo ali razliko do življenjskih stroškov.

4. Zavarovanje za primer brezposelnosti: Zakon daje pravico do denarnega nadomestila nezaposlenim osebam, ki so brez zaposlitve ne po svoji krivdi in ki imajo že določeno poprejšnjo gostoto zaposlitve. Pravico do zdravstvenega zavarovanja med brezposelnostjo imajo osebe, ki so si to pravico že z delom pridobile ali jo nadaljujejo iz drugega naslova (študentje po diplomah). Pravico do denarne pomoči, ki je povezana s pravico do denarnega nadomestila, imajo osebe s 15 leti delovne dobe. Pravica do priprave na zaposlitev gre vsem osebam, ki jih na usposabljanje napoti skupnost za zaposlovanje: vsebuje gmočno pomoč, prevozne stroške, stroške za obleko in prehrano ter stroške samega usposabljanja. Lani je prejelo denarno nadomestilo 79 nezaposle-

nih, leto prej 89. Pravico do zdravstvenega varstva pa je imelo lani 633 nezaposlenih in leto prej 594.

VZAJEMNI PROGRAM

Zveza skupnosti za zaposlovanje je po dogovorjenem programu izvajala vrsto vzajemnih nalog pomembnih za enotno izvrševanje minimalno standardiziranih nalog v Sloveniji.

SREDSTVA

V prvi polovici srednjeročnega obdobja je bilo s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov zaposlovanja za izvedbo programa zaposlovanja predvideno 41,6 milijona din. Z letnimi dopolnili k tem sporazumom pa je bil obračunan dotok potrebnih sredstev po tekočih cenah. Po občinah so bila v teh letih združena sredstva za zaposlovanje: v letu 1976 je bilo (še brez invalidske dejavnosti) združeno 7,4 milijona din, v lanskem letu 17,7 milijona din, plan za letošnje leto pa je 17,9 milijona din. Zbrana sredstva je skupnost uporabljala v okviru sprejetih finančnih načrtov na skupščinah skupnosti. V tem obdobju so se sredstva rabila takole: zaposlovanje in posredovanje 16 odstotkov, poklicno usmerjanje 18 odstotkov, strokovno usposabljanje 4 odstotke, analitika in statistika 8 odstotkov, usposabljanje in zaposlovanje invalidov 33 odstotkov, štipendiranje 8 odstotkov, zavarovanje za primer brezposelnosti 12,5 odstotka. Takšna poraba sredstev naj bi veljala tudi v prihodnjih dveh letih. Presežki sredstev so bili sproti poračunavani, razen iz lanskega leta, ki je bil po sklepu skupščine namenjen za gradnjo pedagoške gimnazije. Del sredstev je bil namenjen tudi za izvajanje vzajemnega programa v Sloveniji in za solidarnost.

RAZVOJNE MOŽNOSTI 1979 - 1980

Tudi v preostalih dveh letih tega srednjeročnega obdobja bo skupnost opravljala podobne naloge po programu kot doslej. Verjetno ne bo bistvenega širjenja dela, pač pa bo več pozornosti namenjene aktualnim dejavnostim, predvsem zaposlovanju in usposabljanju invalidov ter s tem v zvezi ustanovitvi rehabilitacijskega centra. Aktualna je opredelitev vloge poklicnega usmerjanja v sistem usmerjenega izobraževanja, pozornost zahteva kadrovska in štipendijska politika po občinah in drugo. Seveda pa je treba pripraviti tudi osnove za plan razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Ob koncu letošnjega leta bo večje spremembe doživela tudi samoupravna organiziranost skupnosti: ustanovljene bodo občinske skupnosti za zaposlovanje z vsemi samoupravnimi organi in izvršnimi pravici odločanja. To seveda ne bo vplivalo na izvajanje programa dela skupnosti, vendar pa se bodo morali spremeniti določeni postopki izvedbe posameznih nalog. Odprto vprašanje pri tem pa ostaja združevanje samoupravnih teles na področju zaposlovanja in štipendiranja: kazalo bi s sedanje dvojnosti - skupščine za zaposlovanje in skupne komisije podpisnice za štipendiranje - preiti na oblikovanje enotnih samoupravnih teles v občinah.

DODATEK K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJNEM PLANU ZA NASLEDNJI DVE LETI

Delegati na skupščinah enot in na skupščini skupnosti za zaposlovanje bodo razpravljali in dopolnili tudi dodatek k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana za to srednjeročno obdobje in sicer za naslednji dve leti. Pri izračunu potrebnih sredstev so upoštevani popravki, ki so nastali ob sprejemanju dopolnil za tekoča leta in tudi revizija sporazumov v letu 1977. Zaradi zakasnitve pri izvajanju zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, je bil srednjeročni plan sredstev v programu skupnosti znižan. Plan sredstev za vso regijo je bil znižan za 17,4 milijona din, kar pomeni za posamezne občine zmanjševanje sredstev za: Jesenice 3,4 milijona, Kranj 5,7 milijona, Radovljica 3,3 milijona, Škofja Loka 3,2 milijona in Trzin 1,6 milijona din pri programu za leti 1979 in 1980.

Vse skupnosti v SR Sloveniji so se tudi odločile za predlog enotne prispevne stopnje in s tem tudi enako obremenitev delavcev glede sredstev za zaposlovanje. Glede na sredstva v letošnjem letu pomenijo potrebna sredstva za naslednji dve leti 7,2 odstotka več za celotno regijo. Po občinah pa bodo sredstva zbrana za program zaposlovanja v naslednjih dveh letih od letos zbranih višja: na Jesenicah za 11 odstotkov, v Kranju za 5,4 odstotka, v Škofji Loki za 7,3 odstotka, medtem, ko bodo v Trzinu za 8,9 in v Radovljici za 5,6 odstotka nižja od letošnjih sredstev.

GORENJSKA POTREBUJE DELAVCE OD DRUGOD

Medtem, ko so trenutno na voljo le podatki za prvih pet mesecev tega leta, pa bodo delegati na skupščinah enot in skupščini skupnosti dobili o zaposlovanju in zaposlenosti v letošnjem letu podatke za celotno prvo polletje.

Konec maja je bilo na Gorenjskem zaposlenih 76.944 delavcev, od tega v gospodarskih dejavnostih 87 odstotkov. Med zaposlenimi je bilo 47 odstotkov žensk, kar velja sicer za regijo, medtem ko je delež zaposlenih žensk po občinah različen. Tako je med zaposlenimi na Jesenicah le 36,5 odstotkov žena, v Kranju 48,5 odstotka, v Radovljici 52,5 odstotka, v Škofji Loki 47 odstotkov in v Trzinu 52,6 odstotka.

Glede na enako razdobje lani lahko rečemo, da zaposlenost ni pretirano naraščala, saj je v regiji narasla le za 2,7 odstotka. Razlike so večje spet po občinah, kjer izstopa Radovljica s štirimi odstotki rasti zaposlenosti in Škofja Loka s 3,7 odstotki. Zaposlenost je hitreje naraščala v negospodarskih dejavnostih, kjer je bila maja za 4,8 odstotka večja kot v enakem obdobju lani, v gospodarstvu pa za 2,4 odstotka. Več kot triodstotno rast zaposlenosti so imeli v finančno tehničnih in poslovnih storitvah, izobraževanju, trgovini, gostinstvu in turizmu ter zdravstvenem in socialnem varstvu.

V prvih petih mesecih letos je bilo v regiji povprečno 727 nezaposlenih, kar pomeni 0,82 odstotka nezaposlenih v primerjavi z aktivnim prebivalstvom. Najvišji odstotek nezaposlenosti je bil na Jesenicah in sicer 1,2 odstotka. Med iskalci zaposlitve narašča delež žensk, kar je še posebej značilno za Jesenice.

Od januarja do marca letos se je na Gorenjskem zaposlilo na novo 770 delavcev, kar je za 60 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Večina novozaposlenih delavcev ozkega profila in skoraj polovica delavcev širokega profila je prišla iz drugih republik, medtem ko pri novozaposlenih delavcih z visoko, višjo in srednjo izobrazbo prevladujejo slovenski delavci.

Po zaposlovanju delavcev iz drugih republik je gorenjska regija s 60

odstotki vseh novozaposlenih dosti nad republiškim povprečjem. Z dela v tujini pa se je vrnilo in zaposlilo le en odstotek delavcev med novozaposlenimi.

Vse to kaže na dokajšen primanjkljaj delovne sile na Gorenjskem, kar seveda vodi v pridobivanje delavcev od drugod. Novo zaposlovanje pa delovne organizacije večinoma opravičujejo s povečanjem obsega del in nalog ter z novimi investicijami. Med novimi prostimi delovnimi mesti, ki so bila v teh petih mesecih zasedena, je bilo 53 odstotkov strokovnih, ostala pa so zahtevala nekvalificirano delovno silo. Zanimivo pa je, da je bil delež nestrokovnih strokovnih, ostala pa so zahtevala nekvalificirano delovno silo. Zanimivo pa je, da je bil delež nestrokovnih strokovnih, ostala pa so zahtevala nekvalificirano delovno silo. Zanimivo pa je, da je bil delež nestrokovnih strokovnih, ostala pa so zahtevala nekvalificirano delovno silo.

ZAPOSLENOST V NEGOSPODARSTVU

Na Gorenjskem je v negospodarskih dejavnostih zaposleno 6.540 delavcev, vendar pa anketa izvedena avgusta lani ni zajela vseh organizacij združenega dela (le 81 odstotkov), tako da je tudi verjeti podatkom regionalne zdravstvene skupnosti, da je to število večje in sicer 8.135. Največji delež zaposlenih v negospodarskem imajo Kranj, vse ostale občine imajo manjše deleže. Treba je vedeti, da ima Kranj kot center regije več regionalnih ustanov, razen tega pa je v Kranju tudi več izobraževalnih institucij kot v drugih občinah. Med zaposlenimi v negospodarskem prevladujejo ženske (71 odstotkov).

Strukturni delež zaposlenih v negospodarskem se v obdobju 1971 do 1977 ni veliko spreminjal, zato lahko predpostavljamo, da je zaposlovanje tako v gospodarstvu kot negospodarskem potekalo precej skladno, kljub temu, da je bila v letih 1975 in 1976 zaposlenost v negospodarskem višja kot v gospodarstvu. Večji porast zaposlenosti v negospodarskem od leta 1975 beležimo v družbenem varstvu otrok ter v samoupravnih interesnih skupnostih. Treba je še dodati, da je kvalifikacijska struktura zaposlenih v negospodarskem dosti boljša kot v gospodarstvu.

REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA OD 1. 1. 1978 - 30. 6. 1978

	PLAN	REALIZ.	INDEKS PLAN/REAL.
I. PRIHODKI			
Ostanki sredstev iz l. 1977	1.754.000	1.754.000	100,0
Presežki sredstev iz l. 1977	3.148.000	3.148.000	100,0
Prispevek za zaposlovanje	17.911.000	14.977.856	83,6
Ostali prihodki	40.000	101.679	254,0
SKUPAJ PRIHODKI:	22.853.000	19.981.535	87,0
II. ODHODKI			
SOCIALNA VARNOST			
Denarna nadomestila in pomoči	1.980.000	858.964	43,4
Zdrav. zav. nezaposlenih	950.000	361.651	38,1
Družinski dodatek	50.000	27.981	56,0
Otroško varstvo	20.000	3.077	5,4
SKUPAJ:	3.000.000	1.251.673	42,0
PRIPRAVA ZA ZAPOSLOVANJE			
Strokovno usposabljanje	250.000	3.550	1,4
Denarna pomoč v času uspos.	100.000	47.408	47,4
Poklicno usmerjanje	250.000	53.126	21,3
Zdrav. in spec. pregledi	10.000	36.847	368,5
Ostali funkcionalni stroški	50.000		
SKUPAJ:	660.000	140.931	21,4
MATERIALNI STROŠKI			
Pogodbene obveznosti	150.000	118.688	79,0
Zakonske obveznosti	50.000	18.995	38,0
Amortizacija	180.000	66.989	37,2
Najemnine	50.000	13.397	26,8
Kurjava, razsvetljava, voda	86.000	56.930	66,2
Prevoz na delo in z dela	40.000	17.704	44,3
Stroški organov skupščine	590.525	119.239	20,2
Stroški izobraževanja	74.000	26.702	36,1
Vsi ostali materialni stroški	748.000	447.870	59,9
Reprezentanca	50.475	11.544	23,1
SKUPAJ:	2.019.000	898.058	44,5
USPOSOBLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV			
	5.511.000	235.033	4,3
OBVEZNOSTI DO DRUGIH			
Za skupne nal. zaposl. v SRS	2.104.000		
Za solidarnostno prelivanje	1.800.000		
Za str. denar. prometa	90.000		
Za občinske SIS za soc. varstvo	50.000		
SKUPAJ:	4.044.000		
FORMIRANJE REZERV. SKLADA			
	180.000		
ZA USMERJENO IZOBRA.			
	1.579.000		
DELO STROK. SLUŽBE IN FUNKC.			
Za OD strok. sl. s pris.	4.120.000	1.793.074	43,5
Za pris. iz doh. na OD	811.000	233.874	28,8
Za OD funk. s pris.	289.600	143.472	49,6
3 % od OD za dop. in civ. prav. delo	123.600	6.942	5,6
Za skupno por. po sind. listi	515.200		
SKUPAJ:	5.860.000	2.177.362	37,3
SKUPAJ IZDATKI:		4.703.057	
POZITIVNA RAZLIKA:		15.278.478	

PRVE ŽRTVE ČRNE ROKE
NA JESENICAH

Se slutil ni, da bo naslednjega dne, še preden bodo pokopali Gustlja, tudi on žrtev črne roke.

Gustelj Štravs-Lipe je bil rojen 28. avgusta 1915. leta na Jesenicah. Njegovi predniki so bili Dolenjci. Oče Anton je bil rojen v Dvoru pri Žužemberku. Ko je bil star 13 let, je v Dvoru propadla železarna, zato so tamkajšnji železarji prišli na delo v železarno v Bohinju. Oktobra 1890. leta so pogorele fužine v Bohinjski Bistrici. Železarje in uradništvo so premestili na delo v jeseniške obrate železarne. Po tej poti so s trehurnim za kruhom tudi Štravsi prišli iz Dvora prek Bohinja na Jesenice. Oče se je 1911. leta poročil s Katarino Senk s Koroške Bele. Imela sta tri sinove in dve hčerki. Mama je umrla 1932. leta, oče Anton pa po vojni 1950. leta.

Gustelj se je izučil za mizarja in se potem zaposlil v železarni. Bil je član telovadnega društva Sokol. Njegov bratranec Pavel Štravs, s katerim sta skupaj stanovala, je bil deset let starejši in že od 1937. leta organiziran član tedaj prepovedane komunistične partije Jugoslavije. Gustelj je rasel in se politično oblikoval pod njegovim vplivom. Pavle je padel kot partizan oktobra 1944. leta v Radovni.

Ko so Gustlja ubili, je njegov brat Zvonko ležal v bolnišnici na Golniku. Poštarica iz Žirovnice Heda Rozman mu je bratovo smrt sporočila prek telefona. Zdravniki so mu dovolili, da je šel za pogrebom. »Z očetom sva takoj zvedela, kdo ga je ubil,« pravi Zvonko, ki danes živi v Mostah pri Žirovnici. »To sta po vojni dokazala s pričami.«

Druga žrtev: Viktor Svetina

Viktor Svetina se je z Jesenic zamisljen vrnil domov na Koroško Belo. Vso noč je premišljeval o skrivnostni morilski organizaciji. O črni roki se nikdar ni slišal ali bral. Gustljevega brata Zvonka ga je opozoril, naj bo previden. Morda se je z Gustljevo smrtjo sprožil nov, skrivnosten val terorja nad vsemi sodelavci in somišljeniki osvobodilne fronte, je razmišljal.

Zjutraj je kot običajno šel na delo v železarno. Bilo je še temno, zato ni videl neznanec, ki sta ga skrita čakala za hišo. V mrzlo decembrsko jutro so odjeknili strelji. Viktor Svetina je padel le nekaj metrov od svojega stanovanja oziroma hiše poleg osnovne šole na Koroški Beli. Viktorjev oče Melhior je bil v nočni službi v železarni. Že na poti iz tovarne so mu sporočili žanostno novico. Tako kot pri Štravsih je spet pridružen Druschke z gestapovci in sprasoval, kaj se je zgodilo. Tokrat ni rekel, da so ga ubili partizani. Še preden so Viktorja položili na mrtvaški oder, so gestapovci opravili hišno preiskavo.

Viktor Svetina je bil rojen 26. februarja 1908. leta na Koroški Beli. Njegov oče je bil strugar v železarni. Z ženo sta imela tri hčerke, od katerih je Pavla umrla že v rani mladosti, in sina Viktorja. Oče Melhior je umrl 1964. leta, mati Ivanka pa 1966. leta, oba v starosti 86 let. Viktorjevi sestri Ivanka in Milka živita na Koroški Beli.

Viktor je bil še samski. Ko so ga ubili, je bila v hiši samo njegova mati. Vseskozi je marljivo pomagal partizanom z obveščevalnimi podatki, zbiral je hrano, obutev in obleke,

sanitetni in tehnični material. Partizanom je v domači hiši skrivaj popravljali orožje. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi, ki so s tem izražali naklonjenost do aktivistov OF. Hkrati Hkrati je bila to demonstracija proti črnorokcem.

Tretja žrtev: Jožica Kunstelj-Breda

Med zaplenjenimi okupatorskimi dokumenti je tudi seznam partizanskih akcij na Gorenjskem od 15. do 20. januarja 1944. leta, v katerem lahko preberemo tudi tole (Zbornik dokumentov NOV, VI, 10, str. 483): »19. januarja 1944 ob 12. uri so sporočili orožniški postaji na Jesenicah, da so na strmem bregu Save pod vasjo Potok v občini Jesenice našli mrtvo, 21-letno Jožico Kunstelj. Bila je ustreljena v glavo.«

Kaj se je zgodilo? Jožica Kunstelj, mlada, zalo dekle z Javornika je bila zaposlena kot administratorka na jeseniški občini. Že od 1942. leta je sodelovala s partizansko obveščevalno službo. Obveščala je terenske aktiviste OF, partizane pod Stomlom, na Mežakliji in Jelovici. Črnorokci so jo ugrabili 14. januarja 1944. leta, nekaj minut pred polnočjo. Ko so prišli ponjo, sta bila doma oče in mati. Mati je pozneje pripovedovala, da so v hišo vdrli trije zakrinkani moški v civilnih oblekah, ki so govorili slabo nemščino. Jožici so ukazali, naj gre z njimi na gestapo. Odpeljali so se z avtomobilom. Mati in oče sta po govorjenju ugotovila, da so Slovenci in ne Nemci. Gustlja Štravs in Viktorja Svetina so takoj brez besed ubili, Jožico pa so odpeljali v neznan. Od nje so hoteli izsiliti imena sodelavcev OF. Težko je reči, kaj vse so počeli z njo pet dni. Cimpkov oče s Potokov jo je dobil mrtvo pod vasjo. Okrog vratu je imela ovito električno žico.

Jožica je bila rojena 27. januarja 1922. leta. Ubili so jo teden dni pred rojstnim dnem. Njen oče Jože je bil delavec v železarni (umrl 1974. leta). Mati Marija je umrla 1957. leta. V družini sta bila dva brata in dve sestre. Njena sestra Marija mi je povedala, da je Jožica nekaj dni pred ugrabitvijo dobila grozljivo pismo in letak z narisan črno roko. Že je pripravila nahrbtnik za odhod v partizane, a je čakala še na krojača, da ji sešije hlače.

Kmalu po umoru je bilo črnorokcem žal, ker so jo tako hitro umorili. Od nekega svojega agenta je namreč jeseniški gestapo dobil poročilo, da je Jožica nekaj dni pred ugrabitvijo sestavila spisek domačinov, črnorokcev. Gestapo je besnel; rad bi zvedel, odkod Jožici tako natančni podatki.

Nikjer na Gorenjskem črna roka ni tako divjala kot po Jesenicah in njeni okolici. Nekateri sodelavci OF so dobili tudi po deset grozljivih pism. Ponekod so črna roko ponoči narisali na hišo, v kateri je stanovala oseba, ki so ji grozili. Da bi partizanskim obveščevalcem in prebivalstvu zmešali sled, so takšna grozila pisma pošiljali tudi sebi, svojim sorodnikom in celo nekaterim članom nacistične stranke. Ljudje so bili zbegani, najsi so bili za Nemce ali partizane.

KJE JE BIL ZAČETEK SLOVENSKEH ČRNOROKCEV?

Zgodovinarji še niso zabeležili datuma rojstva slovenskih črnorok-

cev. Podatke o tem sem iskal po knjižnicah in muzejih, spraševal sem stare partizane in zgodovinarje. Bera je bila dokaj borna. Nekateri menijo, da je bil to nezakonski otrok vseumogelnega šefa nemške policije Henricha Himmlerja in slovenske buržoazije. Skopi podatki me niso zaustavili na poti nadaljnjega raziskovanja porekla tega garjavega otroka, ki se ga danes sramuje celo politična emigracija v tujini.

Slovenci se nimamo knjiže z opisom zločinov črne roke, o njeni organizacijski obliki, o njenih članih in voditeljih. Sem ter tja najdemo v časopisju kakšen članek z opisom tega ali onega dogodka, kaj več pa nimajo v nobeni knjižnici ali muzejski ustanovi. Zanimalo me je, kaj so o črni roki doslej napisali razni pisci.

Zločine črne roke je opisal dr. Maks Šnuderl poleti 1944. leta v brošuri Fašistično-domobranci teror nad Slovenci. Dr. Maks Šnuderl je bil predsednik komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev pri predsedstvu slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOB). V tej brošuri je dr. Šnuderl opisal toliko strašnih zločinov domobrancev, četnikov, črnorokcev in drugih zločincev, da se ob branju človeku danes težje lasje. Vendar zajema brošura samo določeno obdobje in nam danes rabi lahko samo kot pripomoček za razumevanje časa, ko je v naših krajih besnel fašistični teror. Nadalje komisija ni mogla preveriti vseh podatkov, ki jih je dobila iz raznih in za takratne prometne zveze partizanov precej oddaljenih krajev.

V že omenjeni brošuri je dr. Maks Šnuderl takole orisal črno roko:

»Črna roka« je znamenje bližajoče groze. Ta cvetka je zrasla iz gnolja, ki ga pljuskuje domobranci golice po slovenski zemlji! Ogrinja se s tajinstvenostjo. Morilci si pomažejo obraz s sajami ali nosijo krinke. Vedno nastopajo ponoči. A vsaka skrita stvar postane očitna. Danes vemo, kdo vleče za žico teh lutk.

V glavnem je ta tolpa sestavljena iz nekaterih dezertirjev in skrivačev, velik del pa je iz domobrancev. Nastopajo kot samostojne skupine. Črna roka je izrazito gestapovska organizacija, ima pa tesne zveze tudi z domobranci in mihailovičevci. Love terence, napadajo patrolje in kurije in ako jih ne pobijejo takoj, jih izročajo Nemcem. Voditelji zveze z Nemci pred moštvom ponekod prikrivajo.

Prvič se je pojavila meseca marca. Zanimivo je, da se je to zgodilo neposredno po znanem sestanku v hotelu Continental v Trstu pod vodstvom ministra gestapa Himmlerja, ki se ga je udeležil tudi Mihailovičev zastopnik Jevdjev. Tri dni nato je bil sestanek v Ljubljani, ki so se ga udeležili mihailovičevski major Karel Novak, znani Rudolf Žitnik, bivši podban dr. Pirkmajer, dr. Ante Kožar in prosluli italijanski izdajalec dr. Marjan Zajc.

Akcije Črne roke izvajajo samo mladi ljudje. Policija jim daje na razpolago avtomobil in imajo pristop tudi v policijske zapore.

Črna roka ima svoje odbore in likvidatorske skupine po vsej deželi.

V zadnjem času je Črna roka zaradi odpora vse javnosti spremenila svojo morilsko taktiko. Žrtve zločinci zulečejo v gozdove, ki jih deloma kontrolirajo tudi partizani, in nato vržejo križdo nanje.

Proti nepoučenemu ljudstvu se krije Črna roka z navidezno illegalnostjo, je pa v zvezi z Nemci, od katerih dobiva denar, orožje in opremo. Njen agitator na Notranjskem kaplan Ivan Lavrih, je priznal, da deluje Črna roka pod krinko ilegalnosti.

Nadaljevanje

»Samo, midva sva vendar tovariša. Nič drugega kot tovariša,« je odvrnila Sonja in ga napeto gledala.

Tovarištvo, nič drugega? Vsa upanja zama? In prav ta upanja, ljubezen je bila kriva.

Zasuknil se je, stekel do gozda, kjer je sedel na mah in premišljeval. Zadelo ga je, hudo. Dvakrat. Izgubo položaja bi se prebolel. Vojna bo še trajala. Hraber je, izkušen, lahko si spet pridobi zaupanje. Posebno v prihodnje, ko ga ne bo oviralo lažno upanje, ljubezen. A Sonja? Kako bi moglo biti vse le tovarištvo? Zakaj ni bila z vsemi borci tako prijazna, kot je bila z njim? Dokler je bil komandant. V tem zadnjem pogovoru pa je bila hladna, ker je govorila z borce. Prekleta, stremuhinja, je škrtal. Ne Samo, komandant!

Nikoli več, je pomislil. Da bi se spet vdal lažnemu upanju? Pa niti to ne. Saj ne bi mogel verjeti. Nobeni.

Vstal je in se napotil proti štabu. Zamaknil se je za hišo in prežal na Robina. Ko ga je zagledal, da odhaja iz štaba, je počakal, da je zavil mimo sosednje hiše, potem je stopil za njim.

»Robin,« je zaklical. »Trenutek počakaj. Moram se pogovoriti s tabo,« je prosil in se mu bližal. »Na, vzemi tole brzostrelko. Nekako se ne spodobi, da bi jo nosil tudi kot borec. Če me bo zamikalo, saj jo bom dobil. Če prej padem, jo ne bom potreboval. Ti mi daj tvojo puško. Dobra je.«

»Samo, ti boš spet komandant. Nekaj mesecev bo trajalo, morebiti niti toliko ne, ko te bodo postavili za komandanta. Ti si bil sposoben. Le ljubezen do Sonje te je zmedla, da si nekajkrat pozabil na svojo dolžnost.«

Samo je premišljal, če naj Robinu pove, kako je potekal zadnji razgovor. Hotel je že premolčati, ko je videl, kako razumevajoče, toplo ga gleda Robin.

9 VINKO
TRINKAUS

»Sonjica,« je spakljivo zategnil Samo in se trpko posmešnil. »mi je pravkar povedala, da sva bila zmerom le tovariša. Nič drugega, razumeš?«

Robin je prikimal in zavzdihnil. Pogled se mu je zmračil. Novica ga je prizadela, ni pa se želel pogovarjati o Sonji.

»To je urejeno, da grem v drug bataljon,« je vprašal Samo.

»Lahko te premestimo, če želiš,« je odvrnil Robin.

Premestili so ga. Od tega pogovora je minilo skoraj šest mesecev. Samo je medtem postal vodnik, višjega položaja ni hotel, čeprav ga je Robin, ki so ga postavili za namestnika komandanta brigade, nekajkrat nagovarjal, naj sprejme komandirstvo čete. Samo je trmasto vztrajal, da je vod največ, kar je pripravljen voditi. Drugi položaji ga niso zanimali. Pa še vod je prevzel zato, da je bil nekoliko svobodnejši, da je lahko imel ob sebi drzne borce, s katerimi je lahko jurišal. Pogosto so ga morali vleči iz položaja, saj je metal proti Italijanom že bombe, tako blizu so mu prišli. Prijel se ga je vzdevek drzno hrabrega, a nekoliko privrknjenega borca. Če se mu je posrečilo dobiti pijačo, se je napil, da so ga že z vozom peljali za bataljonem. Polagoma si je pridobil poseben položaj. Njega, niti borcev njegovega voda niso sili v običajni vojaški dolžnosti, zato pa so dobivali posebne, najbolj nevarne bojne naloge, ki pa so jih večinoma dobro opravili.

Samo je zavzel z vodom položaj nad cesto in čakal, da bo tretji bataljon razbil vsaj en bunker, vdril v postojanko, on bo potlej z vodom jurišal in zavzemal bunkerje.

»Prijateljčki,« je Samo posmešljivo, rahlo okajen govoril svojim borce: »Dani se. Oni iz tretjega se petljajo, ne morejo zrušiti glavnega bunkerja. Mi jih bomo morali podnevi. Zelo vroče bo.«

»Italijanom še bolj, ko jih bo metalo ob stene,« se je zarežal borec.

»Si ti, Samo, res kdaj vodil tretji bataljon,« je vprašal drugi.

»Vodil, takrat ko je bil to še dober bataljon. Moj namestnik je bil Robin.«

To je povedal s posebnim veseljem. Vsakomur se je moralo razkriti, da je bil dober komandant, če je bil Robin le njegov namestnik.

Hotel je še povedati nekaj o bataljonu, ko ga je presunilo znano hrumenje. Tank! In to ne najlažji. Bližal se je vztrajno, z nasprotni strani. Kako da ni zavozil na mino? Zakaj ga niso ustavili, je pomislil Samo. Nekaj bo narobe. O tanku nihče ni govoril, zato bo zdaj prekleto narobe. Tank je že streljal. Ne proti njim, nabijal je proti položajem tretjega bataljona. Hrup motorja je ponehal, kar je pomenilo, da je tank obstal. Gibljiv je lahko zavzel dober položaj. In zdaj bo nova, težka ovira!

Še njegovi čvekači so postali nekam tihi, odkar so zaslišali tank. Seveda lahko tank prerine po cesti naprej in potlej bodo imeli oni opravka z njim.

PIŠE TC:
SICILIJA – OTOK BOGASTVA
8 IN BEDE

Mladenč dirka sem in tja od kuhinjskega okna do miz. V naročju prinese tudi deset krožnikov. Krepka kuharica in droban Gandiju podoben »patrone« se glasno prepirata v kuhinji in kdaj pa kdaj pogledata v restavracijo koliko nas je še, ki si želimo njihovih specialitet. Neutrudljivo se pričakata in hitita, da ne bi zgubila kakšnega gosta.

Jedi iz testenin z veliko paradižnikovo mezgo, parmezana, oliv in drugih nespoznavnih začimb, nam še kar teknejo. Ljubljanski družbi treh resnih zakonskih parov za razliko od drugih, ki se pridno bašemo, očitno specialitete niso všeč. Može bi še bili za pizzo, a gospe vzvišeno vihajo nosove in silijo ven, v kakšen »boljši hotel«. Ignorantsko zapustijo restavracijo in se odpravijo v bližnjo ulico na juheo in dunajski zrezek. Sami se izločijo iz kolektiva in izločeni ostanejo do povratka na Brnik. Ljudje iz »boljših družb« ne bi smeli potovati s skupinami, smo enakih misli za našo mizo.

Zivahni Cezaro nas čaka pred avtobusom in vsakega posebej veselo vpraša, če smo se dobro najdeli. Želi se prepričati, če nam je dovolj ustregel. Kmalu se zberemo vsi razen ljubljana-

ske družbe, kar je bil zadosten razlog za pikre pripombe večine, ki je čakala na odhod avtobusa. Cezaro in Milan gresta v zasledovanje po bližnjih hotelih, mi pa se razkropimo po ribiškem pristanišču, fotografiramo ladje in obrežje. Nekateri se nastavlja soncu na klopah ob okroglem bazenu s fontano, v katerem dostojanstveno plave velik črni labod. Prežene nas dež, ki se izlije in spet v hipu preneha. Čez pol ure se kot angela odrešenika pojavita z izgubljenici naša vodnika in lahko nadaljujemo pot.

ORTIGIA – OTOK PTICEV

Po mostu se zapeljemo iz novega dela mesta na otok Ortigia, kjer je bila prvotno antična naselbina Siracusa. Vse svoje naselbine so Grki poimenovali po tistem, kar so najprej zagledali. Na Ortigiji so bili to ptice, zato je ime izpeljano iz grščine: ortikos – otok pticev. Z desne, se pravi južne strani mostu, ki povezuje kopno z otokom, je mali zaliv, z leve – severne pa veliki. V velikem sirakuškem zalivu se je četrtem stoletju pred našim štetjem odigrala zgodovinska pomorska bitka med obleganimi Sirakužani pod poveljstvom tirana Dionizija in atensko floto iz Grčije. Kot je znano iz starih zapisov so bili bogovi bolj naklonjeni Dioniziju, ki je slavil zmago in zajel nad 7.000 Atencev. Ujetnike je zaprl v ogromen povsem zaprt kamnolom, kjer so v suženjstvu morali garati do smrti. Dionizijev kamnolom je še danes največja turistična zanimivost Siracuse in hkrati najbolj presunljiv dokaz nečloveške tiranije tega obdobja antike na Siciliji.

Dionizij, ki je vladal v četrtem stoletju, je v zgodnji zgodovini Sicilije največkrat omenjena osebnost, zaradi njegove surovosti in krutega ravnanja s sužnji. Navzlic suverenosti pa je tirana močno pekla vest. Znan je po tem, da se je strašansko bal smrti. Pravijo, da je noč in dan, v strahu, da ga ne bi ubili,

nosil oklep ter vsako noč spal v drugem prostoru, svojega utrujenega in močno zastraženega dvora. Poleg stražarjev so ga varovali tudi številni psi.

Glavna ulica, ena od redkih, ki je še razmeroma široka na Ortigiji, nosi ime po Dionizijevem predhodniku, grškemu tiranu Geloneju, ki pa ga imajo za neprimerno bolj dobrotljivega. Svoj trg, največji v mestu s čudovitim baročnim vodnjakom v središču, ima tudi slavni grški matematik in fizik Arhimed. Živel je v Siracusi in prav tu našel formulo o specifični težini, ki je v fiziki znana kot Arhimedov zakon.

Na Arhimedov trg v središču starega mesta se stekajo vse ulice. Večina teh vijugastih, labirintom podobnih prehodov, je široka komaj poldrug meter. Obdajajo jih strnjene stare dvo in trinadstropne hiše. Razen malih Fiatov 500 seveda tod ne more skozi noben osebni avto. Vijugaste in mračne ulice lomijo moč obrežne burje, ki s svojo silnostjo lahko nevarno ogrozi življenje meščanov.

Tudi zaradi pomanjkanja prostora je vsak kvadratni meter površine na otoku izredno dragocen. Vsaka novogradnja je seveda prepovedana, zato pa kolikor pač zmorejo obnavljajo obstoječe stare stavbe, ki je vsaka zase spomeniški objekt. Pročelja le-teh pa so na gosto popisana z rdečimi gesli in znaki italijanskih komunistov.

V deželi, v kateri znajo vsako kolikaj zanimivo stvar narediti za turistično atrakcijo, najsibo stebel, vodnjak, ruševine, cerkev ali pa samo lep razgled, se tudi turisti, čeprav morajo odšteti tu 100, tam 200 lir, ne čutijo nič oškodovani. Ogled baročne katedrale, ki so jo spremenili iz skoraj 2500 let starega Minervinega hrama na trgu, stane 200 lir in res se izplača videti ta zanimiv zgodovinski objekt.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V torek, 3. oktobra je bila 5. seja družbenopolitičnega zbora v sredo, 4. oktobra pa tudi 5. seja zbora združenega dela in zbora KS občinske skupščine Radovljica. Delegati so med drugimi obravnavali gospodarska gibanja v I. polletju, analizo uresničevanja srednjeročnega družbenega plana občine v letih 1976 in 1977, sprejeli odloke o minimalnih tehničnih in drugih normativih za vzdrževanje stanovanj, o prispevkih za pospeševanje kmetijstva, o spremembah in dopolnitvah odloka o prispevkih zaradi spremembe namembnosti kmetijskega in gozdnega zemljišča, program stanovanjske gradnje v občini za obdobje 1976-1980, aneks k samoupravnemu sporazumu o izločanju sredstev za stanovanjsko gradnjo, osnove plana pridobivanja in urejanja stavbnih zemljišč do 1985. leta, poročilo skupine za opravljanje nadzorstva nad zakonitostjo dela OZD. Izrekli pa so soglasje k sklepu odbora podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanju s sredstvi solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč ter k imenovanju Šlibar Vinkota kot delegata občinske skupščine v delavski svet TOZD Zdravstveni dom Bled in Barbare Blaznik v zbor delavcev Muzejev radovljiške občine.

V četrtek, 28. septembra so na 7. seji OK ZK Radovljica obravnavali in sprejeli predlog statutarnega sklepa in poslovnika o organiziranosti in delovanju komunistov v občini ter razpravljali o problematiki vzgoje in izobraževanja s posebnim ozirom na naloge, ki jih morajo opraviti na področju pospešenega uvajanja celodnevne šole in usmerjenega izobraževanja v občini. Konferenca je na priporočilo občinskega komiteja potrdila predlog statutarnega sklepa s pripombami in dopolnili, ki so bile podane na statutarni komisiji, komisiji za organiziranost in razvoj ZK in na tovariškem razsodišču ter sklenila, da se organizira javna razprava o tem dokumentu po vseh OO ZK, ki bo trajala do 20. oktobra.

Na 2. seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica, 2. oktobra, ki so se je udeležili tudi delegati 8. kongresa ZSJ in 9. kongresa ZSS ter predstavniki TOZD zdravstva in SIS za zdravstvo, je tekla razprava o aktualnih vprašanjih delovanja sindikatov radovljiške občine pred letošnjimi kongresi ZSS in ZSJ. Spregovorili so tudi o nalogah sindikata pri razreševanju problematike zdravstvenega varstva delavcev in o predlogu programa usmerjenega izobraževanja na Gorenjskem.

Predsedstvo občinskega odbora ZBZ NOV Radovljica je na zadnji seji konec septembra soglasalo z imenovanjem posebne delovne skupine izvršnega sveta OS, ki bo v teku tega meseca opravil podoben pregled vseh stanovanj, ki pripadajo skladu ZBZ NOV v občini. Predsedstvo je tudi ugotovilo, da je trenutno v evidenci le še 47 takšnih stanovanj, kar je precej manj kot jih je bilo za upravičence namenjeno. Delovna skupina bo zategadelj morala napraviti podoben seznam tudi takšnih stanovanj, ki so tako ali drugače prešla v posest drugih stanovalcev, ki niso upravičeni za njihovo koriščenje.

V petek, 29. septembra je bila v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici seja občinske konference ZSMS Radovljica posvečena pripravi bližnjemu 10. kongresu ZSMS v Novi Gorici. Delegati konference so spregovorili o dejavnosti mladih pred kongresom ter potrdili izvoljene delegate, ki bodo na novogoriškem kongresu predstavljali mladino radovljiške občine. To so Srečo Kunčič z Bleda, Andrej Golčman iz Radovljice, Lili Kozinc iz Almirne Radovljice, Marjan Kozjek iz pedagoške gimnazije Radovljica, Anton Pretnar iz Viator TOZD hoteli Bled in Jaka Por iz OO ZSMS Vezene Bled. Na seji so razen tega potrdili sklep o predlaganih kandidacijskih listah za organe republiške konference ZSMS in izvolili delegata, ki bo predstavljal gorenjsko mladino na 10. kongresu ZSM Jugoslavije.

Po sklepu predsedstva skupščine občine Radovljica, s katerim so soglasale tudi vse občinske družbenopolitične organizacije bodo odslej delegati vseh treh zborov občinske skupščine redno prejeli povzetke celotnega gradiva za seje skupščine, ki jih tiska časopis Glas v že uveljavljeni rubriki na posebni strani Dogovorimo se. Glas s to rubriko za 5. seje vseh treh zborov, 3. in 4. oktobra, so brezplačno že prejeli vsi delegati prejšnji teden. Pričakovati je, da bodo na ta način veliko boljše in preglednejše seznanjeni z vsebino in glavnimi vprašanji, ki so v obravnavi na skupščini tudi vsi občani, kar bo bistveno olajšalo delo delegatom.

Koordinacijsko kadrovska komisija pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na zadnji seji 27. septembra obravnavala predlog treh evidentiranih kandidatov za sodnike porotnike v izobraževalni skupnosti Slovenije, predloge nagradencev Bloudkovih priznanj, ki jih je oblikovala SIS za telesno kulturo turo radovljiške občine, predlog kandidatov za poslovodno šolo v Škofji Loki in več kadrovskih sprememb v upravnih organih občinske skupščine Radovljica.

V sredo, 27. septembra se je kot gost ZBZ NOV Slovenije mudil v radovljiški občini polkovnik James Goolldwin, ki je bil med vojno šef angloameriške vojne misije pri Glavnem štabu NOV in POJ Slovenije. V spremstvu predstavnikov republiškega in občinskega odbora ZBZ NOV Radovljica ter OK SZDL Radovljica si je visoki gost najprej z velikim zanimanjem ogledal muzej in grobišče talcev v Begunjah nato pa še turistične zanimivosti Bleda.

Člani komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozastito pri OK ZSMS Radovljica so na seji, 28. septembra najprej obravnavali gradivo za X. kongres ZSMS v Novi Gorici nato pa po temeljiti razpravi potrdili program dela komisije za l. 1978. Težiske dela komisije bo usmerjeno zlasti na pospešenem usposabljanju članov OO ZSMS, ki bodo v naslednjem letu morali tesneje sodelovati z odbori za LO krajevnih skupnosti ter usklajevati svoje obrambne načrte z načrti v KS. Posebno pozornost bodo posvetili množičnem vključevanju mladih v pohodne enote kot najprimernejše oblike združevanja mladine in njihovega seznanjanja z izročili in spomeniki NOB na svojem in širšem teritorialnem območju.

Na 7. seji izvršnega odbora izobraževalne skupnosti Radovljica, 26. septembra so podrobno ocenili izvajanje srednjeročnega načrta z usmeritvami za nadaljni dve leti ter izračune programov za leto 1979/80. Pretresali so tudi predlog sistema solidarnosti na področju osnovnega izobraževanja, poročilo o problematiki šolskih strokovnih služb ter osnutek družbenega dogovora o pridobivanju sredstev za osebno in skupno porabo ter določanje OD in osebnih prejemkov za delegate, voljene in imenovane funkcionarje v SRS. Dogovorili so se tudi o naročilu programov za prehod na celodnevno šolo v občini, za podpis pogodb za prevoze učencev v šolskem letu 1978/79 ter opravili imenovanje svojih predstavnikov v gradbeni odbor za prizidek gimnazije v Kranju in v odbor za samoupravni nadzor izobraževalne skupnosti SRS.

Pod vodstvom Marjana Terana iz Plamena Kropa, ki je bil letos komandant mladinske delovne brigade Stane Žagar, je bila 26. septembra v Radovljici 9. brigadna konferenca. Udeleženci so obravnavali poročilo o letošnji dejavnosti brigade in ocenili izvajanje programa delovnih akcij v občini, republikah in zvezi. 77 brigadirjev je iz radovljiške občine delalo na ozevnih akcijah Samac-Sarajevo in Podrinje-Kolubara, kjer so dosegli najvišja priznanja. Mladi pa so delali tudi na lokalnih akcijah na Bledu, v Bohinju, na Lancovem, v Podnartu in Radovljici.

V septembru so v vseh 20 krajevnih organizacijah ZRVS v radovljiški občini po programu strokovnega usposabljanja rezervnih starešin za 1978. leto opravili orientacijsko taktične pohode. Udeleženci so na teh pohodih opravili več taktičnih in topografskih nalog ter streljanje z vojaško puško. Tudi letošnji preizkus usposobljenosti rezervnih starešin je zahvaljujoč dobrim pripravam in pomoči občinskega odbora ZRVS dobro uspel.

V upravnih organih občinske skupščine Radovljica je bilo septembra sistemizirano 118 delovnih mest, vendar jih še vedno

10 ni zasedenih. Kljub razpisom za ta delovna mesta, ni bilo odgovarjajočega odziva in prijav. V upravi je še vedno 34 % zaposlenih z neustrezno kvalifikacijo glede smeri in stroke, ki jo terjajo delovne naloge v teh organih. Število delovnih mest se je lani povečalo za 2, prav toliko pa tudi v 1978. letu, občinsko upravo pa je 1976. leta zapustilo 6, lani 3, letos pa že 7 delavcev.

Na Bledu se je prejšnji teden mudila delegacija občinske skupščine in turističnih organizacij občine Opatija pod vodstvom predsednika skupščine Antona Kalčiča. S predstavniki radovljiške občine, KS in TD Bled se je pogovarjala o izkušnjah o gostinstvo turističnih in komunalnih problemih.

Tudi v septembru so v radovljiški občini dosegli dokaj spodbudne rezultate v turističnem prometu. Na Bledu so imeli kar za 35 % več nočitev kot lani v tem mesecu, podoben porast pa si obetajo tudi v oktobra, ko bo na Bledu več mednarodnih prireditvev in seminarjev. Približno enak odstotek povečanja prometa in nočitev so zabeležili tudi v Bohinju kar gre predvsem na račun domačih gostov.

Na Bledu je bil prejšnji teden 6. kongres jugoslovanskega združenja gradbenih konstruktorjev, ki se ga je udeležilo nad 500 gradbenih strokovnjakov iz Jugoslavije ter gostov iz Češkoslovaške, ZR Nemčije, Velike Britanije in Sovjetske zveze.

Četudi je bilo število delovnih dni v avgustu manjše, v TOZD Iskra Otoče kot v drugih mesecih, vrednost proizvodnje tega kolektiva ni padla, temveč je bila celo presežena, za okoli 15 %. Fizični obseg realizacije pa je bil v primerjavi z lanskim avgustom večji za 23 %. Za izvoz so izdelali svojih proizvodov v vrednosti 141.809 dolarjev, za uvoz, računajoč tudi uvozne stroške pa so v avgustu porabili 185.850 dolarjev.

V počastitev dneva pionirjev je glasbena šola Radovljica v graščinski dvorani v četrtek, 28. septembra priredila celovečerni koncert svojih učencev. S skladbami domačih in tujih avtorjev so se predstavili instrumentalni solisti in skupine, ki so kot vedno navdušili obiskovalce med katerimi je bilo največ staršev nastopajočih ter drugih prijateljev glasbe iz vseh krajev občine.

Člani muzejsko galerijske odbora pri kulturni skupnosti Radovljica so na seji, 29. septembra pozitivno ocenili izvajanje letošnjega programa galerijske dejavnosti v občini in se dogovorili za organiziranje prodajne razstave likovnih del domačih umetnikov, ki bo decembra v Šivčevi hiši. To razstavo bodo odprli za praznik republike. Na seji so sprejeli tudi izhodišča za program razstavne dejavnosti v prihodnjem letu ter potrdili rokovnik in program vseh razstav do konca letošnjega leta.

Glasilo delovnega kolektiva Plamen Kropa, ki izhaja že 7. leto je v septembru dobilo novo lepšo in preglednejšo obliko in opremo, obogateno pa je tudi s fotografijami. Dosedanjo tehniko tiskanja na ciklostil je zamenjal sodobnejši offset tisk tiskarne Inštituta Golnik. Uredniški odbor Plamena, ki ga vodi Marjan Majes, si je zastavil nalogo kot je napisal v uvodniku, da bo odslej skušal pridobiti tudi čimveč novih sodelavcev.

V izredno lepem sončnem vremenu se je na 24. kravjem balu v Bohinju prejšnjo nedeljo, 24. septembra zbralo nad 8000 obiskovalcev iz vseh krajev Slovenije, ki so prisostvovali prikazu starih planšarskih šeg in prihodu kravjih čred z bohinjskih planin. To zanimivo prireditev vsako leto uspešno organizirajo turistični delavci v sodelovanju s kulturnimi skupinami, kmetijskimi zadrugami in drugimi domačini iz Bohinja.

Planinsko društvo Bohinj, ki ima v svojih vrstah že 510 članov bo prihodnje leto proslavilo 25-letnico ustanovitve na kar se že vneto pripravljajo. Bohinjski planinci se lahko pohvalijo z močnim in uspešnim alpinističnim odsekom, ustanovljenim 1960. leta, ki je opravil vrsto najzahtevnejših vzponov v Triglavskem pogorju in v tujini, med katerimi velja posebno omeniti odpravo na Kavkaz. Zelo pa so se lani PD izkazali tudi v organiziranju številnih spominskih pohodov po partizanskih poteh in izletov v domače in tuje gore.

NOVICE IZ JESENIŠKE OBČINE

Na zadnji seji izvršnega odbora skupnosti otroškega varstva, ki je bila v Kranjski gori, so najprej pregledali realizacijo sklepov prejšnjih sej. Med drugim so ugotovili, da je v vrtcu na Koroški Beli 13. septembra začel z delom razvojni oddelček, ki vključuje sedem otrok, vse obveznosti do tega oddelka pa je prevzela osnovna šola Polde Stražisar.

Opozorili so tudi, da še vedno kasni dokončno opremljanje vrtca na Koroški Beli, kar naj bi izvedla temeljna organizacija Zarja.

V četrtek, 28. septembra, je bila na Jesenicah druga seja obeh zborov skupščine skupnosti socialnega skrbstva in ob dobri udeležbi, predvsem zbora uporabnikov, velja poudariti tudi veliko aktivnost delegatov iz temeljnih in drugih organizacij združenega dela predvsem iz Železarn. Delegati so imeli predvsem pripombe na samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med skupnostjo socialnega skrbstva Jesenice in delovno skupnostjo strokovne službe skupnosti.

Na seji so spregovorili tudi o polletni realizaciji programa ter prihodkov in odhodkov finančnega načrta skupnosti v letošnjem letu ter analizirali uresničevanje srednjeročnega programa skupnosti v preteklih letih in v letošnjem prvem polletju.

Na Jesenicah je bila pred dnevi konstituantna seja skupščine skup-

nosti socialnega varstva, na kateri so za predsednico skupščine izvolili Ljudmilo Oštir, za predsednico zbora uporabnikov Olgo Grm in za predsednico izvajalcev Ivo Faletič. Nova predsednica izvršnega odbora pa je Mojca Tancar, delegat splošne bolnice Jesenice.

Med drugim pa so tudi spregovorili, o gradivu za republiško skupščino socialnega skrbstva in sicer o analizi in uporabi kriterijev za priznanje varstvenega dodatka kmetom - borcem NOV.

V jeseniški občini je v srednjeročnem programu zapisano, da bodo temeljne organizacije in druge organizacije ter skupnosti namenile od dela stanovanjskih sredstev, s katerimi samostojno razpolagajo, najmanj 70 odstotkov za družbeno usmerjeno gradnjo stanovanj, preostala sredstva pa za individualno gradnjo v jeseniški občini pa tudi izven občine, v kolikor imajo taki graditelji iz kraja gradnje urejene pogoje dnevnega prevoza na delo in z dela.

Kljub temu, da je bil dan poudarek na družbeno gradnjo stanovanj pa individualna stanovanjska gradnja kaže, da bo v občini uresničen srednjeročni plan individualne gradnje.

Od leta 1976 do leta 1980 je bila v občini načrtovana izgradnja 350 stanovanjskih enot v zasebni stanovanjski gradnji. V letu 1976 je bilo zgrajenih 160 stanovanjskih enot, lani 89, letos naj pa bi zasebniki zgradili 90 stanovanjskih enot.

JESENIŠKI PARK — NAŠ PARK

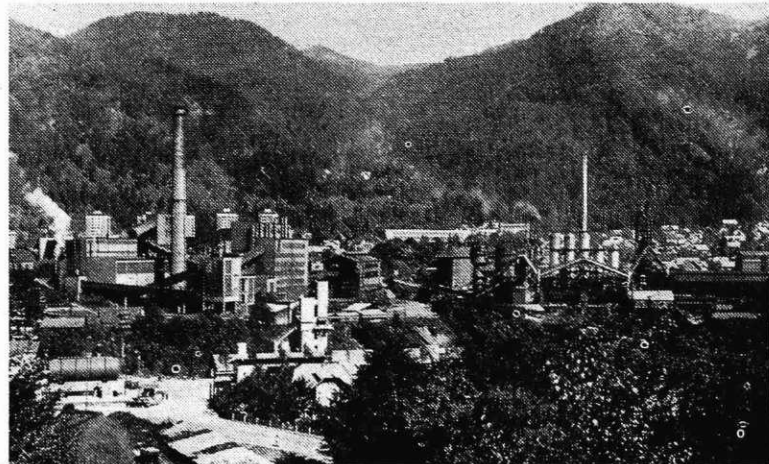
Pomladi je cvetelo na tisoče tulp v spominskem parku na Plavžu. Kako krasen pogled. Poleti so cvetele vrtnice, razni cvetlični grmiči in enoletnice. Članice Hortikulturnega društva Jesenice so z veliko volje pomagale s prostovoljnimi delom urejati park.

Družba daje osemdesettisoč dinarjev letno za vzdrževanje parka. V zadnjo grajeno stolpnico na Plavžu pa so se naselili ljudje, ki jim ni nič mar kaj počnejo njihovi otroci. Vsi se zadržujejo v parku, uničujejo okrasno grmičevje, lomijo veje na drevju, z nožem režejo smreke amarike, ki ena sama stane v drevesnici 500 dinarjev, prinašajo od drugod palice s katerimi udarjajo po grmičevju in tako poškodujejo vejice. Skačejo po gredicah, teptajo cvetice, prinašajo vse mogočo nesnago v park in podobno. Ob vsem tem se sprašujem, ali starši nič ne pogledajo, kaj počenajajo njihovi otroci v prostem času? Sprašujem se, kje je temeljna vzgoja otrok. Prepričana sem, da si vsi želimo dobro vzgojenih otrok, otrok z veliko srčne kulture, da se otroci vzgojijo v dobre državljanke, ne pa da se obnašajo kot podivjanci, ki uničujejo vse kar dosežejo, kar se zdaj dogaja.

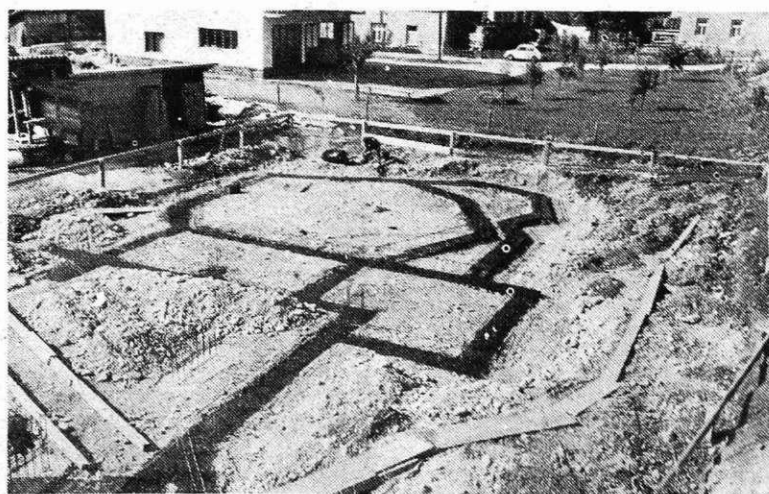
Starši učite vaše otroke kulture in lepega vedenja. Da bodo znali čuvati naše družbeno premoženje in naše okolje.

Vsi moramo čuvati in spoštovati vse kar imamo in kar je z velikim trudom narejenega.

T. A.

Jeseniški motiv

Temelji za nove prostore AMD Jesenice

PRESEDSTVO OK SZDL O MANJKAJOČIH SREDSTVIH ZA DOGRADITEV ŠOLE NA PLAVŽU

Osrednja točka dnevnega reda seje predsedstva občinske konference SZDL Jesenice, ki jo je predsednik Zdravko Črv sklical v četrtek, 28. septembra, je bila razprava o predlogu izobraževalne skupnosti glede zagotovitve nepovratnih sredstev potrebnih za dograditev šolskega centra na Plavžu. Razen tega so razpravljali o oceni škode po neurju s točo na območju krajevnih skupnosti Dovje - Mojstrana in Javornik - Koroška Bela ter o pomoči prizadetim.

Izobraževalna skupnost Jesenice v svoji obrazložitvi navaja, da je gradbeni odbor za izgradnjo šolskega centra v zadnjem poročilu analiziral in prikazal finančno situacijo v zvezi z nadaljnjo gradnjo centra. V analizi je navedeno, da bo po oceni celotna investicija za šolski center na Plavžu znašala, vključno s predvideno devetodstotno podražitvijo - 154.066.000 din. S samoprispevkom, ki poteka od 1. aprila 1976 do 31. marca 1980, bo zbranih 116 milijonov 544.000 dinarjev, izobraževalna skupnost bo prispevala 8 milijonov dinarjev, skupnost otroškega varstva 5.000.000 din in telesnokulturna skupnost 450.000 din, poleg 300.000 din, ki jih predvidevajo od obresti, avansov in drugih dohodkov. Tako za dokončno pokritje investicije zmanjka 23.772.000 din.

Manjkajoča sredstva, utemeljujejo v predlogu, so predvsem namenjena za dokončanje vzgojne varstvene ustanove za 156 otrok v devetih oddelkih s centralno kuhinjo, kar je neobhodno potrebno za normalno delovanje celodnevne osnovne šole. Stroški za izgradnjo posebne osnovne šole niso zajeti, ker je potrebna širša družbena odločitev o načinu financiranja njene izgradnje, bodisi s podaljšanjem samoprispevka ali iz drugih virov. V sedanjih fazi se predvideva le naročitev načrtov.

Predlagatelji navajajo, da so stroški za izgradnjo šolskega centra v obsegu, ki ga je vseboval referendum, ocenjeni za intenzivno, v letu 1979 zaključeno gradnjo. Vsako podaljšanje iz kakršnegakoli vzroka bo zahtevalo pomembno večje stroške, tudi do 10.000.000 din letno.

Iz teh razlogov je izobraževalna skupnost Jesenice predlagala predsedstvu v politično presojo predlog, da se od leta 1979 do 1982 poveča prispevna stopnja za vzgojo in izobraževanje za 0,39 %. S temi sredstvi bodo pokrili manjkajoča sredstva za investicijo in obveznosti, ki bodo sledile iz prenostitvenih in drugih kreditov, ki so že in bodo najeti v ta namen še letos ali v začetku prihodnjega leta. Pri izračunu za povečanje stopnje prispevka so predlagatelji izhajali iz 18 % vsakoletnega povečanja bruto osebnih dohodkov, ki so osnova za formiranje sredstev izobraževalne skupnosti in iz manjkajoče obveznosti do pokritja investicije. Pri tem so izhajali iz tega, da skupna manjkajoča sredstva znašajo 35.413 din, ker je potrebno pokriti tudi obresti za premostitveni kredit (23.772.000 din) in obresti na ostale že najete kredite.

V razpravi, ki je sledila, je eden od razpravilalcev menil, da je bil projekt šolskega centra Plavž dosti neodgovorno in površno planiran. Kajti predračunska vsota, predvidena v odloku o razpisu referendumu februarja 1976, je znašala 80.000.000 din in se je na osnovi prikazane finančne situacije povečala kar za 50.290.000 din. Seveda je ta vsota znatno nižja, ker so tudi, oziroma bodo tudi sredstva zbrana s samoprispevkom večja za več kot 100 %. Predvideno je bilo namreč, da bo s samoprispevkom zbranih 55 milijonov dinarjev, po izračunu prikazanem v poročilu, pa bo zbranih kar 116.544.000 din. Če se sredstva iz samoprispevka ne bi toliko povečala, oziroma brez upoštevanja tega povečanja, je prvotna investicijska vsota večja kar za 135.610.000 din ali 170 %. Vendar pa je to dejstvo in potrebno se bo dogovarjati za ustrezno rešitev problema. Menil je, da ob dejstvu, da se skupna poraba ne bi smela bistveno povečevati iznad dogovorjenih okvirjev družbenega načrta, povečanje prispevne stopnje za izobraževalno skupnost pomeni obenem znižanje stopnje ostalim interesnim skupnostim. Zato je menil, da bi se morali odločiti za bolj postopen prehod osnovnih šol na celodnevne šole, kajti to bistveno podražuje šolanje in z zmanjšanjem tempa prehoda bi lahko dobili del manjkajočih sredstev. Dejstvo je namreč, da imamo v občini že s tem šolskim letom okroglo 50 % vseh učencev v celodnevni osnovni šoli, medtem ko je bilo v SR Sloveniji v preteklem šolskem letu le 4,6 % oddelkov, do leta 1980 pa je v SR Sloveniji predvideno najmanj 25 % oddelkov. Še toliko bolj, ker prehod na celodnevno šolo zahteva dovolj usposobljenih pedagoških delavcev za delo v oddelkih podaljšane bivanja, ki bi bili sposobni prevzemati ce-

lovito vzgojnoizobraževalno vlogo v celodnevni šoli pa tudi kadre za svobodne dejavnosti in končno da se prehajanje na celodnevno šolo, povezuje z bitko za nove družbeno-ekonomske odnose, z boljšimi vzgojnoizobraževalnimi rezultati in podružbljanjem vzgoje in izobraževanja. Poudaril pa je tudi, da je ob vsem tem, še vedno odprto vprašanje zelo slabih pogojev dela v osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli, v šoli na Blejski Dobravi, katerih adaptacija je predvidena s srednjeročnim družbenim planom občine in končno, da je še popolnoma nerešeno vprašanje gradnje posebne osnovne šole. Menil je, da bi z nekoliko počasnejšim prehodom na celodnevno osnovno šolo, ki ostaja še vedno končni cilj vseh prizadevanj, izobraževalna skupnost lahko oddvojila več sredstev za investicije.

Drug govornik je menil, da je potrebno zadržati zastavljeni kurz prehajanja na celodnevno osnovno šolo in glede tega ni soglašal s predgovornikom, čeprav je v isti sapi dejal, da je potrebno videti kaj povečana prispevna stopnja pomeni v skupni bilanci sredstev za skupno porabo. V razpravi je bilo tudi rečeno, da se bo predsedstvo zelo težko opredelilo za katerokoli varianto, ker ne ve, kakšne posledice prinaša za 0,39 % povečana prispevna stopnja za izobraževalno skupnost in se je o tem potrebno dogovarjati in usklajevati to z ostalimi interesnimi skupnostmi. Seveda pa so posamezniki tudi menili, da imajo mnenja prvega govornika korenine v nedoslednosti pri uresničevanju že sprejetih sklepov o prehajanju na celodnevno osnovno šolo. Izrečenih je bilo tudi več mnenj, da bi manjkajoča sredstva poiskali iz drugih virov.

Kakorkoli že, pri vsem tem ne bi smeli pozabljati, da imamo nasprotno pretirano visoko splošno in skupno porabo in da se bo potrebno dogovarjati z delavci v neposredni proizvodnji za eventualna dodatna sredstva za dograditev šolskega centra na Plavžu. Pred seboj pa bi morali imeti tudi usklajen razvoj tako vzgojno izobraževalne dejavnosti, kakor ostalih družbenih dejavnosti v občini in to, da družbeno ni sprejemljivo, da večji del osnovnega šolstva v občini razvijamo v celo-

dnevno šolo, del pa pustimo, da dela v težkih delovnih pogojih. Najbrž sprejeti sklepi o prehajanju na celodnevno osnovno šolo niso zasledovali tega. Razen tega pa ne bi smeli pozabiti na obljube, oziroma sprejete obveznosti ob referendumu v zvezi adaptacije osnovne šole na Koroški Beli in Blejski Dobravi, čeprav je dejstvo, da je šolski center na Plavžu potrebno dograditi v sprejetem konceptu, ki bo dovoljeval prehod na celodnevno osnovno šolo.

Ob sklepu živahne in tu in tam zelo nasprotujoče razprave so sklenili, da je potrebno z gradnjo šolskega centra na Plavžu nadaljevati in poleg premostitvenega kredita, za kar naj bi bila po predlogu izobraževalne skupnosti osnova povečana prispevna stopnja, iskati še druge možnosti ali v obliki kreditov ali v obliki sredstev iz drugih virov. Za povečanje prispevne stopnje pa se je potrebno dogovarjati z ostalimi interesnimi skupnostmi v okviru skupne bilance sredstev za skupno porabo.

V nadaljevanju seje so obravnavali predlog oddelka za gospodarstvo, plan in finance, oziroma izvršnega sveta skupščine občine v zvezi s pomočjo prizadetim po neurju s točo na območju krajevnih skupnosti Dovje - Mojstrana in Javornik - Koroška Bela. Škoda na obeh območjih so ocenjevale posebne komisije krajevnih skupnosti, ki so oblikovale tudi predlog pomoči. Izvršni svet skupščine občine je v zvezi s tem sprejel sklep, da se iz rezervnega sklada proračuna občine odobri 150.000 din kot pomoč občanom v obeh krajevnih skupnostih. Oddelke za gospodarstvo, plan in finance naj tistim občanom, ki imajo status kmeta in jim je to edini vir preživljanja, sanira 90 do 100 % ugotovljene škode, tistim občanom, ki pa jim je kmetijstvo samo dodatni vir zaslужka, pa se povrne 30 do 50 % ugotovljene škode. Oddelke bo sredstva uporabil po predlagani specifikaciji, to je za regresiranje porabe živinske krme, za regresiranje porabe semenskega krompirja in za regresiranje porabe umetnih gnojil. Izvršni svet je tudi sklenil, da naj davčna uprava pri obravnavanju vlog za odpis ali zmanjšanje davka od kmetijstva upošteva otežen položaj prosilcev, pri odločanju o teh vlogah pa naj upošteva obstoječe pravne predpise.

Predsedstvo je sicer v celoti soglašalo z že sprejetimi sklepi izvršnega sveta skupščine občine, vendar so bili nekateri mnenja, da bi se morali o pomoči preje dogovarjati v SZDL in na osnovi politične opredelitve naj bi potem izvršni svet nadalje ukrepal.

Ob sklepu le še to, da bi morali tako na sejah predsedstva kakor tudi v drugih organih še bolj gojiti in razvijati boj mnenj v iskanju najboljših rešitev in ne dovoljevati, da se boj mnenj kakor koli duši.

BORCI PRED NOVIMI NALOGAMI

Osrednja pozornost na seji predsedstva občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Jesenice, ki je bila pretekli teden, je bila namenjena obravnavi akcijskega programa občinskega odbora za naslednje obdobje. Nov akcijski program, ki so ga člani na včerajšnji seji sprejeli, obsega 23 poglobitvenih nalog, ki čakajo jeseniško borčevsko organizacijo v prihodnje.

V razpravi so člani dali še poseben poudarek negovanju tradicij narodnoosvobodilne borbe, predvsem so se zavzeli, da se čimprej sprejme družbeni dogovor o varstvu spomenikov, spominskih obeležij, grobišč in grobov borcev ter da se pripravi dokončen seznam obeležij in grobov.

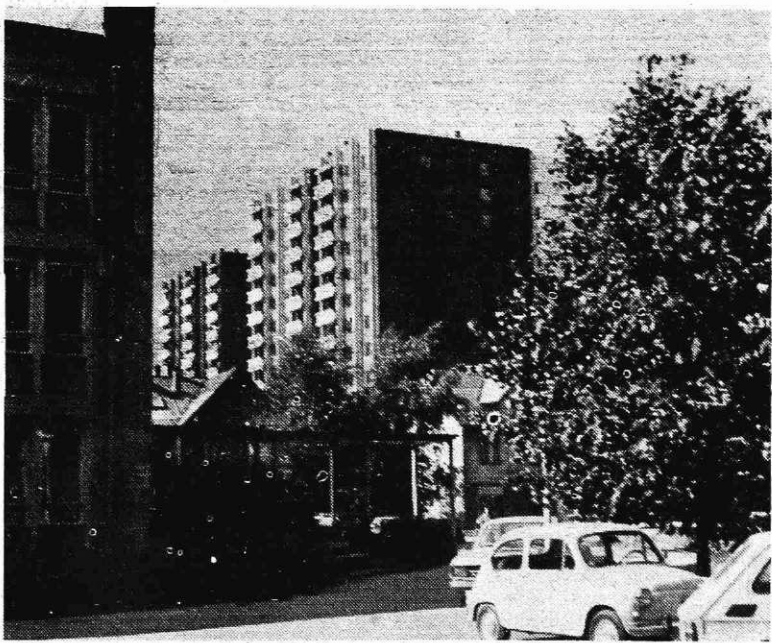
V programu je nadalje še vrsta nalog, obnavljanje spomenikov in spominskih obeležij, krepitev in razvoj

sodelovanja z borčevskimi organizacijami pobratenih občin Valjevo in Trbovlje. Koroške in slovenske Benečije, razen tega pa se bodo zavzemali tudi za boljše in bolj poglobljene delegatske odnose ter za večjo aktivnost vseh članov jeseniške borčevske organizacije.

Akcijski program razen tega obsega še programe vseh devetih komisij, ki delujejo pri občinskem odboru.

Na včerajšnji seji so člani predsedstva obravnavali tudi predloge za posebno delovno dobo borcev narodnoosvobodilne borbe, ki jih je pripravila komisija, ki deluje pri občinskem odboru. Ugodno so rešili 18 primerov. Ob koncu pa so poslušali še poročilo z zadnje seje republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije.

J. R.

Zadnja dograjena stolpnica na Plavžu čaka nove stanovalce

UMRLA JE ADELA KOPRIVEC

V ponedeljek popoldan so na ljubljanskih Zalah pokopali Adelo Koprivec, dolgoletno članico javorške Svobode.

Adela Koprivec je bila rojena 14. decembra 1914 v Ljubljani. Mladostna leta je preživela na Koroški Beli, s 17 leti pa je bila že vključena v vrste javorške Svobode. Bila je med pobudniki za ustanovitev mešanega pevskega zbora in dramatskega oddelka javorške Svobode. V obeh oddelkih je sodelovala od začetka pa vse do razpustitve DKD Enakost v letu 1940. Kot igralka je sodelovala pri prvi uprizoritvi prve igre Poslednji mož, ki so jo zaradi nasprotovanja takratnih oblasti odigrali pri svečni razsvetljavi. Adele Koprivec se spominjamo tudi v drugih vlogah, med

njimi je uspešno nastopila v Moškričevih Rdečih rožah, sicer pa je obiskovala predavanja in druge akcije, ki jih je pred drugo-svetovno vojno organizirala javorška Svoboda v dvorani pri Koniču.

Bila je članica napredne organizacije Zveze delavskih žena in deklet in sodelovala z drugimi ženami v akciji ob veliki kovinarski stavki na Javorniku. Dolgo vrsto let je sodelovala s Francetom Mencingerjem, Janezom Šmidom, Edijem Giorgionijem, Marjanom Kavalajem, Zofko Traven in drugimi. Med drugo svetovno vojno je kot aktivistka OF podpirala NOB, v povojnih letih pa je kljub rahlemu zdravju sodelovala s koristnimi nasveti v vrstah DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Kor. Bela. Ima veliko zaslug, da je o delovanju javorške Svobode in Enakosti v letih pred drugo svetovno vojno, ohranjenega veliko zgodovinskega gradiva.

Vsem, ki so jo poznali, bo ostala še dolgo vzor prizadene igralka in pevke v vrstah javorške Svobode.

POMEMBNI SKLEPI SEKRETARIATA OK ZRVS

Na zadnji seji sekretariata občinske konference Zveze rezervnih vojaških starešin Jesenice, so največ pozornosti posvetili programu dela za jesensko in zimsko obdobje.

Komisija za strokovno vzgojo mora čimprej pripraviti analizo o izvedbi izpitov. Za vse zamudnike člane RVS bodo ponovni izpiti v soboto, 7. oktobra ob 8. uri. Sprejeli so tudi sklep, da se po vseh krajevnih organizacijah organizirajo predavanja na temo: »Vojaško politična situacija SFRJ s poudarkom na obisk kitajske delegacije in na bližnji srednjevzhodni krizi«.

Pri komisiji za družbeno dejavnost so formirali odbor za izvedbo proslave dneva JNA. Komisija bo sestavila tudi šestčlansko ekipo za tekmovanje LAP v počastitev dneva republike. Komisija za informativno dejavnost bo tudi v bodoče sodelovala s prispevki v glasilih, radiu in ostalih občilih. Akcija Naša Oramba v vsako družino se mora nadaljevati. Delo komisije se mora razširiti na vse člane komisije. Predsednik te komisije bo naredil s predsedniki ostalih komisij občinske konference

ZRVS pregled dosedanjega dela in objavil v dnevnem tisku.

Aktiv ZK se bo moral bolj odgovorno zavedati svojih nalog in poživiti delo v aktivu.

Zaradi premajhne aktivnosti kadrovske komisije je bil sklep sekretariata, da se skliče seja kadrovske komisije in se ji predloži program dela. Seje naj se udeležita tudi predsednik in podpredsednik predsedstva.

V delo komisij je treba pritegniti mlade rezervne starešine za uvajanje v delo in povezavo z mladinsko organizacijo.

Na zahtevo sekretariata se bodo v kratkem sklicali odbori krajevnih in osnovnih organizacij z namenom, da obravnavajo načrt dela za leto 1978. Enako se zahteva tudi od vseh komisij po krajevnih in osnovnih organizacijah.

Sekretariat se bo tudi prizadeval, da se aktiv Bl. Dobrava, v katerem vlada pravo mrtvilo, formira v osnovno organizacijo RVS. Pri formiranju osnovne organizacije pa naj svojo vlogo odigra tudi krajevna organizacija ZRVS Javornik Koroška Bela.

Jože Urh

ZAKAJ PONUDBA JESENIŠKE BOLNICE NI SPREJETA?

Ob prebiranju odgovorov, na pripombe na samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, ki so bili objavljeni 24. avgusta 1978 v Zvezarju številka 32, razmišljam o naslednjem:

Glede na to, da zavarovanci zelo veliko dajemo od svojega osebnega dohodka za socialno in zdravstveno varstvo, da so tudi izdatki zdravstva precejšnji, me zanima ponudba, ki je navedena v odgovoru splošne bolnišnice na Jesenicah, v kateri je rečeno, da so ginekologi bolnišnice ponudili zdravstvenemu domu Jesenice, da »brezplačno delajo v njegovih dispanzerjih«. Takšna ponudba je bila dana tudi na zasedanju obeh zborov občinske zdravstvene skupnosti dne 21. 11. 1977. Taka ponudba je zelo velikodušna in po mojem mnenju brez vsakega oklevanja in pomisleka sprejemljiva. Čudim se, da zdravstveni dom tako velikodušno ponudbe ni sprejel.

O službi za zdravstveno varstvo žensk se v naši občini že več let pogovarjamo. Približno dve leti ima zdravstveni dom stalnega specialista ginekologa pa me čudi, zakaj je po-

nudba za brezplačno delo aktualna sedaj in ni bila aktualna pred leti, ko je bila čakalna doba neprimerno daljša in ko so delali v teh dispanzerjih zdravniki iz splošne bolnišnice na Jesenicah.

Humano je biti krvodajalec in dati kri, humano pa bi bilo tudi to, da bi ob trenutnem finančnem stanju zdravstva kdo naredil kaj zastonj. Brezplačna pomoč se ponuja! Kdo jo nudi, naj javnost zve za tega humanista! Seveda pa spet razmišljam, da ta »brezplačnost« ne bi šla na škodo njegovega rednega dela.

Ob tako aktualnem vprašanju kot je to, pričakujem odgovor od tistih, ki so brezplačno pomoč nudili, kot od tistih, ki je niso sprejeli in zakaj, pa tudi od tistih, ki znajo žolčno debatirati o tej problematiki, toda žal samo debatirati, ne pa javno spregovoriti.

In še to! Ob primerjavi graditve novega obrata na Blejski Dobravi in prizidka bolnišnice, se mi postavlja nešteto vprašanj. Ali bo spregovoril izvajalec ali investitor ali pa v imeu obeh gradbenih odbor. Čas je že, da se namreč izboljšajo pogoji dela zdravstvenih delavcev.

A.

LOVSKO SREČANJE NA PRISTAVI

Lovska družina Jesenice je 24. septembra priredila lovsko srečanje svojih članov in njihovih sorcev na Pristavi v Javorniku. Vreme je bilo zelo naklonjeno tako, da smo lahko izvedli kar smo imeli na programu.

Najprej smo med seboj preizkusili strelske sposobnosti z malo kalibrsko puško. Streljanja se je udeležilo kar 30 članov, oziroma lovcev. Med njimi tudi dva najstarejša lovca in sicer Albin Praprotnik (77 let) in Janez Bohinc (75 let) ter doseglja zadovoljive rezultate. Kot tudi vsi ostali so tudi pripravniki dosegli zadovoljive rezultate. Prvo mesto je osvojil Božo Resman (od 100 možnih 77 krogov), drugi je bil Andrej Taučar (77 krogov) tretji Stanko Krmelj (71 krogov) itd. Predsednik Niko

Bernard je nato v krajšem nagovoru pozdravil vse navzoče kakor tudi povabljenе goste iz krajevne skupnosti Javornik - Koroška Bela in pašniške skupnosti. Za tem je razdelil nekaj priznanj članom lovске družine za jubilejna leta in dolgoletno vestno delo v lovski družini. Dva lovca sta prejela tudi lovška čuvajska značka.

Sledil je srnjakov golaž, ki ga je odlično pripravila Vida na Pristavi. V popoldanskih urah pa so lovci izmenjali svoja mišljenja, seveda pa ni manjkalo niti lovске latinščine in razšli smo se v zelo dobrem vzdušju. Želja vseh lovcev je, da bi bilo takih srečanj še več, ker le na tak način bomo utrjevali lovsko tovarstvo, v lovski družini.

Stanko Krmelj

SEJA SVETA KS DOVJE-MOJSTRANA

Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti Dovje - Mojstrana so člani obravnavali vrsto pomembnih zadev. Po pregledu izvršenih del in nalog v zadnjem obdobju so najprej obravnavali dokumente za prostorsko planiranje. Razlago o prostorskem planiranju je zbranim podal predstavnik biroja za urbanizem in stanovniška vprašanja z Jesenic. V kasnejši razpravi so člani sveta podprli pripravo prostorskega planiranja, poudarili pa so, da se je v sedanjih praksah prenehalo upoštevati mnenje kmečkega prebivalstva in sicer predvsem zaradi specifičnosti, ki obstajajo v Gornjesavski dolini. Te pripombe in predloge bo skušala najugodnejše rešiti komisija, ki so jo imenovali pri svetni in je v teh dneh že začela z delom.

Nadalje so na seji potrdili program obrambnega dne, ki ga bodo izvedli v celotni krajevni skupnosti. Na njem bodo sodelovali vsi organi krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije, društva, osnovna šola 16. december in pripadniki Jugoslovanske ljudske armade.

Za tem so člani sveta sprejeli program investicijskih del za leto 1979. V programu je zajetih trinajst novih investicijskih nalog, nekaj pa je tudi prenešenih iz letošnjega programa, ki so še v izvajanju. Med največje investicije v prihodnjem letu v krajevni skupnosti Dovje - Mojstrana sodi montaža javnih telefon-skih govornic, ureditev kanalizacije na Dovjem in v Mojstrani, izdelava projektov in gradnja druge vlečnice, kontejnerska ureditev odvoza smeti na Dovjem in še vrsta drugih stalnih vzdrževalnih del. Člani sveta so poleg tega na seji obravnavali tudi nadaljnjo izgradnjo smučarskih vlečnic v Mojstrani. Poudarjeno je bilo, naj ta akcija poteka po že sklenjenem sporazumu med turističnim društvom in hotelskim podjetjem Gorenjka - temeljna organizacija Žižnice.

Ob koncu seje so reševali še vloge občanov in ugodno ocenili delo komisije, ki je ocenjevala škodo ob polni toči na območju krajevne skupnosti.

J. R.

JESENIŠKI GLEDALIŠČNIKI NA RAVNAH

V okviru letošnjega srečanja dramskih skupin delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne bodo člani amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenic v sredo, 11. oktobra, gostovali na Ravnah z Benediktijem HVARČANKO.

V ponedeljek, 9. oktobra, bodo ob 19.30 HVARČANKO ponovili v gledališki dvorani na Jesenicah za jeseniške gledalce.

PIONIRJI PO NEKDANJH KURIRSKIH

Lepo zgodnje jesensko jutro je obetalo, da bo razpoloženje preraslo v pričakovanja. Saj je vendar naš praznik! Zbrali smo se pred šolo, odkoder smo v spremstvu učiteljev in nekdanjih borcev krenili po znanih kurirskih poteh v Medji dol.

Tovariši borci so nam povedali marsikaj zanimivega. V mislih smo bili partizanski kurirji, ki previdno odkrivajo skrivne poti in varno nosijo zaupano jim pošto. Kljub naporni poti smo kar prehitro prišli do nekdanje kurirske postaje G 22, od tam pa smo se napotili še k spomeniku padlim kurirjem v Medjem dolu. Počastili smo njihov spomin in vsak je tiho obljubil, da bo vreden sin naroda, za katerega so oni dali življenje. Pohod se je nato nadaljeval na Pristavo, kjer smo se srečali z ostalimi sošolci, ki so prišli po krajši poti.

Na ta dan, na dan pionirjev pa so imeli delegati šolske skupnosti svojo prvo redno skupščino, na kateri so kritično pretresli delo v preteklem šolskem letu in sprejeli delovne naloge za letošnje leto. Poseben poudarek so dali obljubi za ohranjanje tradicij NOB in raziskovanje zgodovine našega kraja. To je samo del nalog, ki smo si jih učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB zadali ob preimenovanju šole. Se en pomemben kulturni dogodek sovpada s praznovanjem pionirskih dne. V četrtek smo namreč v avli šole slovesno odprli razstavo na temo Kurirske zveze med NOB na Gorenjskem. Gradivo za razstavo nam je posodil Gorenjski muzej v Kranju, za kar se mu tudi na tem mestu toplo zahvaljujemo.

Simona Anderlič - novinarski krožek OŠ Karavanskih kurirjev NOB - Koroška Bela

ZA DAN PIONIRJEV K SPOMENIKU TALCEV

V petek, 29. septembra, smo se ob 8. uri zbrali pred šolo. Od tam smo se odpravili po cesti Toneta Tomšiča, potem pa po glavni cesti do Most. Najprej smo šli do spomenika talcev. Tam smo se pogovarjali o NOB. Tovarišica nam je povedala, da so partizani zažgali most in zato so se Nemci znesli nad golorokimi ljudmi. Trideset talcev so pripeljali do požganega mostu. Ko so jih dali iz tovornjaka, sta dva ušla. Vendar so enega ujeli in ga ustrelili, drugi pa se je skril pod mlin in kasneje odšel na Jelovico v partizane, kjer je kasneje padel. Od spomenika smo odšli do bližnje gostilne, kjer smo pomalicali. Nato smo se po isti poti vrnili domov.

Dan pionirjev smo praznovali tako, da smo obiskali eno izmed zgodovinskih obležij NOB in spoznali delček naše revolucije.

Klemen Gričar, OŠ Prežihov Voranc, 5. c razred

Z otvoritve kolektivne razstave slikarjev iz Domžal (Foto B. Blenkuš)

TEČAJ VOZLANJA

Odsek ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar nadaljuje s svojo programsko dejavnostjo - razvijanjem in negovanjem ročnih del, ki izhajajo iz neizčrpne zakladnice ljudskega oblikovanja za praktične in okrasne namene. Tako bodo v ponedeljek, 9. oktobra, pričele z novim tečajem, katerega se bo udeleževalo 20 rednih članic odseka, s tečajem vožnja ali kakor s tujo besedo pravijo - makramé. Tako trem tečajem kvačkanja, tečaja vožnja in tečaja klekljanja, dodajamo še tečaj vožnja.

Vožnje sodi med najstarejše načine ročnega dela. Znano je namreč, da so že stari narodi vozili iz pramen, ki so jih dobivali iz živalskih kož in rastlinskih vlaken, pasove, naglavni nakit, lovske torbe, ribiške mreže in razne druge praktične in okrasne predmete. Med začetnike okrasnih vožlov pa štejemo Kitajce in Japonce. To ročno delo se je kasneje vse bolj izpopolnjevalo in se v dobi renesance in rokokoja, razvilo že v pravo umetnost. Iz tega kratkega opisa lahko povzamemo, da vožnje pomeni iz različnih vožlov in iz različnih materialov izdelovanje številnih praktičnih in okrasnih predmetov.

Naj pri tem dodamo, da odsek ročnih del, razen kratkega poletnega premora, deluje vse leto v obliki rednega tedenskega krožka, v katerem izdeluje praktične in okrasne predmete iz tehnik, ki so jih članice osvojile na tečajih pa tudi iz drugih.

Vsekakor aktivnost odseka pomeni pomembno osvežitev na področju ženske aktivnosti pa tudi pri ohranjanju in razvijanju kvalitetnih ročnih del, ljudske umetnosti.

VEČER LJUDSKIH PLESOV NA DOVJEM

V soboto, 30. septembra, je bil v dvorani kulturnega doma na Dovjem večer ljudskih pesmi in plesov, ki ga je pripravilo kulturno-umetniško društvo Jaka Rabič Dovje - Mojstrana kot uvodno prireditev delovanja društva v novi sezoni. V programu sta nastopili domača folklorna skupina in kot gostje - folklorna skupina iz Obreža pri Ormožu. Najprej je domača folklorna skupina zaplesala splet gorenjskih plesov, v drugem delu pa so plesalci iz Obreža predstavili stare ljudske običaje in ples z njihovega območja.

Nastopa obeh skupin sta izredno navdušila gledalce v žal ne preveč polni dvorani kulturnega doma na Dovjem.

Po končanem nastopu se je med člani obeh folklornih skupin nadaljevalo družabno srečanje. Naj ob tem dodamo, da imata obe folklorni skupini že več kot leto dni redne stike, ki so jih navezali lani na reviji folklornih skupin v Zagrebu, kjer sta skupini zastopali Slovenijo z izvirnimi ljudskimi plesi.

Člani folklorne skupine z Dovjega so letos že z uspehom nastopili v Obrežu, v soboto pa so člani skupine iz tega kraja vrnili obisk. Med člani

obeh skupin je bila v soboto večkrat izražena misel, da bi se folklorni skupini z Dovjega in Obreža pobratili.

Ob koncu izredno uspešnega srečanja obeh folklornih skupin smo za kratko mnenje zaprosili vodjo folklorne skupine iz Obreža Tilko Kolarič, ki je dejala:

»Izredno smo bili vsi člani folklorne skupine zadovoljni z gostitelji. Kljub temu, da je bilo tukaj izredno slabo vreme, nam to ni skalilo veselja. Mislim, da se naše vezi iz leta v leto bolj poglobljajo in mislim, da bo že kmalu prišlo do pobratenja obeh folklornih skupin. Naša skupina je tokrat prvič nastopila na Gorenjskem in v imenu vseh lahko rečem, da se z najlepšimi vtisi vračamo nazaj v Obrežje.»

P. S. Upravni odbor KUD Jaka Rabič Dovje - Mojstrana izražlja to priložnost in se zahvaljuje vsem, ki so pomagali, da je srečanje obeh folklornih skupin resnično uspelo. Zahvala gre predvsem tistim, ki so v hotelu Triglav skrbeli za pogostitev članov folklorne skupine iz Obreža in vsem tistim, ki so goste sprejeli na domovih in jim ponudili prenočišče.

J. Rabič

V PRVEM POLLETJU 2,3 KNJIGE NA OBČANA

V jeseniški občini opravlja knjižničarsko dejavnost občinska knjižnica Jesenice s svojimi oddelki na Jesenicah in podružnicami v Kranjski gori, Gozd Martuljku, na Dovjem, Hrušici, Javorniku in Žirovnici, za katere opravlja matično dejavnost.

V letošnjem prvem polletju so v knjižnici kupili 1111 izvodov novih knjig, načrtovali pa so jih 1425. Za to so porabili 91.637 din, načrtovali pa so 210.000 din.

Povprečna cena nove knjige je bila 82,48 din, kar kaže, da je knjižnica kupovala predvsem cenejše knjige. Razen tega so v knjižnici dobili še 352 knjig od kulturne skupnosti Slovenije, načrtovali pa so jih 800.

V letošnjem prvem polletju so izposodili 31.984 izvodov knjig ali 48,7 odstotka načrtovanih, tako da je prišlo 2,3 knjige na prebivalca jeseniške občine. Stevilo bralcev se v letošnjem prvem polletju ni povečalo, ob tem pa velja poudariti, da matično knjižnico še vedno pestijo prostori in je še vedno brez čitalnice.

Rk

PRIJETEN KONCERT »IZ NAŠIH KRAJEV« V BREZNICI

V soboto, 30. septembra, je bil, čeprav je bilo kot iz šafa, v povsem polni dvorani na Breznici koncert »Iz naših krajev«, ki so ga izvedli v organizaciji Radia Ljubljana, Ljubljanske banke in DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica - Breznica, glasbeno instrumentalne skupine ožjega in širšega območja.

V izredno zadovoljstvo poslušalcev sta zelo uspešno nastopila domači vokalni oktet pod vodstvom Marjana Jemca in dekliški pevski zbor pod vodstvom Slavka Mežika. Vse priznanje sta požela tudi zabavno glasbeni instrumentalni ansambel Terca in kvintet bratov Zupan iz Trčiča ter zabavno glasbeni ansambel Gorenjci iz Radovljice. Program sta dopolnili domačinki v duetu s harmoniko Mojca Legat in Lili Cop, učenke Rada Kleča na jeseniški glasbeni šoli.

Naselja te krajevne skupnosti in številne literarne in druge pomembne Slovence, ki so se rodili in zrasli na tem območju, je zelo lepo predstavil Zdravko Mežek, predsednik sveta krajevne skupnosti. V prijetnem dialogu o čebelah je sodeloval znan rejec matic Ciril Jalen. Celotno podajanje je zanimivo in prijetno povezoval gledališki igralec Brane Ivanec. Kot je navada, sta bila tudi na tem koncertu izžrebana dva udeleženca prireditve, ki sta prejela hranilno knjižico z začetno vlogo Ljubljanske banke.

B.

»VČASIH SMO ŽIVELI BOLJ SKROMNO«

V Kranjski gori živita zakonca Lenka in Peter Jakelj ali po domače Smrlinekova mama in ata, ki sta najstarejša domačina. Lenka je 15. avgusta dopolnila 96 let svojega življenja. Peter pa jih bo imel 31. oktobra 92 let. Ko sem ju obiskal, je mati še brez očal pletla nogavice, ata pa si je krajšal čas z izdelovanjem miniaturne hišice.

»Veste, včasih smo živeli bolj skromno in revno, toda bilo je bolj veselo,« je začela s svojimi spomini iz otroških let Lenka. »Nismo hodili na ples, starši pa so bili bolj strogi

in odločni. V šoli sem bila med najboljšimi, najbolj mi je bil pri srcu zemljepis, rada pa sem se učila tudi pesmic.»

Tudi za Titov rojstni dan Lenki žilica ni dala miru. Mož Peter je naredil miniaturno hišico, poleg hišice pa je postavil drevo, na katerem je bil divji petelin. V hišico sta dala čestitko, katero je napisala Lenka in vse skupaj poslala v Beograd tovarišu Titu. Čez nekaj dni sta dobila pismo, v katerem se Tito zahvaljuje za darilo in obema želi še mnogo let skupnega življenja.

Lenka pravi, da se je spomin še drži in da je zdrava, le bolj slabo sliši in nekoliko slabše vidi. Rada bi dočkala sto let svojega življenja.

»Kar precej ur je treba, da je lesena bajtica narejena,« pravi Peter, ki je bolj redkobeseden kot Lenka. »Pri tem opravi mora biti seveda spreten, imeti moraš nekaj smisla in veselja do dela. Prodaj jih pa ne, kajti v njih je toliko truda, da nikoli ni poplačan. Miniaturne hišice hranim za svoje vnuke, da bodo imeli lep spomin na starega očeta. Pa še eno veselje imam, harmoniko. Spremljala me je na fronto v prvi svetovni vojni, z mano je bila v Rusiji, na Soški fronti in še marsikje. Vedno sem bil zaradi nje bolj v zadledju, harmoniki in pa iznajdljivosti se imam zahvaliti, da sem z vojne odnesel celo kožo.«

Peter še vedno rad raztegne svojo »fraztonarico«, njegovi še vedno spretni in gibčni prsti pa privabijo poskočne polke in valčke, ki so že zdavnaj izginili v pozabo.

Lenka in Peter Jakelj sta lansko pomlad praznovala šestdeset let skupnega življenja, želita si, da bi jih skupaj še več.

A. Kerštan

TUDI PIONIRJI TRIGLAVSKEGA ODREDA SO PRAZNOVALI

V petek, 29. septembra smo praznovali vsi pionirji. To je dan, ko na vseh šolah pripravimo pionirske konference.

V našem odredu smo se na letošnjo konferenco dobro pripravili. V vsaki razredni skupnosti in v vsakem krožku smo izvolili delegate. Naročili smo jim, kaj naj poročajo na konferenci. Ni bilo lahko pripraviti poročila o delu za vse šolsko leto. Akcij in nalog je bilo veliko, zato smo izbirali najpomembnejše.

Pionirska konferenca je bila v učilnici, ki je za ta dan spremenila vsakdanjo podobo. Borut Miklič, učenec 6. razreda je otvoril konferenco in pozdravil 40 delegatov in gostov. To pot so bili gostje naši učitelji, oz. mentorji. Obširen dnevni red je zahteval hitro delo. Delovna predsednica je bila osmošolka Jožica Košir. Kar spretna je bila pri svojem delu.

Kaj smo delali v lanskem šolskem letu? Kdo bi se vsega spomnil! Delegati iz razrednih skupnosti in iz krožkov so poročali. Nam je res uspelo opraviti toliko nalog? Seveda! Šolsko leto je bilo dolgo in tudi nas je le toliko, da zmoremo marsikaj.

Vključili smo se v jugoslovanske pionirske igre, ki so vsebinsko zasledovale področje: NARAVA, ZDRAVJE, LEPOTA.

Vsi učenci od 3. do 8. razreda smo sodelovali v tekmovalstvu in znanju iz vsele šole, sodelovali smo v kvizu TITO, REVOLUCIJA, MIR, pripravili smo deset prireditev, izvedli veliko več očiščevalnih in delovnih akcij, zbrali deset ton starega papirja, dobili priznanje OF za sodelovanje s krajevno skupnostjo na vseh področjih. Tu so se mladi foto-

grafi, likovniki, športniki, novinarji in drugi z opravljenimi nalogami. Kdo se ne bi veselil uspehov!

Pred nami je novo šolsko leto, nove naloge in dolžnosti. Vemo, naša najvažnejša naloga je učenje. Potrudili se bomo, da bo tudi naš prosti čas prijetno porabljen. Delo v krožkih nas vabi. Prav za vsakega se najde razvedrilo.

Delegati so prebrali delovne načrte za to šolsko leto. Obetajo se nam kar zanimive oblike dela. Načrti so pestri in vabljivi.

Izvolili smo še nov odbor šolske skupnosti učencev in pionirski odbor. Upamo, da smo dobro izbrali, saj so kandidati z veseljem sprejeli dolžnosti.

Ob zaključku konference smo se našim mentorjem zahvalili za pomoč. Ker tudi v tem letu ne bomo zmogli vsega dela brez njih, smo jih poprosili za sodelovanje.

Po konferenci smo organizirali še turnir v košarki za višje razrede. Mlajši šolarji pa so obiskali spominska obeležja na Velikem bregu in na Dovjem.

Obiskali so tudi Mlakarjevo hišo, hišo, kjer so se pred decembrsko vstajo zbirali uporniki. Mlakarjeva mama jim je s ponosom pripovedovala o svojih svakih: Lojzu, Jaku, Maksu in Mirku. Želeli so svobodno domovino, zato so zanj darovali vse, svoje življenje.

Kako dragocena je naša svoboda. Tudi na to smo pomislili, ko smo sestavljali nove delovne načrte. Negovali in razvijali bomo tradicije NOB. Potrudili se bomo, da bo naš jutrišnji dan še lepši.

Pionirji osnovne šole »16. december« - Mojstrana

GLASBENA MLADINA V JESENIŠKI OBČINI

Glasbena mladina se je v Sloveniji, še posebej pa v Jugoslaviji, že dobro uveljavila, saj v naši republiki proslavljammo 10-letnico delovanja, v Jugoslaviji pa celo 25-letnico delovanja glasbene mladine.

Naloge glasbene mladine so predvsem, da z vso zavzetostjo in doslednostjo razvija kulturno in še posebej glasbeno življenje in ustvarjalna hotenja mladih z namenom, da postane kultura in z njo umetnost v celoti last mladih generacij in tako vse samoupravne socialistične družbe. Razen tega si glasbena mladina prizadeva tudi za uresničevanje kulturnih in še posebno glasbenih želja in potreb članov ter okolja, kjer mladi delajo, žive in to enakopravno, ne glede na materialne in siceršnje možnosti posameznega okolja.

Tudi v jeseniški občini je glasbena mladina dosegla v preteklem šolskem letu velik napredek in pričakujemo lahko, da bo v letošnjem letu dosegla še večji razmah.

Za nižjo stopnjo osnovnih šol so v tem času pripravili 20 koncertov, poslušali pa so jih učenci na vseh jeseniških osnovnih šolah. Tudi za učence višjih razredov osnovnih šol so pripravili 20 koncertov.

Na srednjih šolah so uspeli organizirati le ogled filma Čarobna piščal, ki si ga je ogledalo približno 1.000 dijakov, vse prireditve pa si je v preteklem šolskem letu ogledalo 18.000 mladih v občini.

Ob tem v občini ugotavljajo, da je glasbena mladina v Jesenici s svojim programom uspela le delno poseči na področje predšolske glasbene vzgoje. Organizirali so seminar za vzgojiteljice, razmnožili so Cicanove urice, koristen program glasbene vzgoje za predšolske otroke, ki so ga prejele vse vzgojiteljice v vrtcih ter učiteljice, ki uče v prvih dveh razredih osnovne šole, dlje pa žal niso prišli predvsem zaradi nerazumevanja koncepta »glasbenih vrtcev«.

Letos je na kvizu glasbene mladine »Novi akordi« sodelovalo pet ekip, ki so med 57 ekipami iz Slovenije, Hrvaške ter Srbije osvojile 3., 7., 8., 9. in 14. mesto.

Predvsem zaradi kadrovskih problemov osnovne organizacije glasbene mladine na šolah niso zaživele tako, kot bi morale, prav tako pa tudi še niso uspeli vzpostaviti samoupravnega povezovanja v okviru glasbene mladine Jesenice. Zato bodo temu področju predvsem v letošnjem šolskem letu posvetili večjo pozornost.

Omenili smo že kadrovski problem. Glasbeni pedagogi na šolah so že tako preobremenjeni, marsikje pa jih v jeseniški občini sploh ni. Žal pa glasbeni mladini ni uspelo usposobiti večjega števila mlajših kadrov. Delni rešitvi tega problema je

namenjen tudi letošnji seminar za animatorje glasbene mladine Jesenice, ki bo 8. oktobra.

Povezava z drugimi glasbenimi in kulturnimi organizacijami v občini in republiki je bila razen povezave z republiško konferenco glasbene mladine Slovenije, slaba. V programski orientaciji so računali na kvalitetne glasbene skupine, ki delujejo v jeseniški občini in na glasbeno šolo. S pihalnim orkestrom Jeseniških železarjev je bil dogovorjen cikel koncertov, ki pa žal ni bil realiziran. Vse preveč pa so v preteklosti pozabljali na povezavo z zvezo kulturnih organizacij.

To pomanjkljivost so letos odpravili in glasbena mladina Jesenice je že postala član zveze kulturnih organizacij v občini.

Tudi na področju financiranja se srečujejo s problemi saj so v preteklem šolskem letu zbrali sredstva le iz dveh virov, od dotacije izobraževalne skupnosti in prispevkov mladih abonementov. Sedanja finančna situacija tudi ne zagotavlja začetka nove programske sezone, zato je še toliko bolj pomembno, da v občini čimprej podpišejo družbeni dogovor o programiranju in financiranju dejavnosti glasbene mladine Jesenice.

Ta družbeni dogovor naj bi poleg izvršnega sveta skupščine občine, podpisali tudi občinske konference socialistične zveze, zveze socialistične mladine, zveze komunistov, zveze sindikatov, občinska izobraževalna skupnost, občinska kulturna skupnost, zveza kulturnih organizacij in skupnost otroškega varstva.

V letošnjem šolskem letu načrtujejo za predšolske otroke dve predstavi, za nižjo stopnjo osnovne šole štiri predstave, za višjo stopnjo pet prireditev, med njimi ogled glasbenega filma ter operne predstave in glasbenih ustanov v Ljubljani.

Na srednjih šolah naj bi pripravili dve predavanji in poslušanje simfoničnega koncerta v Slovenski filharmoniji. Razen abonmajev, bodo v tem šolskem letu poskušali spodbuditi glasbeno ustvarjalnost mladih v občini in izboljšati vsebino dela osnovnih organizacij glasbene mladine na šolah. Razen tega bodo poskušali povečati število naročnikov revije Glasbena mladina, predvsem na srednjih šolah in prodreti s klubsko dejavnostjo v krajevnih skupnostih.

V sodelovanju z občinsko konferenco zveze socialistične mladine na Jesenicah bodo začeli z akcijo »Koncert v tovarniški hali«, ko naj bi vsaka osnovna organizacija mladim vsaj enkrat letno organizirala popularen koncert.

Razen tega naj bi se tudi letos čimveč ekip vključilo v letošnji kviz glasbene mladine »Jazze«.

Rk

PRVA »DAMA« NAŠEGA PLANINSTVA IN ALPINIZMA

Le malo je planinskih narodov, ki se lahko ponašajo s tako velikimi in slavni imeni kot je to naš slovenski narod. Kljub temu, da se je 22-letna Marija Paradis že leta 1808, to je 22 let po prvi zmagi Jacquesa Balmata nad »streho Evrope«, povzpela pol živa pol mrtva na Mont Blanc in je ta velik uspeh ter pomembno zmago ženskega alpinizma 30 let pozneje leta 1838 ponovila »nevesta« Mont Blanca, Henriette d'Angleville, so bile Angležinje tiste, ki so prve in že zelo zgodaj ustanovile ženski alpinistični klub.

Gorski vodniki, očetje in bratje iz te tedaj svetovno znanih mest in planinsko-alpinskih centrov pod Belo goro in Zermatskim levom iz Zermatta, Cervinija, Chamonixa, Breuila in drugih središč pod gorami, so imele že v najzgodnejšem času svetovnega alpinizma veliko dela in skrbi, da so krotili zagnanost in navdušenje svojih hčera in sester, ki so se hotele skupaj z njimi, pa tudi same povzpeti na težko dostopne in nevarne vrhove.

Mira Marko-Debeljakova

Ena izmed številnih Carrellovih iz Cervignije, 18 letna Felicite, se je že leta 1867, komaj dve leti po zmagi nad Matterhornom povzpela na Col Felicite, komaj 120 m pod sam vrh zermatskega leva. Za temi prvimi svetovno znanimi alpinistkami so se naglo vrstile Isabella Straton, ki je dosegla pozimi Streho Evrope že pred 102 leti, Luci Walker pa je premagala Matterhorna že pred 107. leti. Ženske so v krinolinah naglo, podjetno, neustrašeno in uspešno segale po vse težjih in višjih ciljih.

LETOS V DEVETIH MESECIH ŽE 16 SMRTNIH NESREČ V GORAH

Na začetku planinske poti ali plezalnoalpinističnega vzpona moramo vedno misliti tudi na srečen konec. Zavedati se moramo, da je mnogo lažje preprečevati kakršnekoli planinske nesreče, kakor pa reševati lažje, težje in smrtno ponesrečene gornike z gora, sten, grebenov in vrhov.

V letošnjem jubilejnem letu Triglava, dvestoletnice prvega pristopa in 85-letnice našega organiziranega planinstva, smo v Sloveniji kljub skrajno neugodnemu vremenu, obilici snega in deževnih padavin ter vremenskih preobratov in ujim dosegli v množičnem, ljudskem, rekreativnem planinstvu in vrhunskem plezalnem športu ter ekstremnem alpinizmu izredne dosežke, s katerimi smo lahko upravičeno zadovoljni in ponosni. Po gosti mreži dobro nadelanih in skrbno zavarovanih planinskih poti, hiti vedno več delovnih ljudi, obojega spola in vseh starosti. Mladina pa je usmerila poglede in korake v svet sten, kjer žugajo in prete temni previsi nad prepadi. Tako množičnost v planinstvu, kakor vrhunstvo v plezalnem športu in alpinizmu, so prava, resnična podoba našega planinstva.

V poletnih mesecih smo imeli v 170. planinskih postojankah rekordne obiske, iz sten pa so odmevali vriski in pesem klinov in kladiv. Kader plezalcev in alpinistov se vzgaja in šola v številnih alpinističnih odsekih, kuje in kali pa v težkih domačih in zahtevnejših tujih stenah. Pred mladimi plezanci niso več varne smeri, ki so ocenjene za najvišjo težavnostno stopnjo. Selektorji naše VII JAH (jugoslovanske alpinistične himalajske odprave) imajo na izbiro številno močen in tehnično sposoben kader plezalcev in alpinistov, ki imajo pred seboj najvišji in težko dosegljivi »tretji zemeljski pol ali »streho sveta«, Mount Everest.

V jubilejnem letu Triglava in slovenskega planinstva je na prvi pogled vse v najlepšem redu, dvignil se je poleg vsega pozitivnega in razveseljivega tudi kulturni nivo ljubiteljev in obiskovalcev gora. V planinskih postojankah vlada tovarniško vzdušje, ni pijančevanja (razen nekaterih, ki so dosegljive z avtomobili), vlada nočni mir, ki je potreben za naporno pot ali plezanje v naslednjem dnevu. Pojavljajo se prekomerni trgancji in uničevanje redkega planinskega cvetja so vedno redkejši in pravi planinci po nepotrebnem ne plašijo divjad, ne prožijo kamenja in ohranjajo pristno planinsko okolje. Naše planinstvo se ponaša tudi z drugimi lepimi in koristnimi dosežki. Letos so bile dograjene, povečane in modernizirane številne planinske postojanke (Aljažev dom v Vratih, Koča na Dobrti, Lipanci in pod Raduho ter druge). Zgraditi bo treba tudi nekaj novega na Golici, modernizirati Tamar v Planici, Erjavčeva koča je tudi že dolgo potrebna obnove, prav tako pa tudi krnsko jezero na planini Duple. Letos smo dobili nov zemljevid Triglava v merilu 1 : 20.000, ki je izredno pregleden, popoln in velik pripomoček za varno hojo in prijetno bivanje v gorah.

Pri vsem tem lepem in dobrem pa se moramo ob zaključku poletne planinskoalpinistične sezone ozreti tudi na dokaj žalostno in senčno stran našega planinstva, plezalnega športa in alpinizma. Kljub nenehnim opozorilom številnim planinskim šolam, plezalnoalpinističnim tečajem, vežbam in taborom, nenehnim opozorilom v dnevnem časopisu, radiu, televizijskih in drugih občilih, se število lažjih, težjih in na žalost tudi tragičnih smrtnih nesreč množi iz sezone v sezono, iz leta v leto. Kljub temu, da se vrata visokogorskih planinskih postojank počasi zapirajo, so planinske poti še vedno polne v letošnji lepi, cvetoči jesenski sezoni. Po vrhovih na Jalovcu, Mojstrovkah, Prisojniku, Mangartu, Špiču, Skrlatici, Triglavu in drugih vrhovih se srečujejo gorniki veselih in prazničnih obrazov. Lepa, sončna jesen bo podaljšala letošnje planinskoalpinistično sezono.

Med obema vojnama so bile uspešne tudi v zasneženi steni Matterhorna Eigerja in Walkerjevem stebri v Jorassih. Clavde Kogan, Louiza Boulaz, Mary Varale, Pavla Weisinger, Norman Neruda in mnoge druge, so napadale in zmagovale vertikalne stene in ledene ozebnike tudi v Dolomitih in centralnih Alpah, Andih, Kavkazu, Hindukušu in Pamirju. Same so organizirale uspešne odprave v stene, na grebene in vrhove himalajskih sedem in osem tisočakov. Za angleškim ženskim in alpinističnim klubom so ga leta 1918 ustanovili tudi v Švici in pozneje še v drugih državah in mestih.

Ženski plezalni šport in alpinizem sta se hitro razvijala po vseh petih kontinentih. Neustrašene plezalke in alpinistke so usmerile svoj kompas proti visokim postavljnim in težko dosegljivim ciljem. Prav one so predstavljale enakopravnost v borbi za najtežje cilje. Leta 1975 so ga dosegle Japonke in Kitajke na samem vrhu sveta, na tretjem zemeljskem polju, na Mount Everestu.

Med številnimi plezalkami in alpinistkami, ki so dosegle visoki vrh svetovnega, ekstremnega alpinizma, ne smemo prezreti naših plezalk in alpinistk, ki nikoli in nikjer niso igrale manj vredne ali podrejene vloge. Med plezalko in alpinistko našega imena pristojevala Pavla Jesihova, Nadjo Fajdigova, Nevino Rebek, Danico Pajer, Jožico Trček, Staziko Černič, Barbko Ščetin, Slavo Mrežar, Polonco Matičič, Rozalko Škanjar, Šestova, Vahico in Orehovnikova ter številne druge. Prav gotovo pa je prva »dama« našega plezalnega športa in alpinizma, zmagovalka 900 metrov visoke severne stene Špika, ki jo je ukrotila in premagala v dveh dneh, 5. in 6. septembra leta 1926. Torej pred 52 leti, ko je bil naš plezalni šport še v povojih in na začetku svoje uspešne strme poti.

Mira Marko-Debeljakova se je rodila v Sarajevu pred 74 leti, 26. decembra 1904. Bila je strastna slikarka, krajinarica, vso ljubezen in znanje je posvetila goram in planinskemu cvetju, kjer je dosegla lepe in velike uspehe. Planinski svet, stene, grebeni in vrhovi so jo navdušili in pritegnili takoj po prihodu v Ljubljano.

PD JAVORNIK — KOROŠKA BELA USPEŠNO ZAKLJUČUJE SEZONO

Čeprav do zaključka leta manjka še tri mesece in je bila sezona v visokogorskih postojankah tri tedne krajša kot običajno, po dosedanjih rezultatih predvidevamo, da se Planinski klub Javornik — Koroška Bela blizu zaključku zelo uspešne sezone. To je bilo med ugotovitvi iz rezultatov, ki so jih posamezni člani upravnega odbora podali v sredo, 27. septembra, na svoji seji, ki jo je vodil neutrudljivi predsednik Marjan Beg.

Za letošnjo sezono lahko namreč trdimo, da je bila za društvo v nekih pogledih normalna, saj je društvo imelo eno izmed

Kot 17 letna se je ob ustanovitvi TK Skala takoj vključila v vrste aktivnih in navdušenih Skalašev, ki so med obema vojnama hitreje in močnejše zavrteli razvojno kolo našega klasičnega planinstva za Triglavskimi prijatelji, Piparji in Drenovci v plezalni in smučarski šport in alpinizem. Od leta 1924 do 1932 je v druščini novega vala naših plezalcev in alpinistov uspešno segala po najlepših lovoričah in največjih zmagah. V družbi Eda Držaja, De Reggija, Jesihove, dr. Stanka Tominske, Volkarja, Joža Čopa in drugih tedanjih odličnih plezalcev in alpinistov Skalašev, je preplezala vrsto odličnih, težkih in ekstremno težkih plezalnih smeri v severni steni Triglava, Kanjavca, Rjavine, Mangarta, Gamsovega roba, Gamsove matere, Poliškega Špika in Dolomitov, na Škotskem pa je ukrotila Ben Nevis leta 1937.

Svoj plezalnoalpinistični vrh pa je dosegla leta 1926 z zmago v severni steni Špika, katero so pred njo neuspešno napadali odlični češki in cortinski plezalci in alpinisti. Ta uspeh v najzgodnejšem času našega plezalnega športa je še sedaj visoko cenjen med plezanci in alpini ti.

Mira Marko-Debeljakova ni zapustila poznim rodovom le bogate plezalnoalpinistične bilance. Poleg slikarstva nam je zapustila tudi izredno bogato literarno delo, prvo Plezalno tehniko 1933, prav posebej pa je obogatila našo planinsko, plezalno in alpinistično zgodovino s kroniko Triglava. Razen tega pa je bila kot odlična predavateljica velika uspešna ambasadorica našega edinstvenega lepega in močnega planinskega sveta.

Zdravi rasti našega planinstva in alpinizma je žrtvovala 25 let svojega kratkega in izredno plodnega življenja. Umrla je pred tridesetimi leti, 27. septembra leta 1948. V letošnjem jubilejnem letu Triglava in 85-letnici našega organiziranega planinstva je prav, da vsi planinci in hvaležni plezalci in alpinisti obudimo na M. M. Debeljakovo, zmagovalko 900 metrske severne stene Špika in številnih drugih smeri, spomin, saj nam je kazala strmo, čeprav težko pot k visokim in težko dosegljivim ciljem.

Zuro

najbolj obiskanih postojank, to je Staničev dom pod Triglavom, vso sezono brez stalno zaposlenega osebja. Oskrbovanje so zagotovili s tedenskim menjavanjem dežurnih ekip, ki so jih sestavljali prizadevni člani, zato se ni čuditi, če ni bilo vedno tako, kot je v kočah s stalno in privajeno ekipo. Tudi samo oskrbovanje je bilo zaradi številnih drugih prenosov v zvezi s praznovanjem 200-letnice prvega pristopa na Triglav delno ogroženo. Kljub temu je društvo uspelo organizirati prenos približno dveh ton desk in drugega materiala za zavarovanje fasade doma, kar so poznoletni obiskovalci sami videli. Ni manj zahtevno delo pa ni oskrbovanje Prešernove koče na Stolu, kamor je bilo poleg hrane, pijače in drve že prenešenega nekaj materiala za popravila, ki se bodo izvedla v naslednjem letu. Manjša investicijska dela so bila izvršena tudi v domu na Pristavi, kjer je bila prepleksana fasada in obito nadstrešje, medtem ko bo v Krmi takoj po zaključku sezone prenovljena notranjost prizidka z izdelavo separirane in namestitvijo lesene stenske obloge.

Zadovoljni pa smo lahko tudi s samo planinsko dejavnostjo. Kot planinci so se članje udeležili vseh pomembnejših planinskih akcij in prireditev, vključno z udeležbo na proslavi 200-letnice Triglava v Bohinju in dneva planincev, združenega z otvoritvijo nove planinske postojanke na Loki pod Raduho 10. septembra. Posebno delavni so bili mladinci in pionirji, ki so pod vodstvom načelnice mladinskega odseka Jožice Bakovnikove in drugih vodnikov organizirali štirimesečni tabor v Krmi z izletom na Triglav, dalje izlet na Stol, Dovško Babo in seveda sodelovali kot mladi planinci na zaključku krajevnega praznika 10. septembra na Pristavi. Že prvi pionirski sestanki, ki jih je vodstvo mladinskega odseka organiziralo na šoli na Koroški Beli kažejo, da zanimanje za planinstvo med najmlajšimi narašča, saj pristopajo k planinskemu društvu vsak dan novi mladi člani.

Ce nazadnje omenimo še to, da je društvo uspelo nabaviti z namenom, da zniža stroške številnih prevozov še lastno, sicer rabljeno vozilo, smo v grobem zajeli poletno sezonsko dejavnost, še daleč pa ne opisali številnih drugih del, težav in tudi uspehov, s katerimi se prizadevno društvo srečuje, odnosno jih dosegla. SM

Po sklepu upravnega odbora turističnega društva Ratačev-Planica je bila letos spomladi imenovana komisija za varstvo okolja, ki je imela nalogo v letošnjem poletju oceniti urejenost Ratačev po domačijah oziroma hišah. Razen splošnega izgleda hiše in gospodarskega poslovanja je komisija ocenjevala tudi ocvetljenje oken in balkonov ter urejenost hiše z vrtom in okolico vred. Po točkovnem sistemu so bile nagrade podeljene najzaslužnejšim in najprizadenejšim občanom, ki so za izgled naselja vložili največ truda in prizadevanja. Tako so podelili deset denarnih nagrad. Prva nagrada je bila tisoč dinarjev, drugo osemsto dinarjev, tretja šeststo dinarjev, sedem nagrad pa je bilo po sto dinarjev. Veliko večino ostalih zgradb v naselju je komisija ocenila kot urejene in vzorne domačije. Pri ocenjevanju pa so bile izključene vse zgradbe, ki se adaptirajo in urejajo ter vse novogradnje. Veliko domačij v Ratačevh pa je ostalo brez točk in so ocenjene kot zanemarljive in neurejene. Na sliki: Najbolj urejena domačija v Ratačevh je gostilna »Surca«, last Alojzije Salej — (Tekst in foto A. Kerštan)

VABILO KRAJANOM KS JAVORNIK — KOROŠKA BELA

Krajevna organizacija SZDL Javornik — Koroška Bela vabi prebivalce krajevnih skupnosti Javornik — Koroška Bela na razgovor o prostorskem preoblikovanju krajevnih skupnosti. Razgovor bo v ponedeljek, 9. oktobra, ob 18. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

S prostorskim preoblikovanjem naj bi omogočili aktivno sodelovanje širšemu krogu občanov, s tem pa bo danih tudi več možnosti neposrednega odločanja o pomembnih vprašanjih in sicer v načrtovanih dveh krajevnih skupnostih.

Pričakujemo, da se boste vabilu odzvali in sodelovali v razpravi s koristnimi predlogi, nasveti in priporočili, da bomo lahko bolj uspešni pri nadaljnjem razvoju krajevnih samouprave.

Krajevna konferenca SZDL Javornik — Koroška Bela

KOLENDAR PLANINSKOALPINISTIČNIH OBLETNIC ZA MESEC OKTOBER

4. oktobra 1941 je Andrej More, Gandi vodil iz Bohinja skozi Radovino 64 partizanov v dolino Vrat, mimo bivake Stev. 11. (2.140 m) na Jezeri in preko Grla v Martuljek.

7. oktobra 1890 so v Bohinju pogorele Zoisove fužine. Od tedaj dalje se je naše klasično, ljudsko planinstvo začelo naglo seliti in siriti v Dolino, na severno stran Triglava, Skrlatne, Razorane, Prisojne in Jalove gore in dalje v Trento.

Istega dne so gorniki iz Radovljice leta 1951 slovesno otvarjali in izročali v uporabo Pogačnikov dom na Grivi, pri Krizkih jezerih (2.052 m), ki je dobil ime po Jožetu Pogačniku, ki se je prejšnjega dne smrtno ponesrečil v Mlinarici med Prisojnikom in Razorjem.

16. oktobra 1747 se je na Koprivniku rodil Luka Korošec, »ta veliki Jurjevec«, ki je bil med »štirimi srečnimi ljudmi« 26. avgusta 1778 prva na Triglavu, verjetno odkar stopi svet.

19. oktobra 1940 se je v plezalnem vrtcu v Dolomitih smrtno ponesrečil slavni tržaški plezalec super VI. težavnostne stopnje Emilio Comici (1901 — 1940).

20. oktobra 1944 so borci aktivisti in kurirji jeseniško bohinjskega odreda v počastitvi osvoboditve Beograda razvili na vrhu Triglava, na Aljaževem stolpu veliko slovensko zastavo s peterokrako.

29. oktobra 1956 se je na prehodu preko Kotličev pod Brano pripetila velika planinska nesreča, trije mrtvi, tragedija Stupar.

SODNIŠKI ZNAKI ZA PREKRŠKE IN KAZNI

ZAUSTAVLJANJE OB OGRAJI: Udari s stisnjeno pestjo ene roke po odprti dlani druge roke (Kazen 2 min.)

UDAREC S KOMOLCEM: Udari po komolcu z drugo roko (Kazen 2 min.)

VISOKA PALICA: Obe pesti stisne in drži eno na drugi v višini čela (Prekinitev igre)

NAPADANJE: S stisnjenimi pestmi kroži z eno roko okoli druge v višini prsi (Kazen 2 min.)

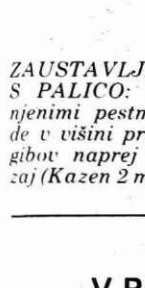
SEKANJE: Desno nogo pod kolenom udari od zadaj z desno roko (Kazen 2 min.)

PREKOMERNA GROBOST: Roko s stisnjeno pestjo iztegne pred seboj (Kazen 2 min.)

UDARJANJE S PALICO: Izvede vrsto udarcev z robom ene roke po podlakti druge (Kazen 2 min.)

ZAUSTAVLJANJE S PALICO: S stisnjenimi pestmi izvede v višini prsi vrsto gibov naprej in nazaj (Kazen 2 min.)

(SE NADALJUJE)

ZADNJA IZMENA V POČITNIŠKEM DOMU V BIOGRADU

V petek, 8. septembra, smo se z dvema avtobusoma odpeljali z Jesenice, kot zadnja počitniška izmena v našem domu v Biogradu na morju. Vso vožnjo je bilo v avtobusih dobro razpoloženje, največ je bilo tistih, ki so nas kratkoročno spremenili v šolani in zgodbi. Med potjo smo se dvakrat ustavili, enkrat na avtocesti Vrhnika - Postojna, enkrat pa v Senju. V Biogradu smo prispeli naslednji dan okrog pol sedmih zjutraj. Ob izstopu nas je najprej pozdravil upravnik počitniškega doma v Biogradu in nam zaželel lepe dopustne dni na morju. Nato smo se udobno namestili v počitniških hišicah in se malo oddahnili, kajti vožnja nas je utrudila.

V.eme je bilo vseh deset dni izredno lepo. Posebno pa se moramo zahvaliti za dobro prehrano in čistočo v železarskem počitniškem domu. Kopanja smo imeli tudi dovolj, saj je bila voda za ta pozni poletni čas odlična, tako, da se je vsakdo lahko nakopal kolikor je želel. Organizirali smo tudi razna tekmovalna v balinanju, namiznem tenisu in šahu. Trenirali smo vsak dan, tako, da smo se na tekmovalje, ki je bilo zadnji dan, kar dobro pripravili. Organizacijo tekmovalja je vodil Janez Koren.

Predzadnji večer, ki je bil tudi poslovilni, je Janez Koren objavil tudi rezultate tekmovalja.

BALINANJE MOŠKI: (14 ekip - dvakrat izpadanje - štirje finalisti): 1.-2. Jauh-Zupan, 1.-2. Koro-Koren, 3. Petac - Albrecht, 4. Kodrič - Hadžisalimanović.

BALINANJE ŽENSKE: (ekipno): 1. Jauh, Bukovnik, Košir, 2. Murnik, Hadžisalimanović, Kos, 3. Inglić, Jesenc, Markizeti, 4. Terseglav, Pečar, Simić.

Namizni tenis (6 tekmovalcev): 1. Dolar, 2. Jeklar, 3. Vehar.

Šah (6 tekmovalcev): 1. Jerman, 2. Hadžisalimanović, 3. Jeklar.

Vseh panog na tekmovalju nismo mogli izvesti, ker nismo imeli rekreatorskega, kakor so ga imele izmene pred nami. To je bilo že objavljeno v časopisu Železar. Zahvaljujemo se tov. Korenu za organizacijo tekmovalja. Imeli smo tudi možnost za rekreativno kježanje v počitniškem domu Ina (Rafinerija Sisak). Ob tako lepem vremenu, kakor smo ga imeli mi v zadnji izmeni, bi lahko organizirali še eno izmeno.

Stanko Jauh

ŠPORTNI DAN V ZAVRŠNICI

Šport, narava, sonce - viri zdravja mladega človeka. Sonce nas je že nekaj dni prijetno gredo in zato smo se na šoli prejšnji teden odločili za prvi športni dan v tem šolskem letu. Organizirali smo jesenski kros v dolini Završnice. Vreme pa se nam je kot ponavadi čez noč skisalo. V megle nem jutru smo se preko Rebra odpravili v Završnico. Najprej smo vsi učenci šole tekli čez drn in strn po natančno določenih progah. Dež, ki je od časa do časa prišel skozi megle, nas ni odvrnil od naporov in želja po čimboljših uvrstitvah.

NAJBOLJŠI REZULTATI:

Učenci višjih razredov (letnik 1964) - dečki - 800 m: 1. Toni Bulovec - 2,25,0; dekleta (1964) - 700 m: 1. Maja Langus - 2,32,9; dečki (1965) - 700 m: 1. Emil Benedik - 2,18,7; dekleta (1965) - 600 m: 1. Irena Svetina - 1,48,6; dečki (1966) - 600 m: 1. Tomaž Dolar - 2,05,3; dekleta (1966) - 500 m: 1. Mojca Burlatenco - 1,43,6; dečki (1967) - 500 m: 1. Andrej Čučnik - 1,02,6; dekleta (1967) - 400 m: 1. Tanja Rekar 6,59,3.

Med učenci nižjih razredov so se odlično izkazali: Vid Preželj (1968) - 1,41,3 - 400 m; Nataša Peljhan (1968) - 1,51,6 - 400 m; Nenad Marjanovič (1969) - 1,23,5 - 400 m; Jana Žibert (1969) - 1,36,3 - 400 m; Goran Jovanović (1970) - 1,30,1 - 400 m; Marjetka Kočila (1970) - 0,55,9 - 350 m; Tomaž Legat (1971) - 0,52,2 - 250 m; Mateja Tavčar (1971) - 0,52,5 - 250 m.

Po izvedbi krosa smo se pomaknili do jezera. Na nogometnem igrišču in na ravninah v okolici smo odigrali medrazredne tekme v rokometu, nogometu ter v drugih igrah z žogo, nekateri pa so pod vodstvom učitelja odšli na trim stezo. Fantje in dekleta osmih razredov so odigrali tekmo z gimnazijo iz Bežigrada - Ljubljane.

Po vseh odigranih tekmah smo se v skupinah utrjeni a zadovoljni vračali domov, saj smo se vsestransko razgibali in naučili svežega zraka.

Jasna Ambrožič 7. b - novinarski krožek
COS Žirovnica

ŽIVAHNA ŠPORTNA DEJAVNOST V OSNOVNI ŠOLI PREŽIHOV VORANC

Pričelo se je novo šolsko leto, s tem pa se je začela tudi živahna dejavnost šolskega športnega društva na osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah. Za vse učence in učence od petega do osmega razreda imamo organizirane treninge v odbojki, košarki in rokometu in to med tednom, vsakih štirinajst dni pa bomo v sobotah imeli medrazredna tekmovalja. S pripravi smo že pričeli, hkrati pa so bili tudi že prvi medrazredni boji. Dekleta 8. c razreda so slavila zmago v odbojki, fantje iz 8. b pa so bili najboljši v malem nogometu.

V petek, 22. septembra, smo se na Poljanah nad Jesenicami pomerili v jesenskem krosu, katerega se je udeležilo 199 učencev in 187 učenk. Iz naših rezultatov je razvidno, da smo novo šolsko leto pričeli zelo aktivno, sodelovanje v športu pa nam bo sigurno koristilo, da bomo lažje premagali težave v šolskih klopetih.

REZULTATI DOSEDANJH SREČANJ:

ODBOJKA UČENKE: 8. a : 8. b 1:2 (15:13, 3:15, 6:15); 8. a : 8. c 0:2 (5:15, 14:16); 8. b : 8. c 1:2 (15:8, 12:15, 10:15).

Vrstni red: 1. 8. c, 2. 8. b, 3. 8. a.

NOGOMET UČENCI: 8. a : 8. b 0:2, 8. a : 8. c 0:2, 8. b : 8. c 1:1. Po streljanju kazenskih strellov so zmagali učenci 8. b (4:3) pred 8. c in 8. a.

JESENSKI KROS

DEKLETA 5. RAZRED (nastopilo 51): Milena Begić - 5. b, 2. Velida Alagić -

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 7. oktobra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta **SPECERIJA BLED - SUPERMARKET UNION**, Titova 22

VABILO UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Jesenice vabi na koncert, ki ga prirejajo pevci Slakovega ansambla - **FANTJE IZ PRAPROTNA** v petek, 6. oktobra, ob 18. uri v domu društva upokojencev na Jesenicah Pod gozdom 13.

V soboto, 7. oktobra, pa bo ob 16. uri redni mesečni članski sestanek.

OBVESTILO OBČANOM

Komunalno podjetje KOVINAR obvešča lastnike grobov na novem pokopališču na Blejski Dobravi, ki je urejen po parkovnem sistemu, da lahko začno postavljati na svojih grobovih plošče.

Podrobne informacije dobite na pogrebni službi komunalnega podjetja KOVINAR, Jesenice, Spodnji Plavž 6.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega strica

JANEZA PETERMANA

se iskreno zahvaljujemo dr. Dražiču za večletno zdravljenje na domu in zdravstvenemu osebjju internega oddelka splošne bolnice Jesenice za zdravljenje in lajšanje bolečin zadnje dni njegovega življenja, gasilcem, ki so ga tako številčno s praporom spremili na njegovi zadnji poti ter ZB NOV za spremstvo s praporom. Posebno zahvalo izrekamo vsem sosedom, ki so nama pomagali v tem trenutku. Zahvaljujemo se za venco in cvetje, pevcem za žalostinke, govornikom za poslovilne besede ter vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Slavko in Marjanca s sinovoma

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame in stare mame

MARIJE KOZIČ

se najlepše zahvaljujemo osebjju kirurškega in internega oddelka splošne bolnice Jesenice za ves trud in požrtvovalnost. Posebno zahvalo izrekamo tudi dr. Rojčevi za dolgoletno zdravljenje na domu in sosedom za denarno pomoč.

Zalujoča hčerka Danica z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta

FRANCA KLINARJA

se iskreno zahvaljujemo zdravniškemu in strežnemu osebjju internega oddelka jeseniške bolnice za zdravljenje in trud, da bi ga ohranili pri življenju.

Zahvaljujemo se vsem sosedom za pomoč v dneh težke izgube, darovalcem vencev in cvetja ter gasilskemu društvu Planina pod Golico za spremstvo na zadnji poti in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Olga, sinova Vladimir in Andrej z družinama, brat Albin z družino in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob dvakratnem vdoru vode v stanovanje zaradi zamašene kanalizacije, se najlepše zahvaljujemo dopolnilemski družini poklicnih gasilcev, ki so 23. septembra nudili takojšnjo pomoč.

Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Malej Matevžu, Bizjakovima, Frelihovi, Dolesovi in Mrakovi za njihov trud.

Se enkrat prav lepa hvala. SOTLERJEVI C. revolucije 7

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. in 8. oktobra amer. pustolovski barvni film **GUSAR Z JAMAJKE**, režija James Goldstone, v gl. vlogi Robert Shaw, ob 17. in 19. uri.

9. in 10. oktobra angl. barvni poučno fantastični film **ZEMLJA IZ GUBLJENA V ČASU**, režija Kevin Connor, v gl. vlogi Doug Mc Clure, ob 17. in 19. uri.

Film je posnet po delu E. R. Burrougha, ustvarjalca Tarzana.

11. oktobra amer. barvni film **TIGER ŽRE LEPOTICE**, režija Roger Vadim, v gl. vlogi Rock Hudson, ob 17. in 19. uri.

12. oktobra ni predstav.

13. oktobra amer. barvni kriminalni film **GOSPOD KLEIN**, režija Joseph Losey, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. oktobra italij. barvni pustolovski film **OBURNI DRUGI OBRAZ**, režija Franco Rossi, v gl. vlogi Budd Spencer, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. in 8. oktobra angl. barvni poučno fantastični film **ZEMLJA IZ GUBLJENA V ČASU**, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. oktobra amer. barvni pustolovski film **GUSAR Z JAMAJKE**, ob 18. in 20. uri.

11. oktobra ni predstav.

12. oktobra amer. barvni akcijski film **RAZBIJAC**, ob 18. in 20. uri.

13. oktobra amer. barvni pustolovski film **TIGER ŽRE LEPOTICE**, ob 18. in 20. uri.

14. in 15. oktobra franc. barvni film - srhljivka **HARMAGEDON**, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

7. oktobra italij. barvni kavbojski film **ČLOVEK IZ VIRGINIJE**, ob 20. uri.

11. oktobra angl. barvni poučno fantastični film **ZEMLJA IZ GUBLJENA V ČASU**, ob 20. uri.

14. oktobra amer. barvni pustolovski film **GUSAR Z JAMAJKE**, ob 20. uri.

Kino DOVJE - MOJSTRANA

7. oktobra angl. barvni film - komedija **INSPEKTOR KLUSO V AKCIJI**, ob 19.30.

8. oktobra italij. barvni kavbojski film **ČLOVEK IZ VIRGINIJE**, ob 19.30.

14. oktobra angl. barvni poučno fantastični film **ZEMLJA IZ GUBLJENA V ČASU**, ob 19.30.

15. oktobra amer. barvni pustolovski film **GUSAR Z JAMAJKE**, ob 19.30.

VPIS V ODDELEK DOJENČKOV IN MALO ŠOLO

VVE Cilka Zupančič pri TOZD osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB.

Objavlja informativni vpis v oddelek dojenčkov. Vpisovali bomo vse otroke do drugega leta starosti. Oddelek bo predvidoma odprt v prvih mesecih leta 1979. Vpisovali bomo tudi v Cicibanovo malo šolo (80-urni program) za otroke rojene leta 1973 in otroke rojene do junija 1974. Vpisovali bomo le otroke, ki še niso vključeni v vzgojno varstveno enoto.

Vpis bo 10. oktobra v prostorih VVE Cilka Zupančič od 10. do 16. ure.

DVIGNITE NAROČENE SLOVENSKE ZASTAVE

Prebivalce krajevne skupnosti Javornik - Koroška Bela, ki so v mesecu juniju naročili slovenske zastave, obveščamo, da jih lahko dobijo v pisarni krajevne skupnosti v prvem nadstropju delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Slovenske zastave po ceni 52 dinarjev po kosu lahko dvignete vsak ponedeljek, torej ali četrtek med 17. in 19. uro.

Krajevna organizacija SZDL Javornik - Koroška Bela

ABC POMURKA - TRGOVSKO PROIZVODNA ORGANIZACIJA GOLICA TEMELJNA ORGANIZACIJA DELEKATESA o. sub. o. JESENICE, TITOVA 73

na podlagi sklepa odbora za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge prodajalke v KASTI 2 na tržnici s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji:

- zaključena šola za prodajalce,
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj,
- trimesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ABC POMURKA - trgovsko proizvodna organizacija GOLICA - kadrovska služba, Jesenice - Titova 1, najkasneje do vključno 20. oktobra 1978.

TOZD KOMUNALNE SLUŽBE o. sol. o. KOMUNALNO PODJETJE KOVINAR JESENICE, n. sol. o. - RAZPISNA KOMISIJA razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD KOMUNALNE SLUŽBE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da imajo višjo šolsko izobrazbo komunalne ali gradbene smeri,
2. da imajo štiri leta delovnih izkušenj na podobnih delih,
3. da predložijo program dela,
4. da imajo moralnoetične kvalitete in aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov v združenem delu.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju predpisanih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Komunalno podjetje Kovinar Jesenice TOZD Komunalne službe; z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh od dneva objave razpisa.

Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 30 dneh od preteka objave razpisa.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem iz žarilnice, ki so mi dali darilo ob odhodu v pokoj. Želim jim veliko uspeha pri delu.

Karol Uršič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata DS za komercialne in finančne zadeve se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, katero sem prejela v času moje dolgotrajne bolezni. Zahvaljujem se tudi sodelavcem za obisk na domu in izkazano pozornost.

Halina Seljak

ZAHVALA

Konferenci osnovnih organizacij zveze sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za desetdnevno brezplačno bivanje v Biogradu.

Ignac Zupan

Anica in Drago Jasenc

ZAČELO SE JE 32. DRŽAVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU

JESENICE: CELJE 7:6 (3:1, 3:2, 1:3)

Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 1500, sodniki Petelin (Ljubljana), Dremelj in Čemažar (oba z Jesenic). Strelci za Jesenice so bili Klemenec 5, J. Razinger in Pajič, za Celje pa Felc in Ograjenšek po 2, ter Lesjak in Vertovšek.

Že takoj je treba povedati, da so jeseniški hokejisti na začetku letošnjega prvenstva, ki bo nedvomno eno najzanimivejših v zadnjih letih, razočarali svoje zveste simpatizerje. Gre namreč za to, da je v nedeljo zvečer na eni strani stalo moštvo osemnajstkratnih državnih prvakov, ki je prvo v Jugoslaviji stopilo na ledeno ploščo v letošnji sezoni, ki je nedvomno največ trenirala v pripravljalni dobi, odigralo je tudi največ tekem izmed vseh jugoslovanskih moštev, izmed teh celo osem mednarodnih in ne nazadnje moštvo, ki je glavni kandidat za osvojitve naslova državnega prvaka na drugi strani pa ekipa Celja, ki je novinec v prvi zvezni ligi, moštvo, ki je precej pozneje dobilo ledo kot jeseničani, in zato so njegovi igralci precej manj trenirali kot jeseniški. Celjani pa so odigrali le nekaj tekem pred začetkom prvenstva s Kranjsko goro in Medveščakom. Že ti podatki povedo, da izdatna zmaga domačinov ne bi smela biti problem. Do tega ni prišlo, lahko pa bi se v nedeljo zvečer v Podmežakliji zgodila prava hokejska senzacija, kajti Celjani so pri 6:5 za Jesenice imeli vrsto priložnosti, da bi izenačili in celo povedli. Če so številni jeseniški navijači do sedaj morda še gledali skozi prste svojim ljubljencem, se zlasti ob porazih s tujimi ekipami, to sedaj nedvomno ne bodo več, kajti nedeljska slaba predstava prvakov je le dokazala, da marsikaj skriplje v njihovi igri.

Morda bo nekdo rekel, da so Celjani v letošnji sezoni okrepljeni za bratoma Zbončar. To je sicer res, kot tudi dejstvo, da je Marjan Zbončar z odličnimi obrambami najzaslužnejši za tesen poraz njegovega moštva v Podmežakliji, medtem ko se je Francu Zbončarju še kako poznala dolga odsotnost z ledene plošče. Tudi Marjanove dobre obrambe ne bi imele končnega uspeha, če vsi celjski igralci ne bi igrali tako postrvovalno in borbeno kot so. Z borbenostjo in postrvovalnostjo ter odnosom do soigralcev in igre so celjski hokejisti dali pravo in še kako potrebno lekcijo jeseničanom. Pravi užitek jih je bilo gledati, kako so se borili za vsako podajo, za vsako ploščo, niso odnehal niti takrat, ko so bili preigrani. Na drugi strani pa so domačini povedli s 3:0 in so, kot je njihova stara navada, mislili da je to tudi dovolj. Toda hokej je igra, v kateri so možni hitri preobrati. Tako so se »zaspani« jeseničani le predramili pri minimalnem vodstvu 6:5, vendar jim tokrat prav nič ni šlo ob rok. Vrstile so se slabe, nekontrolirane podaje, akcije so bile neotčne, skratka gledali smo slab hokej moštva, ki naj bi letos osvojilo naslov prvaka. In če se logično vprašamo kako, da je od takega naglega preobrata prišlo je odgovor sila preprost. Jeseničani, ki že vrsto let igrajo, še zlasti s slabšimi moštvi, sila lagodno in neborbeno, so postali žrtve tega. Legenda jeseniškega hokeja Albin Felc, ki je bil mimogrede povedan, poleg M. Zbončarja in Klemenca najboljši posameznik tega srečanja, kot trener Celjanov za tako vodenje in »manire« jeseniških hokejistov ve že vrsto let. Zaradi tega je od svojih igralcev zahteval veliko drsanja, maksimalno borbenost in oviranje jeseničani v vsakem položaju in akciji. To namreč ne ustreza jeseničanom, ki bi najraje dosegali zmage s čim manj vloženega truda, kot da hokej ni prava moška, hitra in ostra igra. Njegova taktika se je izkazala kot povsem pravilna, doseženi rezultat pa vsekakor dokazuje, da bodo Celjani v letošnjem letu pobrali, še zlasti na Celjskem ledu marsikateri »skalpa«. S tako neborbeno igro in odnosom do nasprotnika, hokejisti Jesenic ne smejo niti pomisliti,

da bodo še enkrat osvojili naslov državnega prvaka. Zgledovati bi se morali po 37-letnem Albinu Felcu, ki je več garal in se boril, kot večina mladih jeseniških hokejistov, ki so več trenirali in so polni energije. Brez hitrega drsanja in borbenosti ni dobrega hokeja. To je stara resnica, ki je jeseniškim hokejistom nikakor ne gre v glavo. Minili so namreč časi, ko so le na Jesenicah imeli dobre pogoje za vadbo, in so bili zato hokejisti iz železarskega mesta vedno bolj pripravljeni, njihova tehnika pa je bila za vse jugoslovanske ekipe nedosegljiva. Prišel pa je čas, ko se moči izenačujejo in vse bolj prihaja do izraza borbenost, kar je pravzaprav za hokej povsem normalno. Tekma s Celjem je bila prava šola in opomin, da v letošnjem prvenstvu, ko so prvaki pomlajeni, zmag ne bodo dosegali z lahkoto. Potrebno se bo trdo boriti z vsakim nasprotnikom.

Da varen ne bi storili komu krivice je treba povedati, da so se tudi na jeseniški strani nekateri igralci pošteno borili in igrali dobro, kar predvsem velja za Klemenca, Suvaka, mladega Pajiča, Hafnerja, brata Horvat in delno Makuca. Ostali pa naj se krepko zamislijo in pomislijo, da je nepošteno in netovarško, da nekdo veliko pregara, drugi pa se ob tem vedejo kot baletniki.

OLIMPIJA: KRANJSKA GORA 14:0 (4:0, 4:0, 6:0)

Hala Tivoli, gledalcev 500, sodniki Grgec (Zagreb) E. Petelin in Lesjak (oba Ljubljana).

Že takoj mlada ekipa Kranjske gore je bila pred letošnjim prvenstvom močno pomlajena, saj so sprejeli svoje vrste kar sedem mladincev. To je bilo potrebno, ker so najboljši igralci Kranjske gore: Milinac, Čušnjak, Pajič, Bešić in M. Horvat prestopili k Jesenicam. Tako je sedaj v moštvo Kranjske gore 12 mladincev, vemo pa tudi, da so trenirali le enkrat na dan, ker večina mladih igralcev hodi v šolo in ne morejo trenirati v dopoldanskem času. Zaradi tega je bil visok poraz pričakovan, čeprav ne s tako razliko. Neizkušenost je pač napravila svoje in je pred trenerjem Svetlinom veliko dela, da bo mladim igralcem vili potrebno znanje, še bolj pa zaupanje vase, ki jim ga nedvomno manjka.

Od te mlade ekipe je seveda pričakovati, da jih prvi poraz ne bo prizadel, saj so zares premalo trenirali, nadaljevanje sezone pa je njihova priložnost, da se uigrajo in pokažejo da tudi oni znajo igrati dobro.

POKAL KARAVANK

JESENICE: KAC 3:3 (0:2, 1:1, 2:0)

Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 1200, sodniki I. Petelin (Ljubljana), Dremelj in Čemažar (Jesenice). Strelci so bili za Jesenice: Suvak, Pavlič in Hafner, za KAC pa Pek 2 ter Küng.

Jesenice se je ponudila lepa priložnost, da bi premagali večkratnega prvaka Avstrije in se mu tako oddolžilo za nedavni visok poraz v Celovcu s 3:10. Žal so tokrat neiznajdljivi strelci zamudili vrsto priložnosti, kajti jeseničani so bili boljši v drugi, še zlasti pa v tretji tretjini. Toda jeseniški hokejisti so tudi tokrat pokazali, da zelo težko dosega zadetke. Z igrar so povsem zadovoljili, vendar pa je njihova učinkovitost resen opomin za trenerja Klinarja, da bo temu namenil več pozornosti.

Tako so Jeseničani v letošnjem tekmovalstvu za pokal Karavank osvojili prvo točko. KAC je prvi s sedmimi točkami, Olimpija druga z dvema, Jesenice pa tretje z eno.

Prijateljski mednarodni tekmi na Jesenicah:

Jesenice: KAC (mladinci) 3:4 (0:0, 2:1, 1:3)
Jesenice: KAC (pionirji) 2:5 (1:0, 1:4, 0:1).

PRVO KOLO — USPEH V MARIBORU

V nedeljo, 1. oktobra, se je začela republiška šahovska liga v kateri nastopa tudi najboljša ekipa šahovskega društva Jesenice. Lansko 1. to so Jeseničani osvojili osem mesto. V letošnjem tekmovalstvu nastopata še dve gorenjski ekipi in sicer Murka iz Lesc in SD Kranj.

Že v prvem kolu so morali Jeseničani na gostovanje v Maribor k odlični ekipi Kovinarja, ki je letos med favoriti za osvojitve republiškega prvaka, saj ima v svoji ekipi kar pet mojstrskih kandidatov. Jeseničani so odpotovali z naslednjo ekipo: Zorko, Zelenik, Tratnjek, Krničar, Krajnc, Konobelj, Marušičeva, Tratnjekova, Kosmač, Soklič in tehnični vodja Majtan.

Že po prvih potezih je bilo videti, da bo dvoboj izredno izenačen. Na prvi deski je Zorko s črnimi figurami prepričljivo nadigral slovenskega prvaka iz leta 1975 Mihveva, Zelenik pa letos prvič igra na članski deski in je zaradi premajhnega izkušenosti prepuštil pobudo nasprotniku, kar se mu je na koncu tudi maščevalo. Tratnjek s črnimi figurami ni uspel remizirati z odličnim Bodičem, medtem ko sta na četrtni in peti deski Krničar in Krajnc nadigrala nasprotnika. Krničar je že po 14. potezi imel prednost figure in je prednost obdržal do konca. Krajnc pa je s črnimi figurami postavil nasprotnikovega kralja pred ne-rešljive probleme in ga v časovni stiski celo matiral. Na šesti deski Konobelj ni uspel izkoristiti belih figur, zato pa sta bili odlični obe članici, Marušičeva in Tratnjekova, ki sta prepričljivo zmagali. Mladinka Kosmač in Soklič sta dokazala, da bosta trd oreh vsem nasprotnikom v ligi.

Po prvem kolu je vrstni red: Murka (Lesc) 8,5, Celje 7, Jesenice 6 itd.

V drugem kolu se bodo Jeseničani pomerili v šahovskem domu na Jesenicah z ekipo DVZ Ponikve (Ponikve pri Koveju) v nedeljo, 8. oktobra, ob 9. uri dopoldne.

GOSTOVANJE V SRBIJI

9. in 10. septembra so bili najboljši jeseniški šahisti gostje šahistov iz Kosjerića. Jeseničani so ob tej priložnosti nastopili na več šahovskih prireditvah, ki so jih domačini pripravili v počastitev občinskega praznika mesta Kosjerića pri Valjevu. V jeseniški ekipi so nastopili Zorko, Zelenik, Krajnc, Pavlin, Sterle in Majtan.

Na velikem turnirju mesta Kosjerića, na katerem je nastopilo šest ekip, so Jeseničani osvojili odlično drugo mesto za ekipo Sevojina. Na hitropoteznem turnirju posameznikov pa je v finalni skupini Zorko osvojil drugo, Pavlin pa deseto mesto. Zmagal je mojster iz Kosjerića Jovčić.

Zadnji dan pa so se Jeseničani še pomerili v dvoboju z ekipo Valjeva in jih premagali z visokim rezultatom 27:5,5.

Jeseničani so bili nadvse priščno sprejeti, zato upajo, da bodo že naslednje leto vrtni gostitelji šahovskim prijateljem iz Kosjerića pa tudi Valjeva. Šahisti se tudi zahvaljujejo občinskemu svetu zveze sindikata za pomoč, ki jo je nudil ob tej priložnosti.

KT

NOGOMET

NK JESENICE: NK TRŽIČ (pionirji) 4:0

Na težkem in blatnem igrišču so najmlajši jeseniški nogometaši prikazali zelo dobro igro. Večino tekme so igrali na polovici gostov. Da niso zmagali s še višjim rezultatom, pa je največji »krivec« gostujoči vratar, ki je bil sigurno najboljši igralec tekme.

Gole so dosegli: Alagič 2, Hadžisulejmanović in Terzić po enega.

Nastopili so: Spahič, Pezić, Trkulja, Kuretić (Terzić), Okršlar, Osmanović, Bešić M., Alagič, Hadžisulejmanović, Jotić in Bešić F.

NK JESENICE: NK SLOVAN (člani) 3:3

V prijateljskem srečanju z republiškim ligasem so domačini prikazali eno svojih najboljših iger. Že od prve minute dalje so napadali nasprotnikov gol, kar se jim je izplačalo, ker so kmalu povedli z dva proti nič. Gostom je uspelo proti koncu prvega polčasa znižati po napaki sodnika, ki je spregledal očitni offside.

Domačini so tudi v drugem polčasu nadaljevali z dobro igro in preko hitrih napadalec Mlakarja in Kovačiča, ki sta bila za gostujočo obrambo nezaustavljiva, z lahkoto prihajali do priložnosti. Domačini so spet prvi dosegli gol in povedli z dvema goloma razlike. Po napakah ožje obrambe pa so gostje v finišu tekme najprej zmanjšali, nato pa izenačili.

Gole sta dosegla: Kovačič Z. in Radič.

NK JESENICE: NK TRŽIČ (6:1) 10:1

Jeseničani tudi v prvenstvu nadaljujejo z dobrimi igrami. Svojega tradicionalno neugodnega nasprotnika ekipo Tržiča so v boju za točko na domačem terenu visoko premagali z 10:1.

Gledalci, ki so se zbrali v deževnem vremenu, so sigurno prišli na svoj račun, saj so domačini prikazali zares izvrstno igro. Skrtka: »Pridite in prepričajte se sami!«

Gole so dosegli: Mlakar 4, Kovačič 2, Kupljenik, Troha, Dučanović in Šmid.

Nastopili so: Tokić (Mlakar D.), Samarčija, Bakonič, Ibrahimović, Kupljenik, Kramar, Kovačič, Šmid, Mlakar M., Troha, Dučanović.

Zvone K.

VABILO

Strelska družina Triglav Javornik — Koroška Bela obvešča vse člane strelske družine in ostale ljubitelje strelskega športa da so ponovno pričeli z rednimi treningi zračno puško, ki so v torkih ob 16. uri v delavskem domu Albina in Julke Pibernik na Javorniku.

Upravni odbor strelske družine Javornik — Koroška Bela

razpustiti dve mladi ekipi, ki sta ob trdem, povsem amaterskem delu dosegli do sedaj svoje največje uspehe.

KK RADOVLJICA: KK JESENICE (mladinci) 67:66 (30:36)

Mladinci Jesenic so v soboto, 30. septembra gostovali v Radovljici, kjer so s tesnim rezultatom izgubili tekmo z vedno nevarno ekipo Radovljice. Tekma je bila vsekoli dramatična, saj so Jeseničani vodili po prvem polčasu za šest košev. Ob koncu tekme so imeli domači več sreče in so tesno zmagali. Sodnika nista bila dorasla ravni tekme.

KK JESENICE: KK LOKAIN - EST 71:70 (22:04)

V ponedeljek, 2. oktobra pa so mladinci Jesenic v dvorani ŽIC (zopet ob podpori gojencev doma ŽIC) odigrali tekmo z vodočo ekipo gorenjske mladinske lige Lokain-vest iz Škofje Loke.

Naši mladinci se v prvem polčasu nikakor niso mogli navaditi na pogoje igranja v dvorani, saj niso doslej v dvorani niti trenirali niti igrali tekme. Žuga nikakor ni hotela v koš (obroč in tabla sta dosti trša kot na zunanjem igrišču). Dosegli so vsega 22 košev, čeprav so poštartali precej žog.

Povsem druga slika pa je bila v drugem polčasu, ko so pričeli igrati konski pressing. Že v 9. minuti so rezultat izenačili in v 19. minuti so vodili že za sedem košev. Igro pa so morali zapustiti s po petimi osebnimi napakami: Janjič, Ažman ter Matučec. Mlajši igralci so se sicer borili, toda prednost je kopnela in v zadnji minuti so gostje zopet povedli s točko prednosti. Sodnika sta 20 sekund pred koncem po burni debati z gostujočo ekipo najprej dosodila žogo Jesenicam, nato mrtvo žogo sredi igrišča in po neprestanem protestiranju gostov, ki niso hoteli nadaljevati tekme, sta še enkrat spremenila odločitev in dodelila žogo njim. Naši igralci so jim s tesnim pokrivanjem žogo vzeli in v predzadnji sekundi s košem najmlajšega igralca Novaka zmagali.

O naslovu prvaka Gorenjske bo odločala tekma med Triglavom in Jesenicami v Kranju. Več možnosti imajo Kranjčani, naši pa jih bodo skušali presenetiti.

MLADINKE

SAVA: JESENICE 35:73 (22:28)
KLADIVAR: JESENICE 80:60 (39:22)

Na zadnjem turnirju za mladinke v Zireh je naša ekipa visoko premagala Kranjčane, izgubila pa z ekipo domačin. Ne glede na gornje rezultate, je ekipa Jesenic zasedla prvo mesto in osvojila naslov prvakinja. Poleg ekipe Jesenic bo zaradi kvalitete na slovenskem finalu nastopila še drugouvrščena ekipa Alpina Klavdivar iz Ziri.

LESTVICA:
1. Jesenice 12 10 2 20
2. Alpina-Klavdivar 12 8 4 16
3. Sava Kranj 12 0 12 0

V. Rotar

Ekipa mladink KK Jesenice — prvakinja Gorenjske, od leve proti desni stojijo: Vauportič, Bertonec, Stražar, Spak, Skumavec, Čepič, Duratović, Ažman, Kantarevič, Bešić in Potočki. Manjkajo: Crnovič, Leskvar, Korbar, Vrdoljak in Malacko, ki sta sredi sezone prestopili v Brest. (Foto F. Črt)

USPEH UPKOJENCEV ŠPORTNIKOV

V soboto, 16. septembra, je s pomočjo domačega društva zveza društev upokojencev Slovenije v Postojni izvedla republiško prvenstvo v kegljanju in balinanju. Prvič je bila uvedena v tekmovalni program tudi neobičajna disciplina — reševanje križank, v kateri pa letos naše društvo še ni sodelovalo.

Udeleženci prvenstva so si morali pot do finala priboriti v področnih kvalifikacijskih nastopih. Med drugimi moštvi so se uvrstili tudi kegljači in balinarji — športniki društva upokojencev Jesenic.

Na odločilnem merjenju športne pripravljenosti v Postojni, sta se obe naši ekipi zelo dobro odrezali, saj sta, po dolgotrajnih in do konca napetih borbah ob večkratnem menjavanju vrstnega reda posameznih moštev med samim tekmovalcem, dosegli neprisilovano drugo mesto v kegljanju in balinanju.

Novi republiški prvak v kegljanju je ekipa DU Koper z rezultatom 456 podrtih

kegljev. Jeseničani pa so za njimi zaostali le za 5 kegljev. Naše moštvo je nastopilo v postavi: Tomaž Čufar, Jože Baša, Janez Zupan, Filip Kordž, Rudi Mandič, Anton Grošelj in Janko Verdnic.

Finale v balinanju med DU Ljubljana — Šiška in našim moštvom je bil uspešnejši za Ljubljance, ki so dosegli naslov republiškega prvaka za leto 1978. Za Jesenice so nastopili: Rudi Pančur, Stanko Krek, Alojz Zupan, Anton Gašperin in Ciril Uršič.

Udeležence športne manifestacije je pozdravil predsednik zveze društev upokojencev Slovenije Avgust Batagelj, ki je prvo do tretje uvrščenim ekipam podelil lepe pokale, društvom pa diplome za doseženi skupni uspeh.

Republiško prvenstvo so zaključili vsi prisotni s partizansko pesmijo, ki jo so intonirali domačini s poudarkom na 35-letni okoliščini Primorske in Istre k matični domovini.

G. A.

Živ žav se je s kopaljšča preselil na led

PROGRAM DRSANJA IN DRSLNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 6. oktobra, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 7. oktobra, od 14. do 16. ure,
- nedelja, 8. oktobra, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure in od 20. do 22. ure,
- petek, 13. oktobra, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 14. oktobra, od 14. do 16. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- četrtek, 5. oktobra, ob 18.30 prijateljska mednarodna tekma HK Kranjska gora: HC Asiago, Italija, vstopnina 20 din,
- sobota, 7. oktobra, ob 9. uri pionirska tekma HK Jesenice: VSV Beljak, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Kranjska gora: HDK Celje, vstopnina 20 din,
- sredo, 11. oktobra, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Jesenice: HK Olimpija Ljubljana, vstopnina 30 din,
- sobota, 14. oktobra, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Kranjska gora: HK Crvena zvezda Beograd, vstopnina 20 din; vstopnina za šolsko mladino, vojakne in upokojence na vse tekme je enotna — 10 din.

TRENINGI:

NEJESENIŠKA HOKEJSKA MOŠTVA:

- četrtek, 5. oktobra, od 21. do 22.30 HDK Bled,
- petek, 6. oktobra, od 22.15 do 23.30 HK Kokrica Kranj,
- sobota, 7. oktobra, od 21. ure do 22.30 HK Blejska Dobrava,
- nedelja, 8. oktobra, od 8. ure do 9.30 HK Ljubno, od 9.45 do 11.15 HK Borovlje Jesenice, od 11.30 do 13. ure HDK Bled,
- ponedeljek, 9. oktobra, od 22. ure do 23.30 HK Borovlje Jesenice,
- torek, 10. oktobra, od 21. ure do 22.30 veterani,
- sredo, 11. oktobra, od 21. ure do 22.30 HDK Bled,
- četrtek, 12. oktobra, od 21. ure do 22.30 HDK Bled,
- petek, 13. oktobra, od 22.15 do 23.30 HK Kokrica Kranj,
- sobota, 14. oktobra, od 21. ure do 22.30 HK Blejska Dobrava.

UMETNOSTNI DRSLALCI:

- petek, 6. oktobra, od 15. ure do 16.45,
- sobota, 7. oktobra, od 7.30 do 8.45,
- torek, 10. oktobra, od 10.45 do 12.15, in od 15. ure do 16.45,
- sredo, 11. oktobra, od 10.45 do 12.15 in od 15. ure do 16.45,
- petek, 13. oktobra, od 15. ure do 16.45,
- sobota, 14. oktobra, od 7.30 do 8.45.

KEGLJANJE NA LEDU:

- ponedeljek, 9. oktobra, od 18.15 do 22. ure,
- četrtek, 12. oktobra, od 2. do 22. ure.

Iz pisarne SD Jesenice